

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก
จังหวัดตาก

นางสาวจิตพิสุทธิ์ กิติมูล

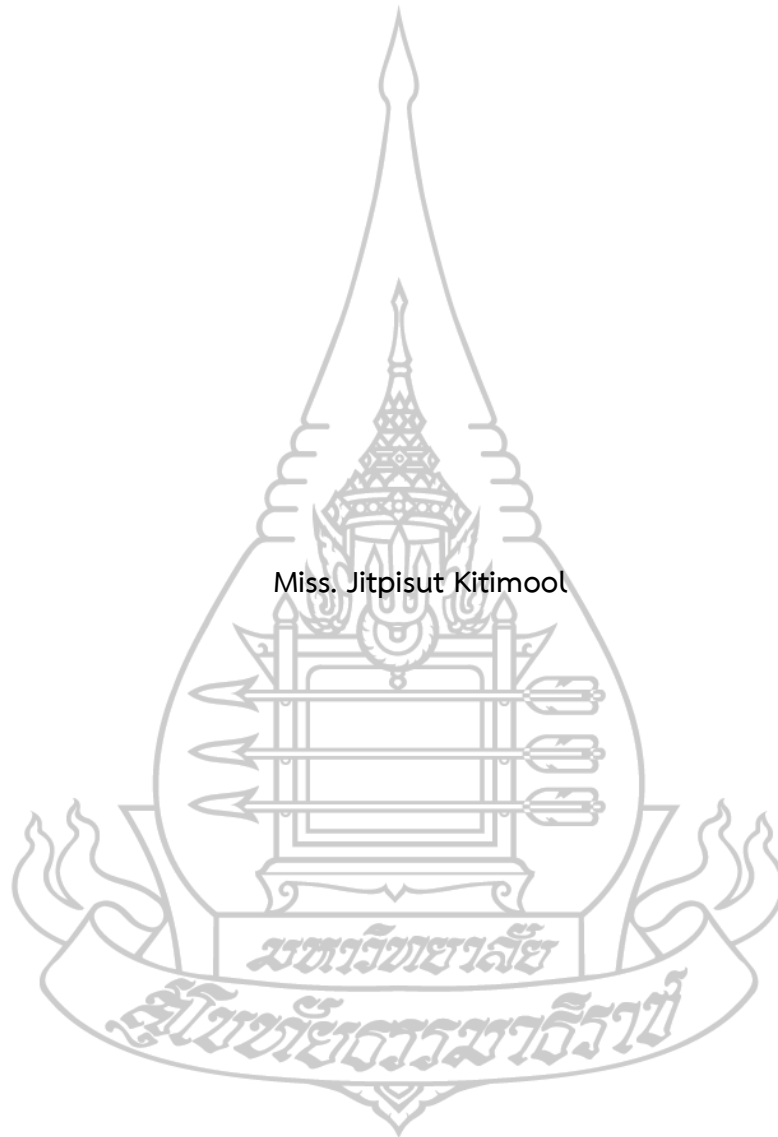
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอก

ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Factors Affecting Operation of Community Enterprise
in Muang Tak District, Tak Province

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก
ชื่อและนามสกุล	นางสาวจิตพิสุทธิ์ กิติมูล
แขนงวิชา / วิชาเอก	ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา	เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาริรัตน์ สีระสาร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	2. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พัฒนา สุขประเสริฐ)	
.....	กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาริรัตน์ สีระสาร)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)	

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก
ผู้วิจัย นางสาวจิตพิสุทธิ์ กิติมูล รหัสนักศึกษา 2659000372

ปริญญา: เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาริรัตน์ สีระสาร (2) รองศาสตราจารย์ ดร.

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก 2) สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

ประชากรในการศึกษา คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี พ.ศ. 2566 จำนวนรวมทั้งหมด 265 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์ ยามาเน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง 160 ราย เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับ และสถิติถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า 1) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 56.16 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระยะเวลาเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 6.59 ปี มีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 9.01 ครั้ง/ปี มีรายได้ในครัวเรือนเฉลี่ย 157,200.00 บาท/ปี มีรายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 2,526.71 บาท/ปี 2) วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เกิดจากการชักชวนของผู้มีนำ มีแหล่งเงินทุนจากการระดมทุนจากสมาชิก ไม่มีหนี้สิน จำหน่ายสินค้าภายในอำเภอ และได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานเกษตรจังหวัด 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ของครัวเรือน 4) ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับน้อย ประเด็น ด้านการวางแผน กลุ่มไม่มีการวางแผนถ่ายทอดความรู้และพัฒนาสมาชิกรุ่นใหม่ เพื่อสืบทอดงานสู่รุ่นต่อไป ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็น ด้านการจัดการองค์กร กลุ่มควรมีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลอื่นๆ ให้สมาชิกทราบอยู่เสมอ

คำสำคัญ วิสาหกิจชุมชน การดำเนินงาน การบริหารจัดการ

Thesis title: Factors Affecting Operation of Community Enterprise in Muang Tak District, Tak Province

Factors Affecting Operation of Community Enterprise in Muang Tak District, Tak Province.

Researcher: Miss. Jitpisut Kitimool; ID: 2659000372;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural and Development);

Thesis advisors: (1) Assistant Professor Dr. Nareerut Seerasarn;(2) Associate Professor Dr. Benchamas Yooprasert ; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this research are to study 1) the social and economic conditions of community enterprise members 2) the operating conditions of community enterprises 3) factors affecting the operations of community enterprises 4) to study problems and suggestions. About the operations of community enterprises.

The population in the study is community enterprise members in Mueang Tak District, Tak Province, registered as community enterprises with the Department of Agricultural Extension in 2023, totaling 265 people. The sample size was determined using Taro Yamane's formula at a tolerance level of 0.05, resulting in a sample size of 160 people. Data were collected using a simple random sampling method. The tool used to collect data was an interview form. and used to analyze the data using frequency distribution, percentage, minimum, maximum, mean, standard deviation, ranking, and multiple regression statistics.

The results of the study found that 1) Most community enterprise members were female, with an average age of 56.16, and had completed primary school. The average length of time as a community enterprise member was 6.59 years. Participating in community enterprise activities on average 9.01 times/year, with an average household income of 157,200 baht/year, with an average income from participating in community enterprise activities of 2,526.71 baht/year. 2) Most community enterprises arise from the persuasion of leaders, source of funds from fundraising from members, no debt, and sell products within the district. and received support from the District Agricultural Office/Provincial Agricultural Office. 3) Factors affecting the operation of community enterprises Statistically significant ($p < 0.05$) include age, education level. and household income. 4) Problems in the operation of community enterprises were at a low level, especially the issue planning aspect the group has no plans to transfer knowledge and develop new members. To pass on work to the next generation. Suggestions regarding the operations of community enterprises at the highest level especially the issue of Organizational management. The group should have financial disclosures. and other information for members to always know.

Keywords : Community enterprise, Operations of community enterprise, Management of community enterprise

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาริรัตน์ สีระสาร อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาชี้แนะแนวทางการทำวิจัย ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และ รองศาสตราจารย์ ดร.พัฒนา สุขประเสริฐ ที่ให้เกียรติมาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และให้คำแนะนำจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองตาก เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ที่ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และขอขอบพระคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่แขนงวิชาส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความรู้รวมถึงให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาการศึกษา อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบุพการี ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน เพื่อนนักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชาส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ รุ่นที่ 25 รวมถึงผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทุกท่านที่คอยให้ความสนับสนุน ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

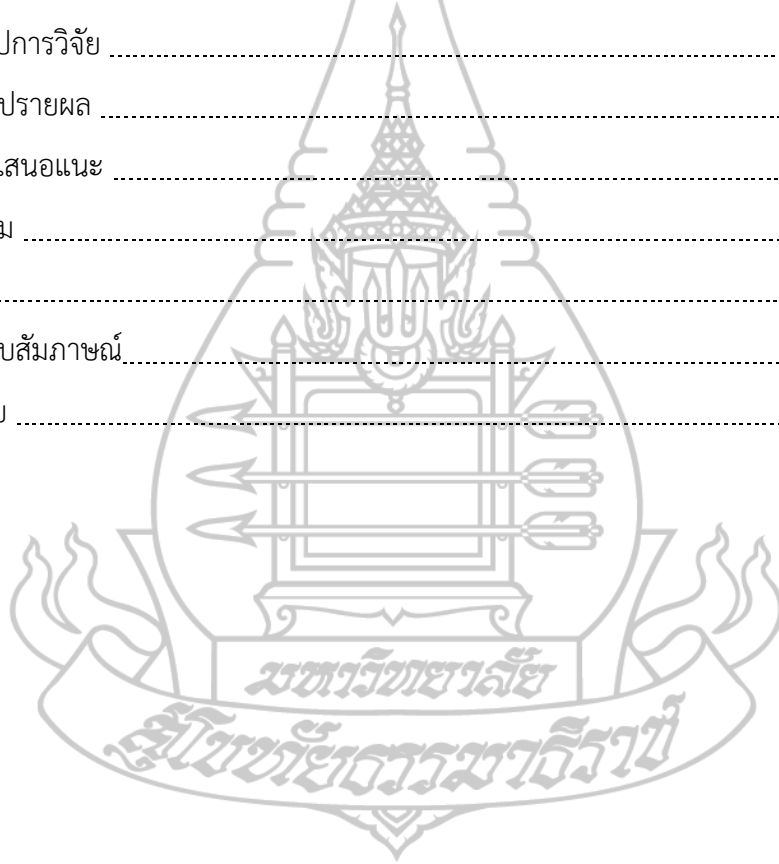
นางสาวจิตพิสุทธิ์ กิติมูล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก	6
แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	12
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน	13
แนวคิดการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	22
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	25
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	41
ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	48
ตอนที่ 3 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	50
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	62
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	80
สรุปการวิจัย	80
อภิปรายผล	83
ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	100
แบบสัมภาษณ์	101
ประวัติผู้วิจัย	117

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอเมืองตาก ปี 2565	10
ตารางที่ 2.2 จำนวนวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก	11
ตารางที่ 2.3 ข้อมูลประเภทกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่อนุมัติการจดทะเบียนแล้วในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก	12
ตารางที่ 4.1 สภาพทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	44
ตารางที่ 4.2 สถานภาพทางสังคม	46
ตารางที่ 4.3 สถานภาพทางเศรษฐกิจ	48
ตารางที่ 4.4 สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	51
ตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	54
ตารางที่ 4.6 สรุปความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	61
ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์สถิติสหสัมพันธ์ของตัวแปร	61
ตารางที่ 4.8 สัญลักษณ์และอักษรย่อของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	62
ตารางที่ 4.9 รูปแบบสมการพยากรณ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตากจังหวัดตาก	63
ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก	64
ตารางที่ 4.11 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	65
ตารางที่ 4.12 สรุปความคิดเห็นต่อปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	73
ตารางที่ 4.13 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	73
ตารางที่ 4.14 สรุปความคิดเห็นต่อระดับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	81

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ภาพที่ 2.1 ภาพแสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอเมืองตาก	7
ภาพที่ 2.2 ภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเมืองตาก	8
ภาพที่ 2.3 รายได้และภาวะหนี้ของเกษตรกรอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก	9

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

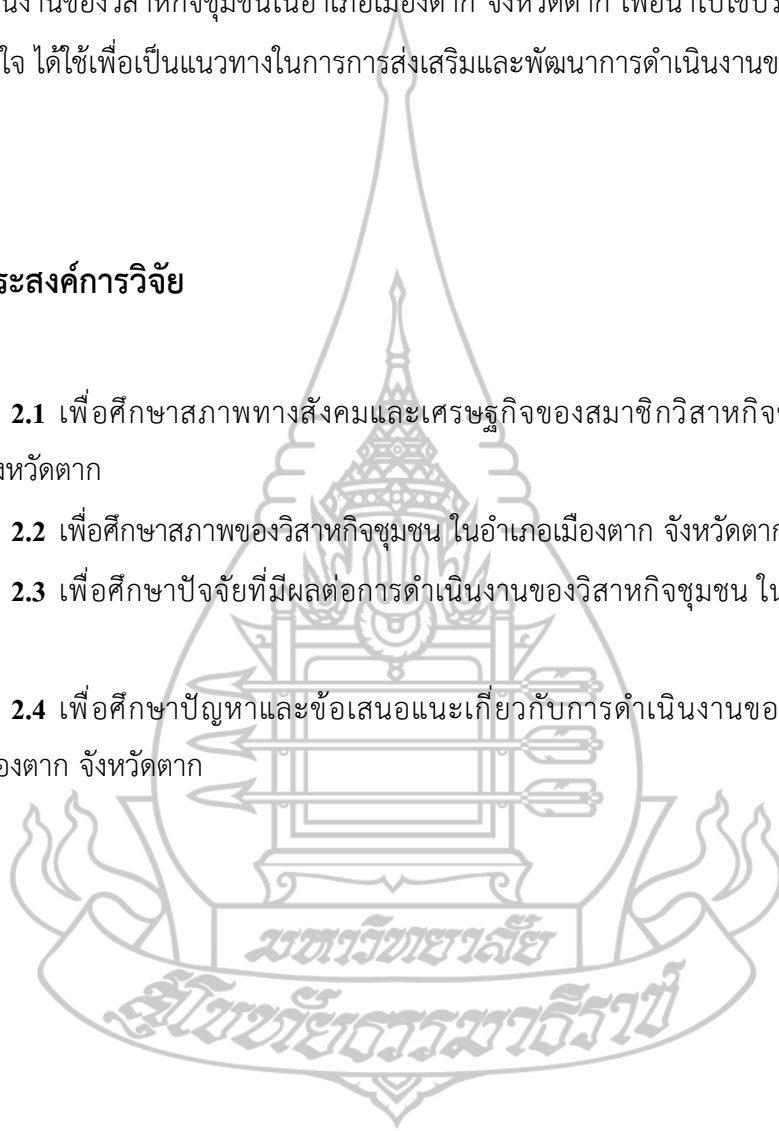
ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และมีความยั่งยืนตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ที่ต้องการพัฒนาภาคการเกษตรให้มีศักยภาพและขีดความสามารถทางการแข่งขันที่สูงขึ้น โดยมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการภาคเอกชน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับการพัฒนาเกษตรกรไปสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีความเข้มแข็งตลอดจนการให้มีโอกาสในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ที่มุ่งเน้นให้คนในชุมชนรวมตัวกันประกอบกิจการ โดยอาศัยทรัพยากร แรงงาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และองค์ความรู้สมัยใหม่ มาผลิตเป็นสินค้าหรือบริการที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2548)

วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก พบว่า มีวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองตาก มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในหลายด้าน เช่น การบริหารการดำเนินงานที่ไม่ต่อเนื่อง การวางแผนการดำเนินงานที่ไม่เป็นระบบ ขาดการบริหารงบประมาณหรือเงินทุน เป็นต้น (สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองตาก , 2566) อีกทั้งขาดความเข้มแข็งในการดำเนินงาน เนื่องจากมีการพึ่งพาตนเองน้อย ปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่ได้มาจากภาครัฐสนับสนุน สมาชิกส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน สินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชนไม่มีความหลากหลาย บรรจุภัณฑ์ไม่โดดเด่น สินค้าและบริการที่ได้รับมาตรฐานรับรองยังมีน้อย จึงทำให้ไม่มีศักยภาพในการแข่งขันกับสินค้าอื่นๆ ส่งผลให้รายได้หรือยอดขายสินค้าที่ได้รับไม่ตอบสนองต่อความต้องการหรือรายจ่ายของกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้สมาชิกขาดแรงจูงใจและมีส่วนร่วมในการประกอบกิจการที่ไม่ต่อเนื่อง (อาทิตยา จันทิตย์, 2560)

จากเหตุผลข้างต้นนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญต่อการดำเนินงานและบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยหากยังมีการดำเนินการหรือสถานการณ์เช่นนี้ต่อไป อาจส่งผลให้การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนไม่ต่อเนื่องและขาดความยั่งยืนในการบริหารงาน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลให้แก่ผู้ที่สนใจ ได้ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนต่อไป

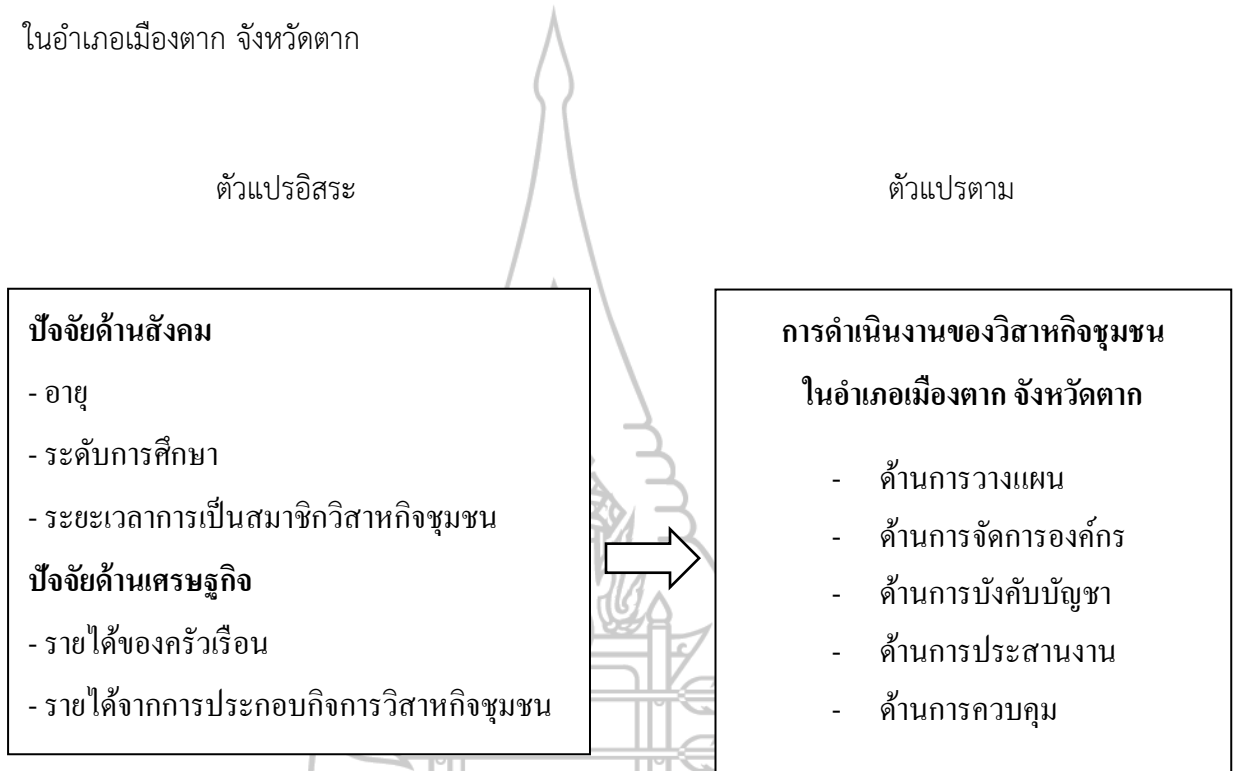
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก
- 2.2 เพื่อศึกษาสภาพของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก
- 2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก
- 2.4 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน
ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ของครัวเรือน รายได้จากการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตประชากรเป็น สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ที่จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี พ.ศ. 2566

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาถึงข้อมูลพื้นฐาน สภาพสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

5.3 ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาการวิจัยครอบคลุมการศึกษา ตั้งแต่เดือน กันยายน 2566 ถึง กันยายน 2567 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม 2567 และสรุปผลการวิจัยในช่วงเดือนสิงหาคม – กันยายน 2567

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่นๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน

6.2 สมาชิก หมายถึง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ที่จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี พ.ศ. 2566

6.3 การดำเนินงาน หมายถึง ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลัก POCCC ของเฮนรี ฟาโยล 5 ด้าน ได้แก่ การดำเนินงานด้านการวางแผน การจัดการองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม

6.4 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงาน หมายถึง ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลัก POCCC ของเฮนรี ฟาโยล 5 ด้าน ได้แก่ การดำเนินงานด้านการวางแผน การจัดการองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม

6.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงาน หมายถึง ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลัก POCCC ของเฮนรี ฟาโยล 5 ด้าน ได้แก่ การดำเนินงานด้านการวางแผน การจัดการองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ด้านผู้วิจัย ได้ศึกษาและทราบปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจ ในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

7.2 เกษตรกร ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจ เพื่อนำไปปรับใช้กับการดำเนินงานวิสาหกิจของตนเองได้

7.3 เจ้าหน้าที่ ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจ สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในระดับพื้นที่ให้มีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้

7.4 ด้านหน่วยงาน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและองค์กรเกษตรกรที่มีลักษณะคล้ายกัน

7.5 ด้านวิชาการ ผู้ที่สนใจและนักวิจัย ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจ เพื่อนำผลการวิจัยไปศึกษาและดำเนินการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิจัย โดยแบ่งเป็นประเด็นดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก
2. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน
5. แนวคิดการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

1.1 บริบทพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

จังหวัดตาก แบ่งพื้นที่การปกครองเป็น 9 อำเภอ อำเภอเมืองตากเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดตาก มีพื้นที่ทั้งหมด 16,406.65 ตารางกิโลเมตร หรือ 10,254,156.25 ไร่ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอเมืองตาก ประกอบไปด้วย ตำแหน่งที่ตั้ง สภาพพื้นที่ ลักษณะภูมิประเทศ สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ และข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ (สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองตาก, 2566) สรุปได้ดังนี้

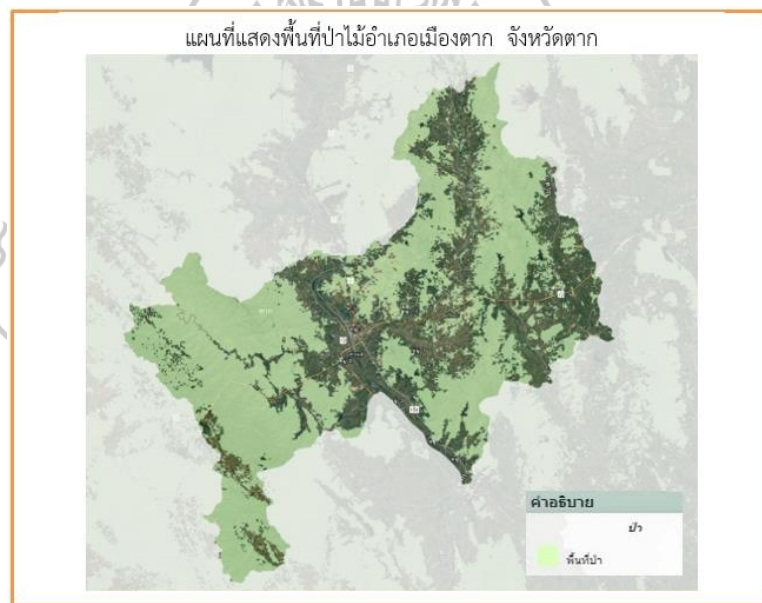
2) สภาพพื้นที่

2.1) สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

อำเภอเมืองตาก มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบและภูเขาปะปนกัน บริเวณด้านตะวันออกของแม่น้ำปิงส่วนใหญ่เป็นที่ราบบริเวณด้านตะวันตกของแม่น้ำปิงส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีพื้นที่ราบเพียงเล็กน้อยประกอบด้วยป่าไม้ และเทือกเขาสูง ซึ่งปกคลุมไปด้วยป่าไม้โปร่งและป่าเบญจพรรณ มีพื้นที่ป่ารวม 733,420.40 ไร่ ดังภาพที่ 2.2

บริเวณด้านตะวันออกของแม่น้ำปิงส่วนใหญ่เป็นที่ราบ มีพื้นที่ราบเพียงเล็กน้อย ทำให้เกิดเป็นพื้นที่ราบแคบๆ ริม 2 ฝั่งแม่น้ำ พื้นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำรวม 13,162.57 ไร่

บริเวณด้านตะวันตกของอำเภอเมืองตาก พื้นที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ มีเทือกเขาถนนธงชัย ใช้เป็นเส้นแบ่งอาณาเขตระหว่างอำเภอเมืองตากและอำเภอแม่สอด มียอดเขาสูงในเขตอำเภอเมืองตาก 1,010 เมตร จากระดับน้ำทะเล และอำเภอเมืองตากยังมีเขาพระเมินเนแนวแบ่งเขตระหว่างตำบลตลุกกลางทุ่งและตำบลวังหิน และมีเขาถ้ำอยู่ในพื้นที่ตำบลไม้งาม

ภาพที่ 2.2 ภาพแสดงพื้นที่ป่าอำเภอเมืองตาก
ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองตาก (2566, น. 8)

2.2) สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

อำเภอเมืองตาก มีทรัพยากรดินรวมพื้นที่ 538,398.29 ไร่ โดยสภาพดินในพื้นที่อำเภอเมืองตาก ส่วนใหญ่นั้นเป็นดินพื้นที่ลาดชันสูง 406,971.85 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 75.59 ของทรัพยากรดินทั้งหมดในพื้นที่ และกลุ่มชุดดินผสม 103,344.89 ไร่ พื้นที่เขตเตล็ด 14,919.98 และดินในพื้นที่ราบลุ่ม 13,162.57 คิดเป็นร้อยละ 19.19 2.77 และ 2.77 ตามลำดับ

ที่ดินในพื้นที่อำเภอเมืองตาก มีพื้นที่รวมทั้งหมด 582,425.25 ไร่ โดยร้อยละ 62.81 เป็นพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน 365,845.88 ไร่ ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่นั้นอยู่ในเขตตำบลแม่ท้อ ร้อยละ 36.63 พบปัญหาดินตื้น 213,362.46 ไร่ ในเขตพื้นที่ตำบลวังประจบ ตำบลหนองบัวเหนือ ตำบลหนองบัวใต้ ตำบลน้ำร้อน ตำบลป่ามะม่วง ตำบลวังหิน และ ร้อยละ 0.55 พบปัญหาดินทรายเล็กน้อยในพื้นที่ตำบลโป่งแดงและตำบลหนองบัวใต้

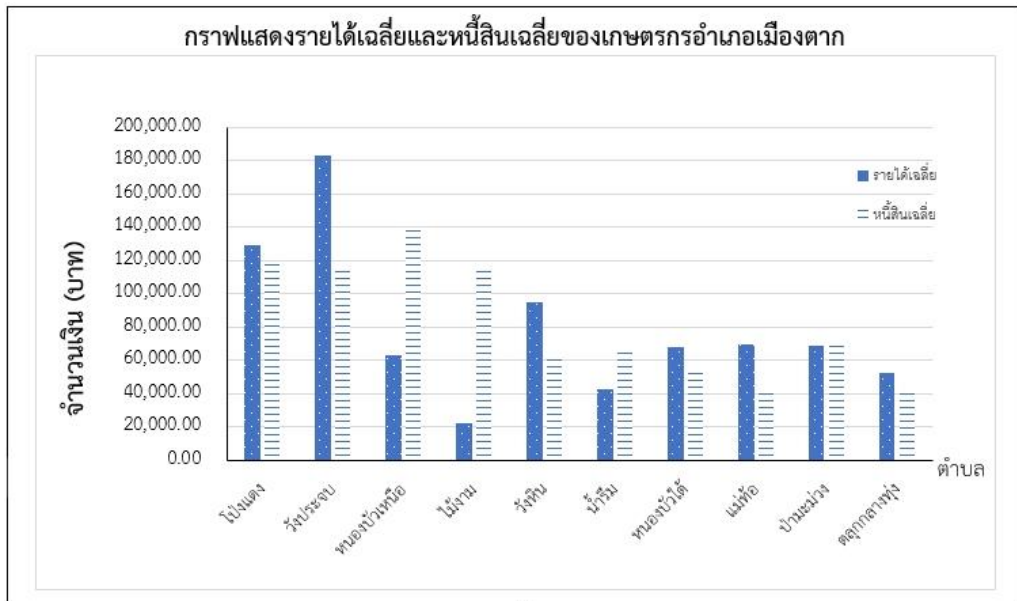
3) สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

3.1) รายได้และรายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอเมืองตาก รายได้นั้นมาจากทั้งในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร โดยรายได้หลักมาจากภาคการเกษตร ได้แก่ การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และการรับจ้างทางการเกษตร ส่วนรายได้นอกภาคการเกษตรจะได้จากบุคคลในครัวเรือนที่ช่วยทำการเกษตรประกอบอาชีพหลักอื่น ๆ เช่น ค้าขาย รับจ้างทั่วไป รวมไปถึงรับราชการ โดยมีรายได้เฉลี่ยปีละ 89,976.76 บาท/ครัวเรือน

3.2) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

เกษตรกรมีหนี้สินเฉลี่ยอยู่ที่ 82,358.31 บาท/ครัวเรือน/ปี โดยค่าเฉลี่ยหนี้สินมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับรายได้ต่อครัวเรือน ซึ่งมีอัตราส่วนภาระหนี้ต่อรายได้ที่สูงมากกว่า ร้อยละ 90 ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาการชำระหนี้ในอนาคต แหล่งสินเชื่อของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอเมืองตากส่วนใหญ่คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.น และกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเกษตรกรกู้ยืมเพื่อมาใช้จ่ายในการประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม และใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 รายได้และภาวะหนี้ของเกษตรกรอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก
ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองตาก (2566, น. 9)

4) ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ

ประชากรอำเภอเมืองตาก ประชากรมีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม มีพื้นที่การเกษตร 195,016.83 ไร่ (ร้อยละ 15.77 ของพื้นที่อำเภอทั้งหมด) โดยพื้นที่การเกษตร ในหมู่ที่ 1,2,3,5,9 ตำบลไ้ง่างงาม หมู่ที่ 1,2,7 ตำบลหนองบัวใต้ หมู่ที่ 2,4,5,6 ตำบลวังหิน ตำบลป่ามะม่วง และตำบลหนองบัวเหนือ อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทาน และตำบลแม่ท้อ ตำบลวังประจวบ ตำบลตลกกกลางทุ่ง ตำบลไ้ง่างงาม ตำบลไ้ง่างแดง และ ตำบลน้ำรั่มอยู่นอกเขตชลประทาน (สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองตาก, 2566) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอเมืองตาก ปี 2565

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด(ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)						รวม
		ข้าวนาปี	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	ไม้ผล	พืชผัก	พืชอื่นๆ	
แม่ท้อ	350,562.5	5,601.83	4,315.39	1,276.50	598.16	107.5	606.06	12,505.44
ป่ามะม่วง	24,744.80	4,315.97	323.3	64.25	137.38	9.5	810.88	5,661.28
หนองบัวใต้	58,578.46	1,813.26	2,759.16	2,327.51	1,254.16	98.92	278.85	8,531.86
วังประจบ	170,468.75	30,069.66	4,849.04	34,722.27	50.2	15.75	1,445.88	71,152.80
ตลุกกลางทุ่ง	61,250.74	10,306.86	10	1,649.48	50.25	0	633.53	12,650.12
หนองบัวเหนือ	52,112.61	1,673.40	74.15	101.69	50.45	0.75	197.28	2,097.72
ไม้งาม	61,620.68	862.25	162.5	554.98	43.25	5.5	291.48	1,919.96
โป่งแดง	270,920.96	19,315.85	18,053.53	14,097.67	66	22	3,288.00	54,843.05
น้ำร้อน	61,692.20	6,352	254.69	1,973.37	17.3	0.25	259.33	8,856.87
วังหิน	124,450	9,772.44	819.58	4,212.59	1,099.79	54.25	839.08	16,797.73
พื้นที่รวม	1,236,401.70	90,083.45	31,621.34	60,980.31	3,366.94	314.42	8,650.37	195,016.83

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองตาก (2566, น. 10)

1.2 วิสาห์กิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก มีวิสาห์กิจชุมชนจำนวนทั้งสิ้น 37 แห่ง จำนวนสมาชิก 265 ราย ในพื้นที่ 14 ตำบล (ข้อมูล ณ วันที่ 22 ธันวาคม 2566) ดังนี้

ตารางที่ 2.2 จำนวนวิสาห์กิจชุมชนและจำนวนสมาชิกวิสาห์กิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

ตำบล	จำนวน (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
1. ระแหง	0	0
2. หนองหลวง	0	0
3. เชียงเงิน	0	0
4. หัวเดียด	0	0
5. หนองบัวเหนือ	4	29
6. ไม้งาม	3	21
7. โป่งแดง	5	35
8. น้ำร้อน	3	22
9. วังหิน	8	56
10. แม่ท้อ	3	22
11. ป่ามะม่วง	2	14
12. หนองบัวใต้	3	24
13. วังประจวบ	4	28
14. ตลุกกลางทุ่ง	2	14
จำนวนวิสาห์กิจชุมชนทั้งหมด = 37 แห่ง จำนวนสมาชิก = 265 ราย		

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองตาก (2566, น. 15)

ตารางที่ 2.3 ข้อมูลประเภทกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่อนุมัติการจดทะเบียนแล้วในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

ประเภทกิจกรรม	จำนวน (แห่ง)
1. การผลิตพืช	13
2. การผลิตปศุสัตว์	6
3. การแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร	5
4. เครื่องจักสาน	6
5. เครื่องตี๋ม	2
6. การผลิตปัจจัยการผลิต	3
7. ร้านค้าชุมชน	2

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองตาก (2566, น. 15)

2. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

2.1 ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

เสรี และคณะ (2544) อธิบายคำว่าวิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise) หมายถึง การประกอบกิจการ เช่น การผลิต การขนส่ง การจำหน่าย โดยกลุ่มคนในชุมชนเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ นิยามของสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2548) ที่กล่าวรวมถึงการทำกิจการของชุมชนที่ก่อให้เกิดรายได้ การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน เกิดความผูกพัน สามัคคีกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลทั้งที่เป็นนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคล

2.2 องค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน

จินตนา กาญจนวิสุทธิ์ (2558) อธิบายองค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเป็นหลัก สามารถมีผู้ถือหุ้นได้ แต่ไม่ใช่ผู้ถือหุ้นใหญ่เพื่อลดอำนาจการตัดสินใจจากคนภายนอก
2. สร้างสรรค์ผลผลิตจากการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นวัตถุดิบหลักให้เกิดประโยชน์

สูงสุด

3. มีการใช้และสร้างองค์ความรู้ ภูมิปัญญา และนวัตกรรมโดยชุมชน
4. สามารถใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับภูมิปัญญาสากลในการผลิตสินค้าและบริการ
5. มีการดำเนินกิจกรรมเชื่อมโยงกับภารกิจงานอื่นๆอย่างเกื้อกูลกันในชุมชน
6. มีกระบวนการสร้างการเรียนรู้ให้กับสมาชิกเป็นหัวใจหลัก

2.3 ลักษณะของวิสาหกิจชุมชน

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2548, น. 2) กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชนมีลักษณะที่สำคัญอยู่ 7 อย่างด้วยกัน ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน คือ

1. ชุมชนเป็นเจ้าของกิจการเอง แต่อย่างไรก็ดีคนนอกอาจมีส่วนร่วม โดยอาจมีการถือหุ้นได้เพื่อการมีส่วนร่วม ร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือ แต่ไม่ใช่หุ้นใหญ่ทำให้มีอำนาจในการตัดสินใจ
2. ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน ซึ่งอาจจะนำวัตถุดิบบางส่วนมาจากภายนอกได้ แต่เน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มากที่สุด
3. ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชนเพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชน ซึ่งมีความรู้ภูมิปัญญา หากมีกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมเกิดความเชื่อมั่นในตัวเองก็จะริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้โดยไม่เอาแต่เลียนแบบหรือแสวงหาสูตรสำเร็จ
4. มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาสากล ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานทุนที่สำคัญ เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยปรับประยุกต์ให้ทันสมัย ผสมผสานกับความรู้ภูมิปัญญาสากลหรือจากที่อื่น
5. มีการดำเนินการแบบบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ไม่ใช่ทำแบบโครงการเดี่ยว คล้ายกับปลูกพืชเดี่ยว แต่เป็นการทำแบบวนเกษตร คือ มีหลาย ๆ กิจกรรม ประสานผนึกพลัง (synergy) และเกื้อกูลกัน (cluster)
6. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจหลัก การเรียนรู้คือหัวใจของกระบวนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน หากไม่มีการเรียนรู้ก็จะมีแต่การเลียนแบบ การหาสูตรสำเร็จโดยไม่มีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ หากไม่มีการเรียนรู้ก็จะมีวิสาหกิจชุมชนบนฐานความรู้ แต่บนฐานความรู้สึก ความอยาก ความต้องการตามทีสื่อในสังคมกระตุ้นให้เกิด ทำให้ความอยาก กลายเป็นความจำเป็นสำหรับชีวิตไปหมด
7. มีการพึ่งตนเองเป็นเป้าหมาย การพึ่งตนเองคือเป้าหมายอันดับแรกและสำคัญที่สุดของวิสาหกิจชุมชน ถ้าหากพลาดเป้าหมายนี้คือพลาดเป้า วิสาหกิจชุมชนจะกลายเป็นธุรกิจที่มี

เป้าหมายที่ก้าวไกลก่อนที่จะคิดทำให้รอด ไม่พัฒนาเป็นขั้นเป็นตอนให้เกิดความมั่นคง ก่อนที่จะก้าวไปพัฒนาธุรกิจ

2.4 ประเภทของวิสาหกิจชุมชน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2548) อธิบายประเภทของวิสาหกิจชุมชนจากการพิจารณาขอบเขตการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. จำแนกตามขอบข่ายของกิจการ ประกอบด้วยวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการเดี่ยว ที่มีคณะผู้บริหารในชุมชนชุดเดียว และวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการในรูปแบบเครือข่าย ที่มีการบริการ การตัดใจร่วมกันกับกิจการอื่นๆ

2. จำแนกตามกิจกรรม ประกอบด้วย ประเภทของกลุ่มผู้แปรรูป กลุ่มผู้พัฒนาผลิตภัณฑ์ สร้างมูลค่าเพิ่ม กลุ่มผู้พัฒนาผลิตภัณฑ์ทดแทน พลังงานทดแทน และกลุ่มผู้พัฒนาระบบการตลาด บริการและสวัสดิการชุมชน

3. จำแนกตามระดับการพัฒนา ประกอบด้วย วิสาหกิจชุมชนระดับพื้นฐาน ที่มีการประกอบกิจการเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาในครัวเรือนและระหว่างชุมชน ระดับต่อไปคือ วิสาหกิจชุมชนระดับพัฒนา ที่มีการขยายผลลัพท์ไปสู่การแบ่งปัน การแลกเปลี่ยน และจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ และระดับสุดท้ายคือ วิสาหกิจชุมชนระดับก้าวหน้า ที่มีการประกอบการทั้งการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อสร้างรายได้ ขยายการลงทุน ลดการนำเข้า เพิ่มการส่งออก

กล่าวโดยสรุป วิสาหกิจชุมชนจึงเป็นองค์กรหนึ่งของชุมชนที่เกิดจากการรวมกลุ่มเพื่อผลิต พัฒนา หรือ แก้ไขปัญหาจากระบบเศรษฐกิจฐานรากในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นหลัก องค์ความรู้ นวัตกรรมที่สืบทอดและเทคโนโลยีใหม่ในการสร้างสินค้าและบริการที่สร้างรายได้และผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

3. แนวคิดการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

3.1 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ประกอบด้วย 4 หมวด โดยสรุปสาระสำคัญแต่ละหมวดได้ดังนี้ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2548)

หมวดที่ 1 การยื่นขอจดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดภายใน 30 วันสิ้นปีปฏิทินให้วิสาหกิจชุมชนที่ประสงค์จะดำเนินการต่อแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

หมวดที่ 2 เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรมีสิทธิขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้ การบริหารจัดการให้เป็นไปตามข้อบังคับของเครือข่ายนั้น และกำหนดให้เป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคลก็ได้ตามความสนใจ

หมวดที่ 3 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 28 คน มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน และอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการโดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 กำหนด และให้มีคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนจังหวัด จำนวน 20 คน มีผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน และเกษตรจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการโดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 กำหนด และกรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด

หมวดที่ 4 การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน หรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนแล้วสามารถขอรับการส่งเสริมหรือสนับสนุนในการพัฒนากิจการในระดับปฐมภูมิอย่างครบวงจรอย่างต่อเนื่อง และมีมาตรการในการส่งเสริมการจัดตั้งการประกอบการ การตลาด และส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอื่น โดยมีคณะกรรมการประสานนโยบายกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน

3.2 การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ และ ยุกา อินทราเวช (2564) กล่าวถึงการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนว่าเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนที่ต้องดำเนินขั้นตอนด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง อำนวยความสะดวก ช่วยส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานเชื่อมโยงการทำงาน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิสาหกิจชุมชน จดทะเบียน ณ สำนักงานเกษตรอำเภอที่ตั้ง

ขั้นตอนที่ 2 วิสาหกิจชุมชนค้นหาศักยภาพเพื่อให้รู้จักตนเอง โดยใช้แบบประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนเป็นเครื่องมือ โดยใช้วิสาหกิจชุมชนเป็นผู้ประเมินตนเอง ผลการประเมินจะทำให้วิสาหกิจชุมชนทราบระดับศักยภาพว่าอยู่ในเกณฑ์ใด ประกอบด้วย 3 ระดับ คือ ระดับดี ระดับปานกลาง และระดับต้องปรับปรุง

ขั้นตอนที่ 3 วิสาหกิจชุมชนเรียนรู้เพิ่มเติมในประเด็นที่ต้องปรับปรุง

ขั้นตอนที่ 4 วิสาหกิจชุมชนกำหนดแผนพัฒนาตามความพร้อม

ขั้นตอนที่ 5 วิสาหกิจชุมชนดำเนินการตามแผน และขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 6 วิสาหกิจชุมชนประเมินศักยภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 7 รายงานผลการดำเนินการประจำปี

3.3 การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร (2548, น.18) ได้อธิบายไว้ในคู่มือการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนว่าการประเมินศักยภาพถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนได้กำหนดทิศทาง แนวทางพัฒนา และวางแผนการดำเนินงาน เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาได้อย่างเหมาะสม โดยคู่มือได้กำหนดแนวทางการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนเป็น 2 ส่วน คือ การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลลัพธ์ รายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินกระบวนการ ประกอบด้วย 6 หมวด คือ

1) ทิศทางวิสาหกิจชุมชน เป็นการประเมินเพื่อให้ทราบแนวทางการกำหนดทิศทางดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเรื่องการบริหารองค์กรและความรับผิดชอบต่อชุมชน ทั้งในส่วนของผู้นำและสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

2) การวางแผนการดำเนินการวิสาหกิจชุมชน เป็นการวางแผนการดำเนินงาน มุ่งเน้นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกัน เพื่อจุดมุ่งหมายในการนำแนวความคิด กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย และทิศทางในการผลิตหรือบริการไปสู่ผู้รับบริการของวิสาหกิจชุมชน การแปลงแนวคิดเป็นแผน ดำเนินการวิสาหกิจชุมชนที่สอดคล้องกับแผนแม่บทชุมชนแบบมีส่วนร่วม ตลอดจนแสดงถึงการ ถ่ายทอดแนวทางปฏิบัติตามแผนไปสู่สมาชิก การติดตามควบคุมและการปรับแผน เพื่อให้ดำเนินงาน บรรลุผลตามเป้าหมาย มุ่งเน้นแง่มุมสำคัญ 3 ประการ คือ ครอบคลุมพึ่งตนเอง ชุมชนเครือข่าย พอเพียง และธุรกิจพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการ

3) การบริหารตลาด เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นถึงวิธีการที่วิสาหกิจชุมชนใช้ในการ ทำความเข้าใจต่อความต้องการของลูกค้าและตลาด โดยมีจุดมุ่งหมายในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนเป็นหลัก

4) การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร เป็นหัวข้อสำคัญต่อการดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน การจัดการความรู้ ข่าวสาร ข้อมูลที่มีการจัดเก็บและรวบรวมอย่างมีคุณภาพ มีความ น่าเชื่อถือ มีความพร้อม และสะดวกในการนำมาใช้งาน ทำให้การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวิสาหกิจ ชุมชน และการจัดการความรู้ของวิสาหกิจชุมชนมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาเพิ่ม ความสามารถในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

5) การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เป็นการมุ่งเน้นการบริหารจัดการชุมชน ที่ประกอบด้วย คน ความรู้ ความสามารถ ภูมิปัญญาของชุมชนและเครือข่าย ภายใต้กระบวนการ ตัดสินใจในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแผนดำเนินการวิสาหกิจชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สามารถ นำไปบริหารจัดการสมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สามารถพึ่งพาตนเอง ได้อย่างยั่งยืนและขยายผลสู่เครือข่าย

6) กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ หมายถึง “กระบวนการหรือวิธีการ ต่างๆ ในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค และ ส่งผลต่อความสำเร็จและการเติบโตของกิจการ”

ส่วนที่ 2 การประเมินผลลัพธ์

7) ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน เป็นการประเมินผลจากการดำเนินงาน และแนวโน้มในด้านต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่ ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และด้านพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

3.4 กระบวนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

คู่มือการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2548 น.15) ระบุว่า ในขั้นตอนของการกำหนดแผนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของแต่ละแห่ง สามารถนำข้อมูลจากการประเมินศักยภาพแต่ละประเด็นมาพิจารณาผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของแต่ละวิสาหกิจชุมชน เพื่อประกอบการตัดสินใจกำหนดแผนการดำเนินงาน จะให้ทำวิสาหกิจชุมชนสามารถกำหนดแผนการดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับศักยภาพ ความพร้อม สภาพที่แท้จริง จะสามารถส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ และขยายโอกาสในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วย

ในส่วนของหน่วยงานส่งเสริมไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานวิชาการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการเงิน ภาคเอกชน หรือเครือข่ายชุมชน ที่จะเข้าไปส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนจะได้ทราบถึงศักยภาพ ความพร้อมของวิสาหกิจชุมชนในประเด็นต่างๆ รวมถึงได้ทราบถึงสิ่งที่วิสาหกิจชุมชนควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนหรือได้รับการพัฒนา ทำให้สามารถวางแผนการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาวิสาหกิจชุมชนได้อย่างเหมาะสม ตรงกับความ ต้องการอย่างแท้จริง

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

4.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

สุรัชญา สุขประเสริฐ (2564) ได้ระบุปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชนไว้ 6 ปัจจัย ได้แก่ ทิศทางวิสาหกิจชุมชน การวางแผนดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน การบริหารตลาด การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และกระบวนการจัดการสินค้าและบริการ

4.2 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

อันนา อ่อนมาก (2553) ได้อธิบายตัวชี้วัดความสำเร็จวิสาหกิจชุมชนไว้ดังนี้

1. ตัวชี้วัดด้านศักยภาพชุมชน ที่รวมถึง ความสามารถของชุมชนที่มีการขยายเจริญเติบโต มีการทำงานร่วมกันภายใต้กฎระเบียบของกลุ่ม โดยสามารถวัดผลได้จาก ความสามารถในการจัดการสินค้า จำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น มีผู้นำทางธุรกิจ การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นและความตระหนักในการอนุรักษ์หวงแหน

2. ตัวชี้วัดด้านการตลาด โดยวัดผลจาก การเป็นที่รู้จัก ยอมรับจากคนในชุมชน เอกลักษณ์ของสินค้าและบริการ การได้รับใบรับรองมาตรฐาน ลิขสิทธิ์ทางปัญญา และการเพิ่มมูลค่าสินค้า

3. ตัวชี้วัดด้านความยั่งยืนในการประกอบธุรกิจ โดยวัดผลจาก การจัดตั้งองค์การทำธุรกิจการตลาด มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์เป็นของชุมชน มีการบริหารจัดการโดยชุมชนที่ดี และมีความต้องการของตลาดอย่างแท้จริง

4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2542) ได้จำแนกปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความสำเร็จและความล้มเหลวของวิสาหกิจชุมชนไว้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านเงินทุนที่ต้องนำมาลงทุนในกระบวนการผลิต การตลาด สถานที่เก็บผลิตภัณฑ์
2. ปัจจัยด้านการตลาด การมีตลาดรองรับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์
3. ปัจจัยด้านการผลิต กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ มีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดได้
4. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการระบบการเงิน ระบบการดำเนินงาน และระบบบุคลากร
5. ปัจจัยด้านผู้นำ ที่จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ทักษะ ทศนคติ บารมีเป็นที่ยอมรับภายในกลุ่ม
6. ปัจจัยด้านแรงงาน แรงงานในครอบครัว แรงงานภาคการเกษตร
7. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก

นอกจากนี้เสาวณี ศรีพุทธรัตน์ (2547) อธิบายปัจจัยแวดล้อม 4 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

1. ปัจจัยด้านโครงสร้าง ที่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ กฎระเบียบ ข้อตกลง และขอบเขตการใช้อำนาจในแต่ละบทบาท
2. ปัจจัยด้านมนุษย์และวัฒนธรรม
3. ปัจจัยด้านยุทธวิธี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
4. ปัจจัยด้านการใช้เทคโนโลยี

5. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

คำว่า “การบริหาร” และ “การจัดการ” โดยทั่วไปจะให้ความหมายเหมือนกัน และสามารถใช้แทนกันได้ โดยเฉพาะในด้านการบริหารราชการหรือการบริหารรัฐกิจมักจะใช้คำว่า “การบริหาร (Administration)” แต่ในภาคธุรกิจมักจะใช้คำว่า “การจัดการ (Management)” การให้ความหมายของการบริหารเป็นเรื่องที่ยุ้งยาก โดยข้อเท็จจริงแล้วไม่มีคำนิยามของการบริหารใดๆ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป (บรรยงค์ โตจินดา, 2545, อ้างถึงใน ชวโรจน์ ศรีทนต์, 2557, น.14) มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามของการบริหาร ดังนี้

กรกนก ทิพรส (2543, น.32) อธิบายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยอาศัยทรัพยากรต่างๆ ผ่านหน้าที่ทางการบริหารต่างๆ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับ สมยศ นาวิการ (2540, น.15) อธิบายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมทรัพยากร เพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2550, น.10) อธิบายว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการที่นำองค์การไปสู่เป้าหมายด้วยการทำงานกับบุคคลและทรัพยากรอื่นๆ ขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายของ ธงชัย สันติวงษ์ (2543, น.1) กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง ภารกิจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนที่เรียกว่า ผู้บริหาร ที่เข้ามาทำหน้าที่ประสานให้การทำงานของบุคคลที่ต่างฝ่ายต่างทำ และไม่อาจประสบผลสำเร็จจากการแยกกันทำให้สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี และ ศิริพร พงษ์ศรีโรจน์ (2540, น.13) ได้ให้ความหมายของการจัดการในอีกมุมหนึ่งว่า การจัดการหรือการบริหาร คือ ศิลปะในการกำเนิการร่วมกันของคณะบุคคล ซึ่งเป็นผู้บริหารขององค์การในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ และสารควบคุมกิจการให้ดำเนินไปตามนโยบายจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่วางไว้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพที่สุด

กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการ หมายถึง การทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยอาศัยความพยายามของกลุ่มบุคคลร่วมกัน การจัดการไม่ใช่เพียงอาศัยสัญญาตญาณส่วนตัวหรือกลางสั่งหรณ์เพียงเท่านั้น จึงเป็นที่ยอมรับกันว่าเมื่อบุคคลมาทำงานร่วมกันปัญหาต่างๆ ย่อมเกิดขึ้นเป็นธรรมดา ดังนั้น

การบริหารจัดการจึงถือได้ว่าเป็นหลักเกณฑ์เพื่อการแก้ปัญหาของกลุ่มหรือองค์กร (ธงชัย สันติวงษ์, 2535, น.50)

5.1 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหาร เป็นแนวทางหรือวิธีการที่ผู้บริหารใช้ในการปฏิบัติภารกิจให้สามารถดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งกำหนดเป็นขั้นตอนในการบริหารงานของผู้บริหาร (นที ขลิบทอง และเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ, 2559, น.1-40) ซึ่งมีนักบริหารและนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้หลายท่าน ดังนี้

5.1.1 ทฤษฎีการบริหารจัดการ POCCE

เฮนรี ฟาโยล ได้ระบุหน้าที่สำคัญของผู้บริหาร 5 หน้าที่ที่ต้องดำเนินการในการจัดการ หรือเรียกว่า หลัก “POCCC” ดังนี้ (Fayo, 1916, อ้างถึงใน นที ขลิบทอง และเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ, 2559, น.1-15)

1) *การวางแผน (Planning)* คือ การกำหนดวิถีทางที่จะปฏิบัติงานไว้ให้ครอบคลุมทุกกระบวนการตั้งแต่ต้นจนจบ เป็นแนวทางการทำงานที่วางไว้สำหรับในอนาคต ซึ่งการวางแผนนี้จะเกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์บวกกับจินตนาการในการบริหารจัดการที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะถ่ายทอดออกมาเป็นแผนปฏิบัติงานและเป้าหมายที่จะต้องบรรลุสู่ความสำเร็จ

2) *การจัดการองค์กร (Organizing)* คือ การออกแบบหน่วยงาน การกำหนดตำแหน่งงาน ภาระงาน หน้าที่รับผิดชอบ ตลอดจนจำนวนคน ให้ครอบคลุมการทำงานครบทุกกระบวนการ รวมถึงการจัดโครงสร้างตำแหน่งและโครงสร้างองค์กร เพื่อจัดลำดับการบริหารและสั่งการด้วย หากองค์กรมีการจัดการองค์กรที่เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจน มีหน้าที่และปริมาณงานที่เพียงพอกับปริมาณแรงงาน ก็ย่อมทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและมีโอกาสบรรลุผลสำเร็จสูง

3) *การบังคับบัญชา (Commanding)* คือ การจัดองค์กรตลอดจนจัดโครงสร้างการทำงาน จะทำให้เป็นสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน เห็นลำดับความสำคัญของอำนาจหน้าที่ในการสั่งการ เพราะการทำงานในหมู่สมาชิกจำเป็นต้องมีผู้บังคับบัญชา ควบคุม สั่งการ ดูแลภาพรวม เพื่อให้การทำงานดำเนินไปอย่างราบรื่น รวมทั้งคอยสอดส่องปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหานั้นให้ไวที่สุด รวมทั้งช่วยให้เกิดการตัดใจอย่างรวดเร็วและทันท่วงที ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชามีอำนาจการตัดสินใจสามารถวิเคราะห์สิ่งต่างๆได้อย่างรอบคอบ ตัดสินใจได้เฉียบขาด รวดเร็ว ตลอดจนมีความรับผิดชอบ

ในการตัดสินใจของตนเองด้วย และผู้บังคับบัญชาที่ดียังสามารถที่จะสร้างแรงจูงใจในการทำงาน
เข้าอกเข้าใจผู้ใต้บังคับบัญชาและให้กำลังใจในยามที่เกิดวิกฤติ

4) *การประสานงาน (Co-ordination)* คือ ภาระหน้าที่ในการเชื่อมโยงงาน
ตลอดจนการปฏิบัติการทุกอย่าง อำนาจให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางไว้
ตลอดจนมอบหมายงานให้กับแต่ละส่วนอย่างชัดเจน เพราะแต่ละส่วนต้องทำงานสอดคล้องประสานกัน
เพื่อผลสำเร็จเดียวกัน ทั้งนี้ การประสานงานที่ดีนั้นจะต้องมีในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับ
แผนก ตลอดจนระดับผู้บริหาร

5) *การควบคุม (Controlling)* คือ การกำกับดูแลตลอดจนบริหารจัดการทุกอย่าง
ให้สำเร็จลุล่วงไปตามแผนงานที่วางไว้ ควบคุมป้องกันการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบที่กำหนด
ทั้งในเรื่องของกรอบเวลา มาตรฐาน ขั้นตอนการทำงาน ไปจนถึงการประสานงาน การควบคุมนี้ยัง
รวมไปถึงการบริหารที่ไม่ใช่ทรัพยากรบุคคล แต่รวมไปถึงทรัพยากรที่เป็นวัตถุดิบด้วย เช่น วัตถุดิบ
เครื่องจักร ผลผลิต และงบประมาณ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากที่สุด

5.1.2 ทฤษฎีกระบวนการบริหาร POSDCoRB

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารของ ลูเทอร์ กุลิก และลินดอลล์ เออร์วิค
(Luther Gulick and Lyndall Urwich) ได้เสนอแนวคิดกระบวนการบริหาร “POSDCORB” เป็น
กระบวนการบริหารหรือภาระหน้าที่ที่สำคัญของนักบริหาร 7 ประการ ดังนี้ ((Gulick, L & Urwich,
L. (Eds), อ้างถึงใน นที ขลิบทอง และ เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ, 2559, น.1-16)

1) *Planning การวางแผน* เป็นการวางแผนเค้าโครงการซึ่งเป็นการเตรียมการ
ก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้มีประสิทธิภาพ

2) *Organizing การจัดองค์การ* เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การ
โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง หรือแผนก
โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization)

3) *Staffing การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน* เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร
ทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรนั่นเอง ทั้งนี้ เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและ
สอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้

4) *Directing การอำนวยการ* เป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจ (Decision making) เป็นต้น

5) *Coordinating การประสานงาน* เป็นการประสานให้ส่วนต่างๆ ของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น

6) *Reporting การรายงาน* เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน โดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์การอยู่ด้วย

7) *Budgeting การงบประมาณ* เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำบัญชี การควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

5.1.3 POLC : ทฤษฎีการจัดการที่สร้างประสิทธิภาพให้กับองค์กร

“POLC” เป็นทฤษฎีการจัดการที่ใส่ใจกระบวนการตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ โดยเริ่มตั้งแต่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การชี้นำ (Leading) การควบคุมการทำงาน (Controlling) ซึ่งเรียกสั้นๆว่า “POLC” (ตุลา มหาพสุธานนท์, 2545, น.45) ซึ่งจุดเด่นอย่างหนึ่งของ POLC คือการให้ความสำคัญกับภาวะการเป็นผู้นำซึ่งถือเป็นตัวแปรสำคัญในการบริหารจัดการการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

1) P – Planning การวางแผน คือ การกำหนดกิจกรรมตลอดจนภารกิจต่างๆ ที่ต้องปฏิบัติเอาไว้ในแต่ละช่วงเวลา เพื่อให้เป็นแนวทางตลอดจนทิศทางในการปฏิบัติงาน โดยควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และขั้นตอนที่จะทำให้บรรลุผลตามที่ต้องการ ซึ่งการวางแผนนั้นมีหลายประเภท ได้แก่ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) การวางแผนเชิงยุทธวิธี (Tactical Planning) และการวางแผนเชิงบริหารจัดการ (Operational Planning)

2) O - Organizing การจัดการองค์กร คือ การกำหนดโครงสร้างตำแหน่ง กำหนดบทบาทหน้าที่ ตลอดจนการทำงานของทุกภาคส่วนให้สอดคล้อง ราบรื่น และไม่ทับซ้อนกัน การจัดการองค์กรยังรวมไปถึงการจัดระเบียบในการทำงานที่จะทำให้การทำงานไม่สะดุด จัดสรรคนให้เหมาะสมกับงาน จัดการงานให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากที่สุด

3) L - Leading การเป็นผู้นำ คือ ภาวะในการควบคุมการทำงานให้สำเร็จลุล่วง โดยต้องสามารถสร้างแรงจูงใจให้ทุกคนอยากร่วมทำงานได้ ต้องบริหารงานบุคคลได้ดี ต้องเข้าใจการ

ทำงานของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงมีทักษะในการแก้ไขปัญหาได้ดี มีการตัดสินใจที่รอบคอบ รวดเร็ว ดีเยี่ยม สามารถที่จะนำพาทุกคนบรรลุเป้าหมายไปสู่ความสำเร็จได้

4) *C - Controlling การควบคุม* คือ การดูแลบุคลากร การทำงาน ให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ บรรลุวัตถุประสงค์หรือเปล่า ความสำเร็จมากน้อยเพียงไร การควบคุมนั้นยังหมายถึงการจัดการกับปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดผลกระทบกับการทำงานน้อยที่สุดอีกด้วย

5.1.4 POSDC: หลักการบริหารจัดการยุคคลาสสิกที่ยังคงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพองค์กรได้ดีในยุคปัจจุบัน

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารของ แฮโรลด์คูนตซ์ (Harold koontz.) ได้กำหนดขั้นตอนของการจัดการไว้ 5 ขั้นตอน คือการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดหาคณะทำงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การควบคุมการทำงาน (Controlling) ซึ่งเรียกสั้นๆ ว่า “POSDC” (สมคิด บางโม, 2546, น. 72)

1) *P-Planning การวางแผน* คือ การวางแผนนั้นเริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายขององค์กร โครงสร้าง นโยบาย ตลอดจนลำดับกระบวนการปฏิบัติการในส่วนต่างๆ ตั้งแต่ต้นจนจบ ไปจนถึงวิธีการดำเนินงานในส่วนต่างๆ ให้บรรลุผลการวางแผนนี้ยังต้องสามารถรับรู้ ติดตาม เข้าใจ และวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ได้ทั้งในและนอกองค์กรที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารองค์กรอีกด้วย

2) *O-Organizing การจัดการองค์การ* คือ การจัดการองค์การนี้เริ่มตั้งแต่การกำหนดโครงสร้างองค์กร กำหนดตำแหน่งงาน จัดสรรบุคลากรตำแหน่งงานต่างๆ รวมถึงจัดระบบระเบียบในการทำงานทั้งหมดด้วย สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดโครงสร้างองค์กรนั้นก็คือการแบ่งหน้าที่แต่ละส่วนให้ชัดเจน ไม่ทำงานทับซ้อนกัน และต้องทำงานประสานกันให้ราบรื่นได้ด้วย ครอบคลุมการทำงานทั้งหมดไม่ให้เกิดปัญหา ประเมินจำนวนพนักงานให้พอดี ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป และต้องลำดับความสำคัญของตำแหน่ง เคลียร์บทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน ตลอดจนให้อำนาจในการสั่งการที่เหมาะสมด้วย

3) *S-Staffing การจัดสรรและบริหารบุคลากร* คือ เริ่มตั้งแต่การคัดสรรบุคลากร ที่มีคุณภาพและเหมาะสม เพื่อจัดสรรให้ทำงานในตำแหน่งต่างๆ ขององค์กร จากนั้นก็ต้องดูแล

บุคลากรตลอดระยะเวลาจนกว่าบุคลากรจะออกจากองค์กร ตั้งแต่การบริหารงานบุคคล งานสวัสดิการ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล การเลื่อนตำแหน่ง และการโยกย้าย เป็นต้น

4) *D-Directing การอำนวยการ* คือ การบริหารจัดการตลอดจนดำเนินการทุกอย่างให้ปฏิบัติการได้อย่างราบรื่น จนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การอำนวยการนี้เกี่ยวเนื่องทั้งเรื่องของทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรอื่นๆ ไปพร้อมกันด้วย ให้สามารถทำงานร่วมกันได้ ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการทำงาน การอำนวยการยังหมายถึงการสั่งการ อำนาจหน้าที่ และการปฏิบัติการให้สามารถทำงานได้ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งหนึ่งในหัวใจสำคัญของการอำนวยการก็คือการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพด้วยนั่นเอง

5) *C-Controlling การควบคุม* คือ การบริหารจัดการทุกอย่างให้ตรงตามแผน และระยะเวลาที่วางไว้ การควบคุมนี้เริ่มตั้งแต่ การควบคุมทรัพยากร เครื่องจักร ไปจนถึงควบคุมบุคลากร ให้การปฏิบัติการเป็นไปอย่างมีความราบรื่น และดำเนินการตามแผนการได้สำเร็จ ทั้งยังสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ด้วย การควบคุมนี้ นอกจากการสั่งการ กำหนดการ บังคับการแล้ว ยังรวมถึงการแนะนำช่วยเหลือ รายงานผล ตลอดจนประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อติดตามการทำงานทุกกระบวนการไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดใดๆด้วย

5.2 การบริหารวิสาหกิจชุมชนตามหลักของทฤษฎีการจัดการ POCCC

ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.16) อธิบายว่า แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกล่าวได้ว่า การบริหารงานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันต้องอาศัยหลักกระบวนการบริหารเพื่ออำนวยการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างเป็นขั้นตอน และเหมาะสมกับหน่วยงานหรือองค์การจากแนวคิดในการศึกษา “การบริหารจัดการ” เป็นหลักที่สำคัญ

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก โดยนำกรอบแนวคิดทฤษฎีกระบวนการจัดการของเฮนรี ฟาโยล หรือทฤษฎี “POCCC” มาใช้เป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 *การวางแผน (Planning)* การวางแผนการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนนั้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม การกำหนดแผนปฏิบัติการหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติงานไว้ตั้งแต่ต้นจนจบให้ครอบคลุมทุกกระบวนการ เป็นแนวทางที่วางไว้สำหรับการทำงานในอนาคต ซึ่งการวางแผนนี้จะเกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์บวกกับจินตนาการในการบริหารจัดการที่คาดการณ์ล่วงหน้า ซึ่งจะ

ถ่ายทอดออกมาเป็นแผนปฏิบัติการการทำงานและเป้าหมายที่จะต้องบรรลุสู่ความสำเร็จ กล่าวได้ว่าในการวางแผนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายปัจจัย ประกอบไปด้วย

- 1) การประชุมเพื่อจัดทำแผนร่วมกันระหว่างกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนด เป้าหมาย และทิศทางของกลุ่มที่ชัดเจน
- 2) แนวทางการบริหารทุน ทั้งภายในและภายนอกอย่างเป็นระบบ
- 3) การวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือสินค้าใหม่ๆ
- 4) การวางแผนด้านการตลาดและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม
- 5) วางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม
- 6) วางแผนการถ่ายทอดความรู้ ชี้แจงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกให้เข้าใจในทิศทางเดียวกัน
- 7) วางแผนพัฒนาผู้นำและสมาชิกให้ได้รับการพัฒนาถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชนอย่างทั่วถึง
- 8) วางแผนถ่ายทอดความรู้และพัฒนาสมาชิกรุ่นใหม่เพื่อสืบทอดงานของกลุ่มต่อไป
- 9) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภายในและภายนอกชุมชนที่จำเป็นต่อการทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการใช้งาน
- 10) การจัดทำแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้

5.2.2 การจัดองค์กร (Organizing) การจัดองค์กรหรือการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนี้ เริ่มตั้งแต่การกำหนดโครงสร้างองค์กร ได้แก่ การกำหนดตำแหน่งงาน ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนจำนวนคน ให้ครอบคลุมการทำงานครบทุกกระบวนการ รวมถึงการจัดโครงสร้างตำแหน่ง โครงสร้างองค์กร เพื่อจัดลำดับการบริหารและสั่งการด้วย หากองค์กรมีการจัดการองค์กรที่เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจน ไม่ทับซ้อน มีหน้าที่ครบ มีปริมาณคนเพียงพอที่ความต้องการย่อมทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และโอกาสบรรลุผลสำเร็จที่สูง ดังนั้นในการจัดการองค์กรวิสาหกิจชุมชนจึงสรุปได้ดังนี้

- 1) วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีโครงสร้างบริหารองค์กร และมีการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน
- 2) วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกทุกระดับ

- 3) วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน
- 4) ต้องมีการกำหนดเงื่อนไขการรับสมัครสมาชิกวิสาหกิจชุมชนและมีการบันทึกประวัติไว้อย่างชัดเจน
- 5) วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีข้อกำหนดการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่สมาชิกที่ชัดเจน
- 6) วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินและข้อมูลอื่นๆ แก่สมาชิกทราบอย่างสม่ำเสมอ

5.2.3 การบังคับบัญชา (Commanding) หมายถึง การสั่งการงานต่างๆ แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีและต้องเข้าใจผู้ปฏิบัติงานด้วย ตลอดจนเข้าใจข้อตกลงในการทำงานของคนงาน และองค์การที่มีอยู่วิสาหกิจชุมชนที่มีการบังคับบัญชา (Commanding) ที่ดีจะต้องมีการดำเนินการดังนี้

- 1) มีการกำหนดสายบังคับบัญชาเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มอย่างชัดเจน
- 2) สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบปฏิบัติงานตามภารกิจ และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- 3) การดำเนินของกลุ่มเกิดจากการรับฟังและการระดมความคิดเห็นแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากประธานกลุ่มคณะกรรมการและสมาชิก

5.2.4 การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การดูแลควบคุม และอำนวยความสะดวกให้ผู้ทำงานสามารถทำงานได้โดยสะดวกเต็มความสามารถ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางไว้ การประสานงานที่ดีนั้นจำเป็นจะต้องมีในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคลต่อบุคคล หัวหน้างานต่อลูกน้อง แผนกต่อแผนก ไปจนถึงผู้บริหารต่อทุกหน่วยงานในองค์กรเช่นกัน ซึ่งการประสานงานที่ดีควรมีการดำเนินการดังนี้

- 1) กลุ่มมีการประชุมระหว่างประธาน / คณะกรรมการ / สมาชิกทุกเดือน
- 2) กลุ่มมีการประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบงานด้านต่างๆ ภายในกลุ่ม
- 3) คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ สร้างแรงจูงใจการมีส่วนร่วมในการทำงานให้กับสมาชิก

- 4) กลุ่มได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสมาชิกในการปฏิบัติงานของกลุ่ม
ทุกครั้ง
- 5) กลุ่มมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ
- 6) กลุ่มมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับสมาชิก, กลุ่มและ
เครือข่าย
- 7) คณะกรรมการและสมาชิกมีการประสานงานเพื่อร่วมในการแก้ไขปัญหา

5.2.5 การควบคุม (Controlling) การควบคุมเป็นการดูแลให้วิสาหกิจชุมชน
สามารถดำเนินให้สำเร็จ ตามแผนที่วางไว้ ในช่วงเวลาและงบประมาณที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ประธาน / คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการดูแลควบคุมกิจกรรม
ที่ก่อให้เกิดรายรับ - รายจ่ายกลุ่มอย่างเป็นระบบและชัดเจน
- 2) คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนมีการจัดบันทึกการเงินและจัดทำบัญชีรับ-
จ่าย ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง
- 3) วิสาหกิจชุมชนมีการควบคุมกระบวนการการผลิตสินค้าทุกครั้ง
- 4) วิสาหกิจชุมชนมีการจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบที่ใช้
ในการผลิต
- 5) วิสาหกิจชุมชนมีการเก็บเอกสารหลักฐานอย่างเป็นระบบ
- 6) วิสาหกิจชุมชนมีการวางระบบการควบคุม ติดตาม ตรวจสอบการทำงาน
ของกลุ่ม
- 7) คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนฝ่ายต่างๆ มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน
ให้ประธาน / สมาชิกทราบเป็นระยะหรือตามกำหนดเวลาที่แน่นอน
- 8) วิสาหกิจชุมชนมีการทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการ
และสมาชิกเพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนสามารถนำหลักการบริหารตาม
ทฤษฎีการบริหารจัดการ POCCC มาปรับใช้ได้ โดยใช้ประโยชน์จากการแบ่งงานกัน (Specialization)
และเน้นถึงความสำคัญที่ว่าอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบต้องเท่ากัน โดยเป้าหมายที่สำคัญ คือ
ความเป็นระเบียบ ความมั่นคง ความคิดริเริ่ม และความสามัคคี ซึ่งจะทำให้วิสาหกิจชุมชนเกิดความ
ประสบความสำเร็จได้

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 สภาพปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ

6.1.1 ปัจจัยทางด้านสังคม

1) เพศ

นุสรรา คำมัน (2559, น.140) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง

สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.130) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบูรณ์พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.5

ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.55) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตราด พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.6

รัชดา ภัคดียิ่ง (2563, น.180) ศึกษาการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดขอนแก่น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 78.12

ธัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.48) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 60.6

2) อายุ

นุสรรา คำมัน (2559, น.140) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุเฉลี่ย 48.18 ปี

สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.130) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุเฉลี่ย 52.50 ปี

ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.55) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุเฉลี่ย 51.41 ปี

ณิชศิภา ขาวนาฟาง (2563, น.94) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมั่งคุดแปลงใหญ่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุเฉลี่ย 46.97 ปี

ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.48) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุเฉลี่ย 57.83 ปี

3) ระดับการศึกษา

ทรงศักดิ์ สีหานคร (2562, น.55) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 80.5 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

ณิชศิภา ขาวนาฟาง (2563, น.94) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.48) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 38.9 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

4) ตำแหน่งทางสังคม

ทรงศักดิ์ สีหานคร (2562, น.55) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 38.3 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม

ณิชศิภา ขาวนาฟาง (2563, น.94) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 86.3 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม

ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.48) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 88.0 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม

5) ระยะเวลาการเป็นสมาชิก

สุพรรณณี กันขัต (2560, น.102) ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกเฉลี่ย 4.2 ปี

สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.130) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 8.27 ปี

ทรงศักดิ์ สีหานคร (2562, น.55) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 3.20 ปี

ณิขศิภา ชาวนาฟาง (2563, น.94) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีระยะเวลาการเข้าร่วมเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 3.98 ปี

ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.48) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีระยะเวลาในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกเฉลี่ย 6.63 ปี

6.1.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

1) อาชีพของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.130) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 57.9 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.57) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 64.8 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.48) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 96.6 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

2) พื้นที่ทำการเกษตร

ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.57) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 51.6 มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 3.47 ไร่

3) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.57) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 44.5 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.40 คน

4) รายได้ในครัวเรือน

สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.57) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 37.7 มีรายได้จากอาชีพหลัก เฉลี่ย 115,411.52 บาท/ปี

ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.58) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 47.7 มีรายได้ในครัวเรือน เฉลี่ย 135,703.12 บาท/ปี

ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.51) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 34.3 มีรายได้ในครัวเรือน เฉลี่ย 231,371.43 บาท/ปี

5) รายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.57) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 37.7 มีรายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 76,706.63 บาท/ปี

ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.58) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 53.9 มีรายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 21,511.71 บาท/ปี

ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.52) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 41.7 มีรายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 16,842.86 บาท/ปี

6.2 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

1) การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน

นุสรุ คำมัน (2559, น.140) พบว่า การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เกิดจากการสนับสนุนของภาครัฐ

สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.57) พบว่า การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 97.9 เกิดจากการส่งเสริมของหน่วยงาน

ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.55) พบว่า การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 58.9 เกิดจากการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของวิสาหกิจชุมชน

2) แหล่งเงินทุน

นุสรุ คำมัน (2559, น.140) พบว่า แหล่งเงินทุนในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 59.00 มาจากสถาบันการเงินของภาครัฐและเอกชน

พุทธรักษ์ เป็งมอย (2560, น.79) ศึกษาการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอำเภอแม่สอด ภายใต้บริบทเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอแม่สอด ที่มาของเงินในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 44.44 มีที่มาจากกระดมทุนของสมาชิก

สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.57) พบว่า แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 93.2 ใช้แหล่งทุนจากสถาบันการเงินของภาครัฐ/เอกชน

รัชดา ภักดียิ่ง (2563, น.180) พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีที่มาของทุนในการประกอบกิจการ ร้อยละ 60.94 มาจากการระดมทุนของสมาชิก

ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.55) พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีที่มาของทุนในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 98.3 มาจากการระดมทุนของสมาชิก

3) สภาพการเป็นหนี้สินของวิสาหกิจชุมชน

สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.57) พบว่า วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 93.2 เป็นหนี้สินกับสถาบันการเงินของภาครัฐ/เอกชน

4) หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.57) พบว่า สมาชิกได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภอมากที่สุด ร้อยละ 100.0

ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.55) พบว่า หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 98.3 ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร

6.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

นุสรุ คำมัน (2559, น.128) พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม อยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านการเงิน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน คือ ระดับการศึกษาและรายได้ ส่วนปัจจัยด้านโครงสร้างที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จคือ ระยะเวลาในการดำเนินการ

สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.130) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารจัดการด้านคน ด้านเงิน ด้านวัตถุดิบ ด้านการจัดการด้านเครื่องมือ อยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นด้านการตลาดอยู่ในระดับปานกลาง และการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระยะเวลาการเป็นสมาชิก การบริหารจัดการด้านคน ด้านวัตถุดิบ ด้านการจัดการด้านเครื่องมือ ด้านการตลาด ด้านผู้นำ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จด้านศักยภาพชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ณัฐนิชา ประสาทเขตวิทย์ และคณะ (2562, น.444) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต่อเนื่องของวิสาหกิจชุมชนในตำบลห้วยสัก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า มี 3 ปัจจัยที่มี

ความสัมพันธ์กับความต่อเนื่องในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ จำนวนสมาชิก และปัญหาอุปสรรค

ปิยนันท์ เพชรทองเกลี้ยง (2563) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน มีการบริหารจัดการด้านการผลิต การบริหารจัดการองค์กร การบริหารจัดการตลาด การบริหารจัดการด้านการเงิน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน คือ ระยะเวลาในการเข้าร่วมวิสาหกิจชุมชน และรายได้จากการประกอบอาชีพของสมาชิก

ธัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.69) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง พบว่า มี 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญ คือ ระดับการศึกษา และรายได้จากการดำเนินการวิสาหกิจชุมชน

6.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

จันทิมา ธัญญเจริญ (2551, น.84) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดพังงา พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดพังงา มีปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อันดับแรกเป็นด้านการเงิน (เงินทุน) มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาทุกด้านมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นอันดับสุดท้ายอยู่ในระดับน้อยมาก ได้แก่ ด้านวัตถุดิบ เป็นอันดับที่ 2 และด้านการวางแผน อันดับที่ 3 ส่วนอันดับสุดท้าย ด้านวัสดุอุปกรณ์อาคารและสถานที่ดำเนินการ ความต้องการให้หน่วยงานของรัฐช่วยเหลือ อันดับแรกเป็นเรื่องการให้คำแนะนำและฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มแก่สมาชิก รองลงมาคือการให้คำแนะนำและฝึกอบรมเกี่ยวกับเรื่องการบัญชี การตลาด และจัดหาแหล่งเงินทุน การให้คำแนะนำและฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้รับเครื่องหมายรับรองมาตรฐาน และอันดับสุดท้ายคือการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและกระบวนการผลิตใหม่ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์

ชฎาพร ไชยศรี (2552, น.111) ศึกษากลยุทธ์การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านผาผึ้ง ตำบลห้วยส้ม อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบประกอบด้วย ด้านบุคลากร สมาชิกมีอายุเฉลี่ยวัยสูงอายุทำให้มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

ด้วยวัยที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานที่มากนัก ด้านงบประมาณหน่วยงาน ของรัฐไม่มีงบประมาณสนับสนุน ในเรื่องการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องจักร ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องจักร กลุ่มขาดการสนับสนุนด้านโรงเรือน จากหน่วยงานของรัฐ และวัสดุอุปกรณ์และเครื่องจักรที่ในการดำเนินการ ภายในกลุ่ม มีไม่เพียงพอ ด้านการจัดการกลุ่มมีแหล่งรับซื้อผลผลิตยังมีน้อย เนื่องจากผลผลิตผักปลอดสารพิษของกลุ่มยังไม่เป็นที่รู้จักของตลาด ราคาผลผลิตไม่แน่นอน ต้องอิงภาวะตลาด และการจัดการที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ความชื้น และภัยทางธรรมชาติ การขนส่งไม่สะดวก

ธัญญ์รวี ธนศิริพูลภัทร์(2555, น.70) ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ พบว่า สมาชิกขาดความรับผิดชอบต่อกฎสมาชิกไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ขาดความรู้ด้านการวางแผนการดำเนินงานกลุ่ม ขาดความรู้ด้านระบบการจัดทำบัญชีสมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนต่างๆ ของกลุ่ม สมาชิกขาดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม การขาดแคลนเงินทุนและวัสดุ-อุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรม ขาดการแนะนำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นภารัตน์ จิตรธร (2553, น.67-68) ศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำดื่ม ตำบลยานยาว อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย พบว่า สภาพปัญหาการบริหารกลุ่มด้านการวางแผน พบปัญหาระดับมากในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม, การร่วมประชุม มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมน้อยเกินไป ซึ่งเกิดจากการรับทราบข้อมูลไม่ทั่วถึง ขาดการประชาสัมพันธ์, ด้านการจัดองค์กร พบปัญหาด้านการวางแผนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกลุ่ม เนื่องจากดำเนินการจัดทำโดยผ่านการประชุมกลุ่ม และปัญหาการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ พบว่าสมาชิกทุกคนยังไม่มีความสามารถพอในการปฏิบัติหน้าที่, ด้านการบังคับบัญชา พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ ขาดความรู้ประสบการณ์ มุมมองและวิสัยทัศน์ การดำเนินงานกลุ่มการแก้ไขปัญหาซึ่งทำให้เกิดความไม่น่าเชื่อถือของคณะกรรมการ, ด้านการประสานงาน มีปัญหาการติดต่อผู้บริโภค เนื่องจากกลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์ ประกอบกับบรรจุภัณฑ์ไม่มีความหลากหลาย, ด้านการควบคุมงานของคณะกรรมการกลุ่ม มีปัญหาความสามารถในการปฏิบัติงานและจัดทำแผนการควบคุมงานอย่างเหมาะสม อีกทั้งยังไม่มีแผนควบคุมการผลิต, ด้านการตลาด คณะกรรมการกลุ่มส่วนใหญ่ขาดการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์อย่างทั่วถึง ไม่มีการวางแผนด้านการตลาด และ ด้านการเงินพบว่ากลุ่มขาดเงินทุนหมุนเวียน เพราะสมาชิกได้ลาออกจำนวนมาก กลุ่มขาดปัจจัยหลายอย่าง เช่น เครื่องมือในการผลิตที่ทันสมัย เครื่องมือในการขนส่ง รวมทั้งทุนทางสังคม (คน และ ความรู้)

จุฑารัตน์ เนื่องผาสุก (2558, น.57) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวางแผน ปัญหาที่มากที่สุด คือ ปัญหาการวางแผนการพัฒนาการผลิตสินค้าใหม่ๆ ด้านการจัดการองค์การ ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาของการบริหารงานฝ่ายต่างๆ ด้านการประสานงาน พบว่า มีปัญหาในการประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ด้านการควบคุม พบว่า มีปัญหาในการจัดทำบัญชีการเก็บเอกสารและการรายงานผลการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการวางแผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด ควรมีการจัดสรรรายได้และสวัสดิการให้กับสมาชิก ควรมีการประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และควรมีการจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ

ณภัทร วิศวะกุล (2560) ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาในการดำเนินงาน คือการจัดเก็บข้อมูลในระบบสารสนเทศยังไม่เป็นระบบ การขาดแคลนแรงงานในการดำเนินงาน สมาชิกส่วนใหญ่มีอายุมาก เครื่องมือในการผลิตยังไม่เพียงพอ งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ กลุ่มไม่มีความเข้มแข็ง สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือ การผลิตมีต้นทุนสูง วัตถุดิบที่ต้องการใช้ไม่มีในชุมชนต้องหาซื้อจากแหล่งอื่นในราคาที่แพง ไม่มีการสำรวจองค์ความรู้ในชุมชนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจึงไม่สามารถนำมาปรับใช้เป็นแนวทางได้การทำงาน ขาดแรงจูงใจในการทำงานควรสร้างแรงจูงใจให้แก่สมาชิก

ปลื้มใจ ไพจิตร (2560, น.194) ศึกษากระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปและผลิตอาหาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัญหาในการบริหารงานของวิสาหกิจชุมชน คือ คณะกรรมการขาดความรู้การจัดทำแผนการดำเนินงาน โครงสร้างการบริหารไม่ชัดเจน เงินทุนไม่พอต่อการขยายกิจการ ข้อเสนอแนะควรเสริมสร้างความรู้ในการบริหารจัดการให้กับวิสาหกิจชุมชน

ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.74) พบว่า ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบังคับบัญชา ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม อยู่ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะคือ ต้องการให้หน่วยงานของรัฐช่วยเหลือการจัดการจัดหาแหล่งเงินทุน ลดดอกเบี้ยและหาลตลาดเพื่อรองรับสินค้า แนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ (1) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มและสมาชิกภายในกลุ่ม (2) ควรศึกษาดูงานกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ (3) สนับสนุนการจัดทำระบบบัญชี (4) สนับสนุนการจัดกิจกรรมการแสดงหรือ

จำหน่ายสินค้าในงานประจำปี และงานอื่นๆ ตามความเหมาะสม (5) การส่งเสริมการสร้างเครือข่าย
กลุ่มในลักษณะเกื้อกูลกัน (6) ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรมผ่านช่องทางต่างๆ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปตัวแปรสำคัญที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
ปัจจัยด้านสภาพทางสังคมและปัจจัยด้านเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีผลต่อการดำเนินงาน
ของวิสาหกิจชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ศึกษาสภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก และศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก จำนวนทั้งหมด 265 ราย จากวิสาหกิจชุมชนจำนวน 37 แห่ง ที่จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี พ.ศ. 2566 (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรจำนวน 265 ราย ตามสูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05

$$\begin{aligned}
 \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} &= \frac{N}{1 + (N(e)^2)} \\
 \text{แทนค่า} &= \frac{265}{1 + (265 \times (0.05)^2)} \\
 &= 159.39 \\
 \text{กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (n)} &= 160 \text{ ราย} \\
 \text{การหาร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง} &= \frac{160 \times 100}{265} \\
 &= 60.37
 \end{aligned}$$

1.3 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ที่จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี พ.ศ. 2566 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ตัวอย่างจำนวน 160 ราย ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดข้อมูลที่ต้องการในประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย กำหนดตัวชี้วัดและมาตรวัดข้อมูลในแต่ละประเด็น แล้วจึงนำข้อมูลตามประเด็นตัวชี้วัดและมาตรวัดมาสร้างเป็นข้อคำถาม ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สภาพภาพทางสังคมทั่วไป ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน สภาพทางเศรษฐกิจ ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ประกอบด้วย ประเภทกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินการ การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน แหล่งเงินทุน สภาพการเป็นหนี้ของวิสาหกิจชุมชน และแหล่งจำหน่ายสินค้าของวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 3 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับ การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการองค์กร ด้านการบังคับบัญชา ด้านการประสานงาน ด้านการควบคุม โดยการให้คะแนนความคิดเห็นในแต่ละข้อคำถาม แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

- 5 คะแนน = เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 คะแนน = เห็นด้วยมาก
- 3 คะแนน = เห็นด้วยปานกลาง
- 2 คะแนน = เห็นด้วยน้อย
- 1 คะแนน = เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยการให้คะแนนความคิดเห็นในแต่ละข้อคำถาม แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

- 5 คะแนน = มากที่สุด
- 4 คะแนน = มาก
- 3 คะแนน = ปานกลาง
- 2 คะแนน = น้อย
- 1 คะแนน = น้อยที่สุด

2.2 การทำสอบเครื่องมือ

2.2.1 การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) เพื่อตรวจสอบว่าแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นสามารถวัดได้ตรงตามความต้องการและครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาหรือไม่ โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา เพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์และมีความถูกต้องตามเนื้อหาที่ต้องการให้วัดมากที่สุด

2.2.2 การตรวจสอบความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปทดลองสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แต่มีใช้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก จำนวน 30 ราย และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability Coefficients) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อถือได้ โดยใช้วิธีการวัดความสอดคล้องภายใน ตามวิธีการหาค่า Cronbach's

alpha พบว่า แบบสัมภาษณ์ได้ค่าความน่าเชื่อถือได้เท่ากับ 0.929 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อถือได้ จึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 160 ราย ในช่วงเดือน พฤษภาคม – มิถุนายน 2567 โดยการสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ขั้นเตรียมการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยมีการเตรียมการก่อนออกภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ในเรื่องต่อไปนี้

- 1) การกำหนดวัน เวลา และสถานที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยมีการกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่จะไปเก็บข้อมูล รวมทั้งมีการนัดหมายเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างล่วงหน้า
- 2) การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้เพื่อการเก็บข้อมูล และการเดินทาง เช่น แบบสัมภาษณ์ อุปกรณ์เครื่องเขียน และยานพาหนะ
- 3) จัดทำแผนการออกเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่เป้าหมาย ในการวางแผนการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างตามเป้าหมาย
- 4) จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้เพื่อการสัมภาษณ์
- 5) ผู้วิจัยออกไปสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างตามแผนที่กำหนด

3.2 ขั้นการสัมภาษณ์

ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนในการเก็บข้อมูล ดังนี้

- 1) แนะนำตัวผู้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยแนะนำตัวว่าเป็นใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะมาทำอะไร ให้เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างรู้จักก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจและเป็นกันเองกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
- 2) ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับเกษตรกรอย่างไร และชี้แจงความสำคัญของข้อมูลงานวิจัยแก่เกษตรกร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง และครบถ้วน
- 3) เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

3.3 ชั้นสิ้นสุดของการสัมภาษณ์

มีแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1) การทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลเมื่อสิ้นสุดของการสัมภาษณ์
- 2) กล่าวขอบคุณสมาชิกวิสาหกิจชุมชนผู้ให้ข้อมูล และผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจให้คะแนน จัดทำรหัสบันทึกข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.)

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.)

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการองค์กร ด้านการบังคับบัญชา ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม โดยมีสมการวิเคราะห์ดังนี้

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + \dots + b_nX_n + e$$

โดยที่ Y = ตัวแปรตาม

X = ตัวแปรอิสระ

a = ค่าคงที่ (Constant) หรือส่วนตัดแกน Y

$b_1 b_2 \dots b_n$ = ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (Regression coefficient)

e = ความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่ม

ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม
เลือกตอบคำถาม 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น สามารถกำหนดการแปรความหมายระดับความคิดเห็นในแต่ละประเด็นได้ ดังนี้

การแปรความหมายระดับความคิดเห็นในแต่ละประเด็น กำหนดดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	ระดับน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	ระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	ระดับมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบคำถาม 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น สามารถกำหนดการแปรความหมายระดับความคิดเห็นในแต่ละประเด็นได้ ดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	ระดับน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	ระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	ระดับมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 3 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1.1 สภาพทั่วไป

ข้อมูลสภาพทั่วไป ประกอบด้วย สภาพทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางสังคม ตำแหน่งภายในวิสาหกิจชุมชน กิจกรรมที่ดำเนินการในวิสาหกิจชุมชน มีสภาพทั่วไป ดังนี้

ตารางที่ 4.1 สภาพทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

n = 160

สภาพทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	145	90.6
ชาย	15	9.4

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 160

สภาพทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40	23	14.4
41 – 50	19	11.9
51 – 60	55	34.4
61 - 70	53	33.1
มากกว่าหรือเท่ากับ 71	10	6.2
ค่าต่ำสุด = 24 ค่าสูงสุด = 84 ค่าเฉลี่ย = 56.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.240		
3. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	3	1.9
ประถมศึกษา	94	58.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	19	11.9
มัธยมศึกษาตอนปลาย	32	20.0
ปริญญาตรี	8	5.0
สูงกว่าปริญญาตรี	4	2.5

จากตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ปรากฏผล ดังนี้

เพศ พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 90.6 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 9.4 เป็นเพศชาย

อายุ พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 34.4 มีอายุระหว่าง 50 – 60 ปี รองลงมา ร้อยละ 33.1 มีอายุระหว่าง 61 – 70 ปี ร้อยละ 14.4 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี ร้อยละ 11.9 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี และร้อยละ 6.2 มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 71 ปี ตามลำดับ โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีอายุน้อยที่สุด 24 ปี มีอายุมากที่สุด 84 ปี และมีอายุเฉลี่ย 56.16 ปี ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.240

ระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 58.7 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 20.0 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 11.9 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 5.0 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 2.5 จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี และร้อยละ 1.9 ไม่ได้รับการศึกษา ตามลำดับ

1.2 สถานภาพทางสังคม

ข้อมูลสถานภาพทางสังคม ประกอบด้วย การมีตำแหน่งทางสังคม ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชน ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน มีดังนี้

ตารางที่ 4.2 สถานภาพทางสังคม

n = 160

สถานภาพทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
1. การมีตำแหน่งทางสังคม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ไม่มีตำแหน่งใด ๆ	103	64.4
มีตำแหน่งใด ๆ		
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)	33	20.6
คณะกรรมการองค์การภาคประชาชนในพื้นที่ เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น	24	15
อาสาสมัครเกษตร (อกม.)	12	7.5
กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน / สารวัตรกำนัน	6	3.8
ประธาน กรรมการ หรือสมาชิกสภาองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล/อบจ.)	6	3.8
2. ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชน		
สมาชิก	103	64.4
ประธาน	30	18.8
เลขานุการ	10	6.2
เหรัญญิก	7	4.4
กรรมการ	6	3.8
รองประธาน	4	2.4

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 160

สถานภาพทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
3. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 4	64	40.1
5 - 9	58	36.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 10	38	23.7
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 20 ค่าเฉลี่ย = 6.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.604		
4. ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน (ครั้ง/ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2	24	15.0
3 - 6	26	16.3
มากกว่าหรือเท่ากับ 7	110	68.7
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 12 ค่าเฉลี่ย = 9.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3.963		

จากตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทางสังคม ประกอบด้วย การมีตำแหน่งทางสังคม ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชน ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน ปรากฏผลดังนี้

การมีตำแหน่งทางสังคม พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 64.4 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม รองลงมาร้อยละ 20.6 มีตำแหน่งเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ร้อยละ 15.0 มีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการองค์การภาคประชาชนในพื้นที่ ร้อยละ 7.5 มีตำแหน่งเป็นอาสาสมัครเกษตร (อกม.) ร้อยละ 3.8 มีตำแหน่งเป็นผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และร้อยละ 3.8 มีตำแหน่งเป็นประธาน กรรมการ หรือสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามลำดับ

ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 64.4 มีตำแหน่งเป็นสมาชิกภายในวิสาหกิจชุมชน รองลงมาร้อยละ 18.8 มีตำแหน่งเป็นประธาน ร้อยละ 6.2 มีตำแหน่งเป็นเลขานุการ ร้อยละ 4.4 มีตำแหน่งเป็นเหรัญญิก ร้อยละ 3.8 มีตำแหน่งเป็นกรรมการ และร้อยละ 2.4 มีตำแหน่งเป็นรองประธาน ตามลำดับ

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 40.1 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 4 ปี รองลงมาร้อยละ 36.2

มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระหว่าง 5 - 9 ปี และร้อยละ 23.7 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมากกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี ตามลำดับ โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่ำสุด 1 ปี มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสูงสุด 20 ปี และมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกเฉลี่ย 6.59 ปี ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.604

ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 68.7 มีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนมากกว่าหรือเท่ากับ 7 ครั้ง/ปี รองลงมา ร้อยละ 16.3 มีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนระหว่าง 3 - 6 ครั้ง/ปี และร้อยละ 15.0 มีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ครั้ง/ปี ตามลำดับ โดยมีสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนต่ำสุด 1 ครั้ง/ปี มีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนสูงสุด 12 ครั้ง/ปี และมีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 9.01 ครั้ง/ปี ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.963

1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

ข้อมูลสภาพทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย อาชีพของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พื้นที่ทำการเกษตรของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ในครัวเรือน รายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน ผลปรากฏดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 สถานภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
n = 160		
1. อาชีพของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เกษตรกรกรรม	145	90.6
รับจ้างทั่วไป	48	30.0
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	18	11.2
รับราชการ	8	5.0

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 160

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
2. พื้นที่ทำการเกษตรของครัวเรือน (ไร่)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	61	38.1
6 - 15	59	25.8
16 - 25	33	20.6
26 - 35	9	5.6
มากกว่าหรือเท่ากับ 36	16	9.9
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 80 ค่าเฉลี่ย = 15.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 16.003		
3. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3	66	41.2
4 - 5	74	35.6
มากกว่าหรือเท่ากับ 6	20	12.6
ค่าต่ำสุด = 2 ค่าสูงสุด = 7 ค่าเฉลี่ย = 3.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.367		
4. รายได้ในครัวเรือน (บาท/ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000	28	17.5
50,001 - 100,000	52	32.6
100,001 - 150,000	37	23.2
150,001 - 200,000	18	11.3
มากกว่าหรือเท่ากับ 200,000	25	15.4
ค่าต่ำสุด = 20,000 ค่าสูงสุด = 708,000 ค่าเฉลี่ย = 157,200 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.419		
5. รายได้จากการทำงานรวมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน (บาท/ปี)		
ไม่มีรายได้	58	36.2
มีรายได้	102	63.8
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 500	30	18.8
501 - 1,500	22	13.8
มากกว่าหรือเท่ากับ 1,501	50	31.2
ค่าต่ำสุด = 100 ค่าสูงสุด = 6,045 ค่าเฉลี่ย = 2,526.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2,190		

จากตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย อาชีพของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พื้นที่ทำการเกษตรของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ในครัวเรือน รายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน ผลปรากฏดังนี้

การประกอบอาชีพ พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 90.6 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาร้อยละ 30.0 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 11.2 ประกอบอาชีพค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว และน้อยที่สุดร้อยละ 5.0 ประกอบอาชีพรับราชการ ตามลำดับ

พื้นที่ทำการเกษตรของครัวเรือน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 38.1 มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ไร่ รองลงมาร้อยละ 25.8 มีพื้นที่ทำการเกษตรระหว่าง 6 – 15 ไร่ ร้อยละ 20.6 มีพื้นที่ทำการเกษตรระหว่าง 26 - 35 ไร่ และร้อยละ 9.9 มีพื้นที่ทำการเกษตรมากกว่าหรือเท่ากับ 36 ไร่ ตามลำดับ โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีพื้นที่ทำการเกษตรของครัวเรือนต่ำสุด 1 ไร่ และมีพื้นที่ทำการเกษตรของครัวเรือนสูงสุด 80 ไร่ มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 15.12 ไร่ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 16.003

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 41.2 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 คน รองลงมาร้อยละ 35.6 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 4 – 5 คน และร้อยละ 12.6 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่าหรือเท่ากับ 6 คน ตามลำดับ โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 2 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 7 คน มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.78 คน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.367

รายได้ในครัวเรือน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 32.6 มีรายได้ในครัวเรือนระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท/ปี รองลงมาร้อยละ 23.2 มีรายได้ในครัวเรือนระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท/ปี ร้อยละ 17.5 มีรายได้ในครัวเรือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท/ปี ร้อยละ 15.4 มีรายได้ในครัวเรือนมากกว่าหรือเท่ากับ 200,000 บาท/ปี และร้อยละ 11.3 มีรายได้ในครัวเรือนระหว่าง 150,001 – 200,000 บาท/ปี ตามลำดับ โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีรายได้ในครัวเรือนต่ำสุด 20,000 บาท/ปี มีรายได้ในครัวเรือนสูงสุด 708,000 บาท/ปี มีรายได้ในครัวเรือนเฉลี่ย 157,200 บาท/ปี ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.419

รายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 36.2 ไม่มีรายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน รองลงมา ร้อยละ 31.2 มีรายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนมากกว่าหรือเท่ากับ 1,501 บาท/ปี ร้อยละ 18.8 มีรายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 500 บาท/ปี และร้อยละ 13.8 มีรายได้จากการ

เข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนระหว่าง 501 – 1,500 บาท/ปี ตามลำดับ โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีรายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนต่ำสุด 100 บาท/ปี มีรายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนสูงสุด 6,045 บาท/ปี มีรายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 2,526.71 บาท/ปี มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2,190

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

2.1 สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ประเภทกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินการ การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน แหล่งเงินทุน สภาพการเป็นหนี้สินของวิสาหกิจชุมชน และแหล่งจำหน่ายสินค้าของวิสาหกิจชุมชน ผลวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 4.4

ตารางที่ 4.4 สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

n = 160		
1. ประเภทกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
แปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร	68	42.5
งานประดิษฐ์/ของชำร่วย/ของที่ระลึก	62	38.8
การผลิตสินค้าเกษตร (ปศุสัตว์)	16	10.0
การผลิตสินค้าเกษตร (พืช)	12	7.5
การผลิตปัจจัยการผลิต	2	1.2
2. การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เกิดจากการชักชวนของผู้นำ	108	67.5
เกิดจากการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของกลุ่ม	88	55.0
เกิดจากการส่งเสริมของหน่วยงาน	64	40.0
เกิดจากการจัดทำแผนพัฒนาแม่บท	8	5.0
3. แหล่งเงินทุน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การระดมทุนจากสมาชิก	140	87.5
การสนับสนุนจากภาครัฐ	26	16.2
การกู้ยืมเงิน	22	13.8

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 160

4. สภาพการเป็นหนี้สินของวิสาหกิจชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีหนี้สิน	140	87.5
มีหนี้สิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
กองทุนหมู่บ้าน	10	6.2
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)	10	6.2
5. แหล่งจำหน่ายสินค้าของวิสาหกิจชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ภายในอำเภอ	132	82.5
ภายในจังหวัด	128	80.0
ภายในชุมชน	126	78.8
ต่างจังหวัด	126	78.8
จำหน่ายออนไลน์	78	48.8
ศูนย์จำหน่ายสินค้าของหน่วยงาน	40	25.0
6. หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด	160	100
สำนักงานพัฒนาชุมชน	110	68.8
สถาบันการศึกษา	32	20.0
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด	20	12.5
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	8	5.0

จากตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน ปรากฏผลดังนี้

ประเภทกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินการ พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 42.5 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนประเภทแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร รองลงมาร้อยละ 38.8 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนประเภทงานประดิษฐ์/ของชำร่วย/ของที่ระลึก ร้อยละ 10.0 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนประเภทการผลิตสินค้าเกษตร (ปศุสัตว์) ร้อยละ 7.5 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนประเภทการผลิตสินค้าเกษตร (พืช) และร้อยละ 1.2 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนประเภทการผลิตปัจจัยการผลิต ตามลำดับ

การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 67.5 เกิดจากการชักชวนของผู้นำ รองลงมา ร้อยละ 55.0 เกิดจากการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของกลุ่ม ร้อยละ 40.0 เกิดจากการส่งเสริมของหน่วยงาน และร้อยละ 5.0 เกิดจากการจัดทำแผนพัฒนาแม่บท ตามลำดับ

แหล่งเงินทุน พบว่า วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 87.5 มีแหล่งเงินทุนจากการระดมทุนจากสมาชิก รองลงมา ร้อยละ 16.2 มีแหล่งเงินทุนจากการสนับสนุนจากภาครัฐ และร้อยละ 13.8 มีแหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมเงิน ตามลำดับ

สภาพการเป็นหนี้สินของวิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 87.5 ไม่มีหนี้สิน รองลงมา ร้อยละ 6.2 มีหนี้สินกับกองทุนหมู่บ้าน และร้อยละ 6.2 มีหนี้สินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ตามลำดับ

แหล่งจำหน่ายสินค้าของวิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 82.5 จำหน่ายสินค้าภายในอำเภอ รองลงมา ร้อยละ 80 จำหน่ายสินค้าภายในจังหวัด ร้อยละ 78.8 จำหน่ายสินค้าภายในชุมชน ร้อยละ 78.8 จำหน่ายสินค้าในต่างจังหวัด ร้อยละ 48.8 จำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ และร้อยละ 25 จำหน่ายสินค้าในศูนย์จำหน่ายสินค้าของหน่วยงาน ตามลำดับ

หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 100.0 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานเกษตรจังหวัด รองลงมา ร้อยละ 68.8 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชน ร้อยละ 20.0 ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา ร้อยละ 12.5 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด และร้อยละ 5.0 ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการบังคับบัญชา ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม โดยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน มี 5 ระดับ คือ ระดับเห็นด้วยมากที่สุด ระดับเห็นด้วยมาก ระดับเห็นด้วยปานกลาง ระดับเห็นด้วยน้อย และระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด แล้วนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย และจัดระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนตามเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ผลปรากฏ
ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

n = 160

การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปรผล	ลำดับ
	1 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	5 จำนวน (ร้อยละ)			
1. ด้านการวางแผน						3.50	มาก	
มีการประชุมและทำแผนร่วมกับ ระหว่างกรรมการและสมาชิก เพื่อ กำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่ม	4 (2.5)	34 (21.3)	28 (17.5)	66 (41.2)	28 (17.5)	3.50 (1.087)	มาก	4
มีแนวทางการบริหารทุนทั้งภายในและ ภายนอกอย่างชัดเจนและเป็นระบบ	30 (18.8)	10 (6.2)	16 (10.0)	61 (38.1)	43 (26.9)	3.48 (1.431)	มาก	5
มีการวางแผนพัฒนาการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือบริการใหม่ๆ	4 (2.4)	40 (25.0)	23 (14.4)	62 (38.8)	31 (19.4)	3.48 (1.138)	มาก	5
มีการวางแผนด้านการตลาดและการ จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม	4 (2.5)	8 (5.0)	40 (25.0)	80 (50.0)	28 (17.5)	3.75 (0.890)	มาก	3
มีการวางแผนด้านการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม	4 (2.5)	10 (6.2)	43 (26.9)	56 (35.0)	47 (29.4)	3.83 (1.007)	มาก	1
มีการวางแผนการถ่ายทอดความรู้ ชี้แจงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้าง ความเข้าใจแก่สมาชิกให้เข้าใจใน ทิศทางเดียวกัน	28 (17.5)	14 (8.8)	17 (10.6)	68 (42.5)	33 (20.6)	3.40 (1.375)	ปานกลาง	8
มีการวางแผนพัฒนาผู้นำและสมาชิก ให้ได้รับการพัฒนาถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐและ หน่วยงานภาคเอกชนอย่างทั่วถึง	4 (2.5)	6 (3.8)	45 (28.1)	65 (40.6)	40 (25.0)	3.82 (0.937)	มาก	2
มีการวางแผนถ่ายทอดความรู้และ พัฒนาสมาชิกรุ่นใหม่ เพื่อสืบทอดงานสู่รุ่นต่อไป	42 (26.2)	8 (5.0)	22 (13.8)	58 (36.2)	30 (18.8)	3.16 (1.483)	ปานกลาง	9

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 160

การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปรผล	ลำดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภายในและภายนอกชุมชนที่จำเป็นต่อการทำการดำเนินงานของกลุ่มอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบันพร้อมใช้งานอยู่เสมอ	38 (23.8)	12 (7.5)	31 (19.4)	59 (36.9)	20 (12.5)	3.07 (1.379)	ปานกลาง	10
มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้	28 (17.5)	6 (3.8)	23 (14.4)	67 (41.9)	36 (22.5)	3.48 (1.355)	มาก	5
2. ด้านการจัดการองค์กร						3.72	มาก	
มีโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน	2 (1.2)	6 (3.8)	22 (13.8)	59 (36.9)	71 (44.4)	4.19 (0.900)	มาก	1
มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกทุกระดับ	2 (1.2)	6 (3.8)	20 (12.5)	74 (46.2)	58 (36.2)	4.13 (0.860)	มาก	2
มีการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน	4 (2.5)	4 (2.5)	62 (38.8)	57 (35.6)	33 (20.6)	3.69 (0.911)	มาก	3
มีการกำหนดเงื่อนไขการรับสมัครสมาชิก และมีการบันทึกประวัติไว้อย่างชัดเจน	34 (21.2)	12 (7.5)	15 (9.4)	67 (41.9)	32 (20.0)	3.32 (1.434)	ปานกลาง	6
มีข้อกำหนดการจัดสรร รายได้/ผลประโยชน์ ให้แก่สมาชิกที่ชัดเจน	32 (20.0)	4 (2.5)	10 (6.2)	72 (45.0)	42 (26.2)	3.55 (1.427)	มาก	4

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 160

การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปรผล	ลำดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
มีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลอื่นๆให้สมาชิกทราบอยู่เสมอ	32 (20.0)	4 (2.5)	21 (13.1)	65 (40.6)	38 (23.8)	3.46 (1.409)	มาก	5
3. ด้านการบังคับบัญชา						4.10	มาก	
มีการกำหนดสายบังคับบัญชา เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่ม อย่างชัดเจน	4 (2.5)	2 (1.2)	20 (12.5)	76 (47.5)	58 (36.2)	4.14 (0.865)	มาก	2
สมาชิกมีความรับผิดชอบ และ ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย	-	2 (1.2)	17 (10.6)	77 (48.1)	64 (40.0)	4.27 (0.698)	มากที่สุด	1
แนวทางการดำเนินงานของกลุ่ม เกิดจากการรับฟัง แลกเปลี่ยนและ ระดมความคิดเห็นจากคณะ กรรมการบริหารและสมาชิก	2 (1.2)	2 (1.2)	47 (29.4)	72 (45.0)	37 (23.1)	3.88 (0.822)	มาก	3
4. ด้านการประสานงาน						3.94	มาก	
มีการประชุมระหว่างประธาน คณะ กรรมการ และสมาชิก ทุกเดือน	4 (2.5)	8 (5.0)	15 (9.4)	86 (53.8)	47 (29.4)	4.03 (0.904)	มาก	3
มีการประสานงานระหว่าง ผู้รับผิดชอบงานด้านต่างๆภายใน กลุ่ม	2 (1.2)	2 (1.2)	29 (18.1)	109 (68.1)	18 (11.2)	3.87 (0.665)	มาก	5
คณะกรรมการฝ่ายต่างๆมีการสร้าง แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงานให้กับสมาชิกอยู่เสมอ	30 (18.8)	-	24 (15.0)	79 (49.4)	27 (16.9)	3.46 (1.312)	มาก	7

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 160

การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปรผล	ลำดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
มีการได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากสมาชิก ในการนัดหมายกันมา ปฏิบัติงานของกลุ่มทุกครั้ง	-	4	17	57	82	4.36	มากที่สุด	1
		(2.5)	(10.6)	(35.6)	(51.2)	(0.772)		
มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิก อย่างสม่ำเสมอ	2	4	18	54	82	4.31	มากที่สุด	2
	(1.2)	(2.5)	(11.2)	(33.8)	(51.2)	(0.863)		
มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ถ่ายทอด เทคโนโลยี ให้แก่สมาชิกและกลุ่ม เครือข่าย	2	28	43	55	32	3.54	มาก	6
	(1.2)	(17.5)	(26.9)	(34.4)	(20.0)	(1.039)		
คณะกรรมการและสมาชิกมีการ ประสานงานเพื่อร่วมกับแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม	2	2	33	86	37	4.00	มาก	4
	(1.2)	(1.2)	(20.6)	(53.7)	(23.3)	(0.847)		
5. ด้านการควบคุม						3.52	มาก	
ประธาน/คณะกรรมการ มีการ ควบคุมดูแลกิจกรรมที่ก่อให้เกิด รายรับ-รายจ่ายของกลุ่มอย่างเป็น ระบบและชัดเจน	2	30	29	62	37	3.64	มาก	2
	(1.2)	(18.8)	(18.1)	(38.8)	(23.1)	(1.073)		
คณะกรรมการมีการจัดบันทึก การเงินและจัดทำบัญชีรายรับ- รายจ่าย ทุกครั้ง	2	32	26	46	54	3.74	มาก	1
	(1.2)	(20.0)	(16.2)	(28.8)	(33.8)	(1.163)		
มีการควบคุมกระบวนการผลิต สินค้าทุกครั้งที่ทำการผลิต	30	8	24	61	37	3.42	มาก	6
	(18.8)	(5.0)	(15.0)	(38.1)	(23.1)	(1.394)		
มีการจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุ/ อุปกรณ์การผลิต และวัตถุดิบ	36	4	29	54	37	3.33	ปานกลาง	8
	(22.5)	(2.5)	(18.1)	(33.8)	(23.1)	(1.447)		

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 160

การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปรผล	ลำดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
มีการเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆ อย่างเป็นระบบ	30 (18.8)	6 (3.8)	24 (15.0)	58 (36.2)	42 (26.2)	3.48 (1.410)	มาก	5
มีการวางระบบการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานของ กลุ่ม	30 (18.8)	6 (3.8)	29 (18.0)	67 (41.9)	28 (17.5)	3.36 (1.338)	ปานกลาง	7
คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ มีการ รายงานผลการปฏิบัติงานให้ ประธาน/สมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้	4 (2.4)	26 (16.2)	30 (18.8)	70 (43.8)	30 (18.8)	3.60 (1.047)	มาก	3
มีการทบทวนผลการดำเนินงาน ระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงและ พัฒนาการดำเนินงานของกลุ่ม อย่างต่อเนื่อง	4 (2.5)	28 (17.5)	28 (17.5)	74 (46.3)	26 (16.2)	3.56 (1.038)	มาก	4

จากตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ทั้ง 5 ด้าน พบว่าทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการวางแผน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับการดำเนินงานด้านการวางแผนของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการด้านการวางแผน อยู่ในระดับมาก 7 ประเด็น ได้แก่ มีการวางแผนด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.83) รองลงมา มีการวางแผนพัฒนาผู้นำและสมาชิกให้ได้รับการพัฒนาถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนอย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 3.82) มีการวางแผนด้านการตลาดและการจัด

จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.75) มีการประชุมและทำแผนร่วมกับระหว่างกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.50) มีแนวทางการบริหารทุนทั้งภายในและภายนอกอย่างชัดเจนและเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย 3.48) มีการวางแผนพัฒนาการผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์ หรือบริการใหม่ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.48) และมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ (ค่าเฉลี่ย 3.48) ตามลำดับ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการด้านการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ มีการวางแผนการถ่ายทอดความรู้ ชี้แจงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกให้เข้าใจในทิศทางเดียวกัน (ค่าเฉลี่ย 3.40) รองลงมา มีการวางแผนถ่ายทอดความรู้และพัฒนาสมาชิกรุ่นใหม่ เพื่อสืบทอดงานสู่รุ่นต่อไป (ค่าเฉลี่ย 3.16) และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภายในและภายนอกชุมชนที่จำเป็นต่อการทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบันพร้อมใช้งานอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 3.07) ตามลำดับ

ด้านการจัดการองค์กร พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับการดำเนินงานด้านการจัดการองค์กรของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.72) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการด้านการจัดการองค์กร อยู่ในระดับมาก 5 ประเด็น ได้แก่ มีโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.19) รองลงมา มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกทุกระดับ (ค่าเฉลี่ย 4.13) มีการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.69) มีข้อกำหนดการจัดสรร รายได้/ผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.55) และมีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลอื่นๆ ให้สมาชิกทราบอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 3.46) ตามลำดับ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการด้านการจัดการองค์กร อยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ มีการกำหนดเงื่อนไขการรับสมัครสมาชิก และมีการบันทึกประวัติไว้อย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.32)

ด้านการบังคับบัญชา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับการดำเนินงานด้านการบังคับบัญชาของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.10) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการด้านการบังคับบัญชา อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกมีความรับผิดชอบ และปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (ค่าเฉลี่ย 4.27) และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการด้านการประสานงาน อยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ มีการกำหนดสายบังคับบัญชาเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.14) รองลงมา แนวทางการดำเนินงานของกลุ่ม เกิดจากการรับฟัง แลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการบริหารและสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.88) ตามลำดับ

ด้านการประสานงาน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับการดำเนินงานด้านการประสานงานของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.94) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการด้านการประสานงาน อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ มีการได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสมาชิก ในการนัดหมายกันมาปฏิบัติงานของกลุ่มทุกครั้ง (ค่าเฉลี่ย 4.36) รองลงมา มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.31) และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการด้านการประสานงาน อยู่ในระดับมาก 5 ประเด็น ได้แก่ มีการประชุมระหว่างประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกทุกเดือน (ค่าเฉลี่ย 4.03) รองลงมา คณะกรรมการและสมาชิกมีการประสานงานเพื่อร่วมกับแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.00) มีการประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบงานด้านต่างๆภายในกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.87) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่สมาชิกและกลุ่มเครือข่าย (ค่าเฉลี่ย 3.54) และ คณะกรรมการฝ่ายต่างๆมีการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้กับสมาชิกอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 3.46) ตามลำดับ

ด้านการควบคุม พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับการดำเนินงานด้านการควบคุมของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการด้านการควบคุม อยู่ในระดับมาก 6 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการมีการจัดบันทึกการเงินและจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ทุกครั้ง (ค่าเฉลี่ย 3.74) รองลงมา ประธานและคณะกรรมการ มีการควบคุมดูแลกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายรับ-รายจ่ายของกลุ่ม อย่างเป็นระบบและชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.64) คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน ให้ประธาน/สมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ (ค่าเฉลี่ย 3.60) มีการทบทวนผลการดำเนินงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.56) มีการเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆอย่างเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย 3.48) และมีการควบคุมกระบวนการผลิตสินค้าทุกครั้งที่ทำการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.42) ตามลำดับ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการด้านการควบคุม อยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ มีการวางระบบการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.36) รองลงมา มีการจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุ/อุปกรณ์การผลิต และวัตถุดิบ (ค่าเฉลี่ย 3.33)

ตารางที่ 4.6 สรุปความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
ด้านการวางแผน	3.50	1.208	มาก	5
ด้านการจัดการองค์กร	3.72	1.157	มาก	3
ด้านการบังคับบัญชา	4.10	0.795	มาก	1
ด้านการประสานงาน	3.94	0.914	มาก	2
ด้านการควบคุม	3.51	1.239	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.75	1.063	มาก	

จากตารางที่ 4.6 สรุปความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

สรุปโดยภาพรวม สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.74) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบังคับบัญชา (ค่าเฉลี่ย 4.10) รองลงมา ด้านการประสานงาน (ค่าเฉลี่ย 3.94) ด้านการจัดการองค์กร (ค่าเฉลี่ย 3.72) ด้านการควบคุม (ค่าเฉลี่ย 3.51) ด้านการวางแผน (ค่าเฉลี่ย 3.50) ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ปัจจัยด้านสังคมและปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความเกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัวกับตัวแปรตาม ว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความเกี่ยวข้องแบบใดหรือทิศทางใด (เชิงบวกหรือเชิงลบ) กับตัวแปรตาม และมีระดับความเกี่ยวข้องกับตัวแปรตามมากหรือน้อยเพียงใด การวิเคราะห์ในครั้งนี้ ใช้ตัวแปรอิสระ จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) อายุ 2) ระดับการศึกษา 3) ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 4) รายได้ของครัวเรือน และ 5) รายได้จากการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน

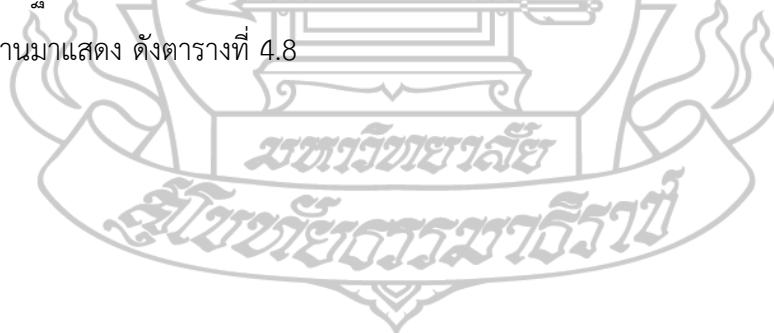
ความสัมพันธ์เชิงเส้นของตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation: r) ต้องไม่เกิน 0.80 (Stevens, 1992) ผลการทำสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นของตัวแปรอิสระ พบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทุกคู่มีค่าไม่เกิน 0.80 สามารถอธิบายได้ว่าตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร สามารถใช้เป็นตัวแปรอิสระในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นของตัวแปรอิสระ ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์สถิติสหสัมพันธ์ของตัวแปร

n = 160

Variable	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅
X ₁	1	-0.43	0.073	-0.542	0.256
X ₂		1	0.002	0.244	-0.060
X ₃			1	0.118	0.132
X ₄				1	-0.167
X ₅					1

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันโดยนำค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระ 5 ตัว และตัวแปรตามที่ใช้ในการทำสอบสมมติฐานมาแสดง ดังตารางที่ 4.8

3.1 การแสดงสัญลักษณ์และอักษรย่อของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

ตารางที่ 4.8 สัญลักษณ์และอักษรย่อของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

สัญลักษณ์และอักษรย่อของตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ตัวแปรอิสระ		
X_1 = อายุ (ปี)	56.16	1.240
X_2 = ระดับการศึกษา (ปี)	8.23	3.517
X_3 = ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (ปี)	6.59	4.604
X_4 = รายได้ของครัวเรือน (บาท)	157,200	1.419
X_5 = รายได้จากการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน (บาท)	2,526.71	2,190
ตัวแปรตาม		
Y_1 = การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก	3.68	1.109

ผลการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ จำนวน 5 ตัวแปร ที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยผลการวิเคราะห์เบื้องต้น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีอายุ เฉลี่ย 56.16 ปี ระดับการศึกษา เฉลี่ย 8.23 ปี ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 6.59 ปี รายได้ของครัวเรือน เฉลี่ย 157,200 บาท/ปี รายได้จากการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 2,526.71 บาท/ปี

3.2 การแสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

การแสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายตัวแปรที่มีประสิทธิภาพเข้าสมการพยากรณ์และอธิบายรูปแบบสมการพยากรณ์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ในเรื่องต่างๆ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์พบว่า การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05 คือ ระดับการศึกษา และรายได้ของครัวเรือน ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 รูปแบบสมการพยากรณ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
1. อายุ (ปี)	-0.016	0.006	-0.242	-2.580	0.011*
2. ระดับการศึกษา (ปี)	0.061	0.018	0.264	3.351	0.001*
3. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก วิสาหกิจชุมชน (ปี)	0.009	0.013	0.051	0.688	0.493
4. รายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)	1.302E-6	0.000	0.226	3.096	0.002*
5. รายได้จากการประกอบกิจการ วิสาหกิจชุมชน (บาท)	1.443E-6	0.000	0.004	0.045	0.964
R = 0.475		R Square = 0.226		Std. Error = 0.442	
F = 8.995					

* ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05

จากตารางที่ 4.9 จากการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมด 5 ตัว มีตัวแปรอิสระที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 3 ตัวแปร คือ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ของครัวเรือน มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีผลไปในทางเดียวกัน 2 ตัวแปร และตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีผลไปในทางตรงข้ามกัน 1 ตัวแปร

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยการคำนวณใช้วิธี Stepwise เป็นวิธีการคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการโดยใช้การทดสอบการมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05 กรณีในการคัดเลือกตัวแปรอิสระออกจากสมการโดยใช้การทดสอบการมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุดเข้าเป็นสมการแรกและทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 0.100 หากพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็จะถือว่าสิ้นสุดการคัดเลือก แต่หากพบว่ามีความมีนัยสำคัญทางสถิติก็จะคัดเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อันดับถัดไปเข้าสู่สมการ และจะดำเนินการอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งไม่มีตัวแปรอิสระใดถูกนำเข้าหรือคัดออกจากสมการจึงถือว่าสิ้นสุดการคัดเลือก ได้ผลวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

ตัวแปร	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	3.807	0.442		8.606	0.000
อายุ (X ₁)	-0.016	0.006	-0.242	-2.580	0.011
จำนวนปีของการศึกษา (X ₂)	0.061	0.018	0.264	3.351	0.001
รายได้ของครัวเรือน (X ₄)	1.302E-6	0.000	0.226	3.096	0.002
R = 0.475 R Square = 0.226 Std. Error = 0.442 F = 8.995					

จากตารางที่ 4.10 จากการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมด 5 ตัว มีตัวแปรอิสระที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 3 ตัวแปรเท่านั้น ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ของครัวเรือน มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถเขียนสมการทำนายแนวโน้มการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ได้ดังต่อไปนี้

$$\text{จากสมการพยากรณ์ } Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_5X_5 + e$$

เมื่อ Y = การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

a = ค่าคงที่ (Constant)

b₁ b₂ ...b_n = ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (Regression coefficient)

X₁ = อายุ (ปี)

X₂ = ระดับการศึกษา (ปี)

X₅ = รายได้ของครัวเรือน (บาท)

เขียนสมการถดถอยได้ดังนี้

$$Y_1 = 3.807 - 0.016(X_1) + 0.061(X_2) + 1.302E-6(X_5) + e$$

ผลจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก เมื่อนำตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปร มาพิจารณาความสัมพันธ์ การตัดสินใจพหุคูณ (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.226 ซึ่งเป็นค่าที่แสดงอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้งหมด ในสมการที่มีต่อตัวแปรตาม หรือตัวแปรอิสระทั้งหมดที่อยู่ในสมการสามารถอธิบายการผันแปร ตัวแปรตามได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งหมายความว่า อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ของครัวเรือน อธิบายการผันแปรของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ได้ร้อยละ 22.6 มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการบังคับบัญชา ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม โดยใช้คำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน มี 5 ระดับ คือ ระดับเห็นด้วยมากที่สุด ระดับเห็นด้วยมาก ระดับเห็นด้วยปานกลาง ระดับเห็นด้วยน้อย และระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด แล้วนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย และจัดระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนตามเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ผลปรากฏดังตารางที่ 4.11 และ 4.13

ตารางที่ 4.11 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

n = 160

ประเด็น	ระดับปัญหา					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปรผล	ลำดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. ด้านการวางแผน						2.38	น้อย	
กลุ่มไม่มีการประชุม และทำแผนร่วมกับระหว่างกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่ม	72 (45.0)	18 (11.3)	26 (16.2)	42 (26.2)	2 (1.3)	2.28 (1.308)	น้อย	7

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n = 160

ประเด็น	ระดับปัญหา					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปรผล	ลำดับ
	1 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	5 จำนวน (ร้อยละ)			
กลุ่มขาดแนวทางการบริหารทุนทั้งภายในและภายนอกอย่างชัดเจนและเป็นระบบ	66 (41.2)	28 (17.5)	20 (12.5)	12 (7.6)	34 (21.2)	2.50 (1.586)	น้อย	3
กลุ่มขาดการวางแผนพัฒนาการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือบริการใหม่ๆ	62 (38.8)	24 (15.0)	24 (15.0)	40 (25.0)	10 (6.2)	2.45 (1.382)	น้อย	5
กลุ่มไม่มีการวางแผนด้านการตลาดและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม	72 (45.0)	26 (16.2)	38 (23.8)	16 (10.0)	8 (5.0)	2.14 (1.236)	น้อย	8
กลุ่มขาดการวางแผนด้านการศึกษาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม	74 (46.2)	26 (16.2)	42 (26.2)	12 (7.5)	6 (3.9)	2.06 (1.169)	น้อย	10
กลุ่มไม่มีการวางแผนการถ่ายทอดความรู้ ชี้แจงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกให้เข้าใจในทิศทางเดียวกัน	74 (46.2)	24 (15.0)	16 (10.0)	10 (6.3)	36 (22.5)	2.44 (1.632)	น้อย	6
กลุ่มไม่มีการวางแผนพัฒนาผู้นำและสมาชิกให้ได้รับการพัฒนาถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนอย่างทั่วถึง	68 (42.5)	28 (17.5)	44 (27.5)	16 (10.0)	4 (2.5)	2.13 (1.148)	น้อย	9
กลุ่มไม่มีการวางแผนถ่ายทอดความรู้และพัฒนาสมาชิกรุ่นใหม่เพื่อสืบทอดงานสู่รุ่นต่อไป	62 (38.8)	28 (17.5)	14 (8.7)	16 (10.0)	40 (25.0)	2.65 (1.649)	ปานกลาง	1

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n = 160

ประเด็น	ระดับปัญหา					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปรผล	ลำดับ
	1 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	5 จำนวน (ร้อยละ)			
กลุ่มไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภายในและภายนอกชุมชนที่จำเป็นต่อการทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มอย่างเป็นทางการและเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน พร้อมใช้งานอยู่เสมอ	64 (40.0)	18 (11.2)	24 (15.0)	22 (13.8)	32 (20.0)	2.63 (1.589)	ปานกลาง	2
กลุ่มไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้	68 (42.5)	28 (17.5)	18 (11.2)	10 (6.3)	36 (22.5)	2.49 (1.610)	น้อย	4
2. ด้านการจัดการองค์กร						2.11	น้อย	
กลุ่มไม่มีการโครงสร้างบริหารองค์กรและการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน	106 (66.2)	20 (12.5)	20 (12.5)	8 (5.0)	6 (3.8)	1.68 (1.108)	น้อยที่สุด	5
กลุ่มไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกทุกระดับ	112 (70.0)	18 (11.2)	14 (8.8)	14 (8.8)	2 (1.2)	1.60 (1.047)	น้อยที่สุด	6
กลุ่มไม่มีการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อบังคับอย่างชัดเจน	76 (47.5)	20 (12.5)	48 (30.0)	14 (8.8)	2 (1.2)	2.04 (1.115)	น้อย	4
กลุ่มไม่มีการกำหนดเงื่อนไขการรับสมัครสมาชิก และไม่มีการบันทึกประวัติไว้อย่างชัดเจน	70 (43.8)	16 (10.0)	26 (16.2)	10 (6.2)	38 (23.8)	2.56 (1.639)	น้อย	1
กลุ่มไม่มีข้อกำหนดการจัดสรรรายได้/ผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกที่ชัดเจน	79 (49.4)	21 (13.0)	16 (10.0)	6 (3.8)	38 (23.8)	2.39 (1.656)	น้อย	2

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n = 160

ประเด็น	ระดับปัญหา					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปรผล	ลำดับ
	1 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	5 จำนวน (ร้อยละ)			
กลุ่มขาดการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลอื่นๆให้สมาชิกทราบอยู่เสมอ	78 (48.8)	24 (14.8)	14 (8.8)	6 (3.8)	38 (23.8)	2.39 (1.652)	น้อย	2
3. ด้านการบังคับบัญชา						1.73	น้อยที่สุด	
กลุ่มไม่มีการกำหนดสายบังคับบัญชาเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มอย่างชัดเจน	110 (68.8)	16 (10.0)	18 (11.2)	10 (6.2)	6 (3.8)	1.66 (1.132)	น้อยที่สุด	2
สมาชิกกลุ่มขาดความรับผิดชอบและไม่ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	114 (71.2)	20 (12.5)	12 (7.5)	14 (8.8)	-	1.54 (0.964)	น้อยที่สุด	3
แนวทางการดำเนินงานของกลุ่มไม่ได้เกิดจากการรับฟัง แลกเปลี่ยน และระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการบริหารและสมาชิก	88 (55.0)	14 (8.8)	40 (25.0)	8 (5.0)	10 (6.2)	1.99 (1.254)	น้อย	1
4. ด้านการประสานงาน						1.85	น้อย	
กลุ่มไม่มีการประชุมระหว่างประธาน คณะกรรมการ และสมาชิก ทุกเดือน	114 (71.2)	12 (7.6)	18 (11.2)	8 (5.0)	8 (5.0)	1.65 (1.167)	น้อยที่สุด	6
กลุ่มไม่มีการประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบงานด้านต่างๆภายในกลุ่ม	110 (68.8)	18 (11.2)	12 (7.6)	10 (6.2)	10 (6.2)	1.70 (1.222)	น้อยที่สุด	4
คณะกรรมการฝ่ายต่างๆไม่มีการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้กับสมาชิก	82 (51.2)	20 (12.5)	14 (8.8)	40 (25.0)	4 (2.5)	2.15 (1.347)	น้อย	2

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n = 160

ประเด็น	ระดับปัญหา					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปรผล	ลำดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
ไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิก ในการนัดหมายกันมาปฏิบัติงานของกลุ่ม	106 (66.2)	22 (13.8)	18 (11.2)	12 (7.6)	2 (1.2)	1.64 (1.031)	น้อยที่สุด	7
กลุ่มไม่มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ	112 (70.0)	12 (7.5)	18 (11.2)	14 (8.8)	4 (2.5)	1.66 (1.132)	น้อยที่สุด	5
กลุ่มไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้แก่สมาชิก และกลุ่มเครือข่าย	75 (46.9)	21 (13.2)	20 (12.5)	34 (21.2)	10 (6.2)	2.27 (1.395)	น้อย	1
คณะกรรมการและสมาชิก ไม่มีการประสานงานเพื่อร่วมกับแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม	84 (52.5)	44 (27.5)	14 (8.8)	8 (5.0)	10 (6.2)	1.85 (1.167)	น้อย	3
5. ด้านการควบคุม						2.30	น้อย	
ประธาน/คณะกรรมการ ไม่มีการควบคุมดูแลกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายรับ-รายจ่ายของกลุ่มอย่างเป็นระบบและชัดเจน	82 (51.2)	18 (11.2)	16 (10.0)	8 (5.0)	36 (22.6)	2.36 (1.650)	น้อย	5
คณะกรรมการไม่มีการจดบันทึกการเงินและจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ทุกครั้ง	86 (53.8)	18 (11.2)	8 (5.0)	10 (6.2)	38 (23.8)	2.35 (1.694)	น้อย	6
กลุ่มไม่มีการควบคุมกระบวนการผลิตสินค้าทุกครั้งที่ทำการผลิต	78 (48.8)	22 (13.7)	12 (7.5)	12 (7.5)	36 (22.5)	2.41 (1.654)	น้อย	3
กลุ่มไม่มีการจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุ/อุปกรณ์การผลิต และวัตถุดิบ	74 (46.2)	14 (8.8)	16 (10.0)	22 (13.8)	34 (21.2)	2.55 (1.655)	น้อย	1

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n = 160

ประเด็น	ระดับปัญหา					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปรผล	ลำดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
กลุ่มไม่มีการเก็บเอกสารหลักฐาน ต่างๆอย่างเป็นระบบ	72 (45.0)	30 (18.8)	12 (7.5)	10 (6.2)	36 (22.5)	2.43 (1.624)	น้อย	2
กลุ่มไม่มีการวางระบบการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบการ ดำเนินงานของกลุ่ม	76 (47.5)	28 (17.5)	10 (6.3)	12 (7.5)	34 (21.2)	2.38 (1.620)	น้อย	4
คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ไม่มีการ รายงานผลการปฏิบัติงานให้ ประธาน/สมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้	84 (52.5)	46 (28.8)	10 (6.2)	12 (7.5)	8 (5.0)	1.84 (1.149)	น้อย	8
กลุ่มไม่มีการทบทวนผลการ ดำเนินงานระหว่างคณะกรรมการ และสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่ม อย่างต่อเนื่อง	76 (47.4)	22 (13.8)	46 (28.8)	6 (3.8)	10 (6.2)	2.08 (1.216)	น้อย	7

จากตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ทั้ง 5 ด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อย 4 ด้าน และน้อยที่สุด 1 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการวางแผน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่าเป็นระดับปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการวางแผนของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.38) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการวางแผนของวิสาหกิจ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มไม่มีการวางแผนถ่ายทอดความรู้และพัฒนาสมาชิก รุ่นใหม่ เพื่อสืบทอดงานสู่รุ่นต่อไป (ค่าเฉลี่ย 2.65) รองลงมา กลุ่มไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภายในและภายนอกชุมชนที่จำเป็นต่อการทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มอย่างเป็นระบบและเป็น

ปัจจุบัน พร้อมใช้งานอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 2.63) และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหากับการดำเนินงานด้านการวางแผนของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อย 8 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มขาดแนวทางการบริหารทุนทั้งภายในและภายนอกอย่างชัดเจนและเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย 2.50) รองลงมา กลุ่มไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ (ค่าเฉลี่ย 2.49) กลุ่มขาดการวางแผนพัฒนาการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือบริการใหม่ๆ (ค่าเฉลี่ย 2.45) กลุ่มไม่มีการวางแผนการถ่ายทอดความรู้ ชี้แจงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกให้เข้าใจในทิศทางเดียวกัน (ค่าเฉลี่ย 2.44) กลุ่มไม่มีการประชุม และทำแผนร่วมกับระหว่างกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.28) กลุ่มไม่มีการวางแผนด้านการตลาดและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.14) กลุ่มไม่มีการวางแผนพัฒนาผู้นำและสมาชิกให้ได้รับการพัฒนาถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนอย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 2.13) และกลุ่มขาดการวางแผนด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.06) ตามลำดับ

ด้านการจัดการองค์กร พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับปัญหากับการดำเนินงานด้านการจัดการองค์กรของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.11) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหากับการดำเนินงานด้านการจัดการองค์กรของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อย 4 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มไม่มีการกำหนดเงื่อนไขการรับสมัครสมาชิก และไม่มีการบันทึกประวัติไว้อย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 2.56) รองลงมา กลุ่มไม่มีข้อกำหนดการจัดสรร รายได้/ผลประโยชน์ ให้แก่สมาชิกที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 2.39) กลุ่มขาดการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลอื่นๆ ให้สมาชิกทราบอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 2.39) และกลุ่มไม่มีการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อบังคับอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 2.04) ตามลำดับ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหากับการดำเนินงานด้านการจัดการองค์กรของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อยที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มไม่มีโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 1.68) รองลงมา กลุ่มไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกทุกระดับ (ค่าเฉลี่ย 1.60)

ด้านการบังคับบัญชา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับปัญหากับการดำเนินงานด้านการบังคับบัญชาของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.73) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหากับการดำเนินงานด้านการบังคับบัญชาของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ แนวทางการดำเนินงานของกลุ่มไม่ได้เกิด

จากการรับฟัง แลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการบริหารและสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 1.99) และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบังคับบัญชาของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อยที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มไม่มีการกำหนดสายบังคับบัญชาเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 1.66) รองลงมา สมาชิกกลุ่มขาดความรับผิดชอบและไม่ปฏิบัติตามตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (ค่าเฉลี่ย 1.54)

ด้านการประสานงาน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการประสานงานของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.85) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการประสานงานของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้แก่สมาชิกและกลุ่มเครือข่าย (ค่าเฉลี่ย 2.27) รองลงมา คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ไม่มีการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้กับสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 2.15) และคณะกรรมการและสมาชิก ไม่มีการประสานงานเพื่อร่วมกับแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 1.85) ตามลำดับ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการประสานงานของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อยที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มไม่มีการประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบงานด้านต่างๆภายในกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 1.70) กลุ่มไม่มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 1.66) กลุ่มไม่มีการประชุมระหว่างประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกทุกเดือน (ค่าเฉลี่ย 1.65) และไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากสมาชิก ในการนัดหมายกันมาปฏิบัติงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 1.70) ตามลำดับ

ด้านการควบคุม พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการควบคุมของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.30) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการควบคุมของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อย 8 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มไม่มีการจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุ/อุปกรณ์การผลิตและวัตถุดิบ (ค่าเฉลี่ย 2.55) รองลงมา กลุ่มไม่มีการเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆอย่างเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย 2.43) กลุ่มไม่มีการควบคุมกระบวนการผลิตสินค้าทุกครั้งที่ทำการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.41) กลุ่มไม่มีการวางระบบการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.38) ประธานและคณะกรรมการ ไม่มีการควบคุมดูแลกิจกรรมที่ก่อให้เกิด รายรับ-รายจ่ายของกลุ่มอย่างเป็นระบบและชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 2.36) คณะกรรมการไม่มีการจัดบันทึกการเงินและจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ทุกครั้ง (ค่าเฉลี่ย 2.35) กลุ่มไม่มีการทบทวนผลการดำเนินงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำ

ผลไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.08) และคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ไม่มีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ประธาน/สมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ (ค่าเฉลี่ย 1.84) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 สรุปความคิดเห็นต่อปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
ด้านการวางแผน	2.38	1.431	น้อย	1
ด้านการจัดการองค์กร	2.11	1.370	น้อย	3
ด้านการบังคับบัญชา	1.73	1.117	น้อยที่สุด	5
ด้านการประสานงาน	1.85	1.209	น้อย	4
ด้านการควบคุม	2.30	1.533	น้อย	2
รวมเฉลี่ย	2.07	1.332	น้อย	

จากตารางที่ 4.12 สรุปความคิดเห็นต่อปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน สรุปโดยภาพรวม สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นต่อปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.07) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นต่อปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับน้อย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน (ค่าเฉลี่ย 2.38) รองลงมา ด้านการควบคุม (ค่าเฉลี่ย 2.30) ด้านการจัดการองค์กร (ค่าเฉลี่ย 2.11) และด้านการประสานงาน (ค่าเฉลี่ย 1.85) ตามลำดับ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นต่อปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการบังคับบัญชา (ค่าเฉลี่ย 1.73)

ตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

n = 160

ประเด็น	ระดับข้อเสนอแนะ					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปรผล	ลำดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. ด้านการวางแผน						4.25	มากที่สุด	
กลุ่มควรมีการประชุม และทำแผนร่วมกับระหว่างกรรมการและสมาชิกเพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่ม	-	8	26	53	73	4.19	มาก	8
	-	(5.0)	(16.2)	(33.2)	(45.6)	(0.887)		
กลุ่มควรมีแนวทางการบริหารทุนทั้งภายในและภายนอกอย่างชัดเจนและเป็นระบบ	-	2	26	57	75	4.28	มากที่สุด	5
	-	(1.2)	(16.2)	(35.6)	(47.0)	(0.778)		
กลุ่มควรมีการวางแผนพัฒนาการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือบริการใหม่ๆ	-	6	29	53	72	4.19	มาก	8
	-	(3.8)	(18.1)	(33.1)	(45.0)	(0.865)		
กลุ่มควรมีการวางแผนด้านการตลาดและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม	-	2	30	45	83	4.31	มากที่สุด	2
	-	(1.2)	(18.8)	(28.1)	(51.9)	(0.816)		
กลุ่มควรมีการวางแผนด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม	-	2	21	69	68	4.27	มากที่สุด	6
	-	(1.2)	(13.1)	(43.1)	(42.6)	(0.733)		
กลุ่มไม่มีการวางแผนการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกให้เข้าใจในทิศทางเดียวกัน	-	2	39	50	69	4.16	มาก	10
	-	(1.2)	(24.4)	(31.2)	(43.2)	(0.838)		
กลุ่มควรมีการวางแผนการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกให้เข้าใจในทิศทางเดียวกัน	-	-	29	52	79	4.31	มากที่สุด	2
	-	-	(18.1)	(32.5)	(49.4)	(0.762)		
กลุ่มควรมีการวางแผนพัฒนาผู้นำและสมาชิกให้ได้รับการพัฒนาถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนอย่างทั่วถึง	-	-	27	58	75	4.30	มากที่สุด	4
	-	-	(16.9)	(36.2)	(46.9)	(0.742)		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

n = 160

ประเด็น	ระดับข้อเสนอแนะ					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปรผล	ลำดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
กลุ่มควรมีการวางแผนถ่ายทอด ความรู้ และพัฒนาสมาชิก รุ่นใหม่ เพื่อสืบทอดงานสู่รุ่นต่อไป	-	-	31	66	63	4.20	มาก	7
	-	-	(19.4)	(41.2)	(39.4)	(0.742)		
กลุ่มควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง ภายในและภายนอกชุมชนที่จำเป็น ต่อการทำแผนการดำเนินงานของ กลุ่มอย่างเป็นระบบและเป็น ปัจจุบัน พร้อมใช้งานอยู่เสมอ	-	-	26	55	79	4.33	มากที่สุด	1
	-	-	(16.2)	(34.4)	(49.4)	(0.742)		
2. ด้านการจัดการองค์กร						4.28	มากที่สุด	
กลุ่มควรมีโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจ ของกลุ่มอย่างชัดเจน	-	2	29	56	73	4.25	มากที่สุด	5
	-	(1.2)	(18.1)	(35.0)	(45.6)	(0.793)		
กลุ่มควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของสมาชิกทุก ระดับ	-	2	27	59	72	4.26	มากที่สุด	4
	-	(1.2)	(16.9)	(36.9)	(45.0)	(0.779)		
กลุ่มควรมีการกำหนดกฎระเบียบ/ ข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน	2	8	21	53	76	4.21	มากที่สุด	6
	(1.2)	(5.0)	(13.1)	(33.1)	(47.6)	(0.939)		
กลุ่มควรมีการกำหนดเงื่อนไขการ รับสมัครสมาชิก และมีการบันทึก ประวัติไว้อย่างชัดเจน	-	2	25	51	82	4.33	มากที่สุด	2
	-	(1.2)	(15.6)	(32.0)	(51.2)	(0.783)		
กลุ่มควรมีข้อกำหนดการจัดสรร รายได้/ผลประโยชน์ ให้แก่สมาชิกที่ ชัดเจน	-	4	28	43	85	4.31	มากที่สุด	3
	-	(2.5)	(17.5)	(26.9)	(53.1)	(0.847)		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

n = 160

ประเด็น	ระดับข้อเสนอแนะ					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปรผล	ลำดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
กลุ่มควรมีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลอื่นๆให้สมาชิกทราบอยู่เสมอ	-	2	24	50	84	4.35	มากที่สุด	1
	-	(1.2)	(15.0)	(31.2)	(52.6)	(0.779)		
3. ด้านการบังคับบัญชา						4.33	มากที่สุด	
กลุ่มควรมีการกำหนดสายบังคับบัญชาเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มอย่างชัดเจน	-	4	26	51	79	4.28	มากที่สุด	3
	-	(2.5)	(16.2)	(31.9)	(49.4)	(0.825)		
สมาชิกกลุ่มควรมีความรับผิดชอบ และปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	-	4	19	49	88	4.38	มากที่สุด	1
	-	(2.5)	(11.9)	(30.6)	(55.0)	(0.792)		
แนวทางการดำเนินงานของกลุ่มควรเกิดจากการรับฟัง แลกเปลี่ยน และระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการบริหารและสมาชิก	-	2	26	50	82	4.33	มากที่สุด	2
	-	(1.2)	(16.2)	(31.3)	(51.3)	(0.789)		
4. ด้านการประสานงาน						4.36	มากที่สุด	
กลุ่มควรมีการประชุมระหว่างประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกทุกเดือน	-	4	23	47	86	4.34	มากที่สุด	4
	-	(2.4)	(14.4)	(29.4)	(53.8)	(0.817)		
กลุ่มควรมีการประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบงานด้านต่างๆภายในกลุ่ม	-	2	17	54	87	4.41	มากที่สุด	2
	-	(1.2)	(10.6)	(33.8)	(54.4)	(0.730)		
คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ควรมีการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้กับสมาชิกอยู่เสมอ	-	2	16	56	86	4.41	มากที่สุด	2
	-	(1.2)	(10.0)	(35.0)	(53.8)	(0.722)		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

n = 160

ประเด็น	ระดับข้อเสนอแนะ					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปรผล	ลำดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
ควรมีการได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสมาชิก ในการนัดหมายกันมาปฏิบัติงานของกลุ่มทุกครั้ง	-	4	16	68	72	4.30	มากที่สุด	7
กลุ่มควรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ	-	2.5	10.0	42.5	45	0.751		
กลุ่มควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้แก่สมาชิกและกลุ่มเครือข่าย	-	2	21	59	78	4.33	มากที่สุด	5
คณะกรรมการและสมาชิกควรมีการประสานงานเพื่อร่วมกับแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม	-	(1.2)	(13.1)	(36.9)	(48.8)	(0.750)		
	-	2	21	59	78	4.33	มากที่สุด	5
	-	(1.2)	(13.1)	(36.9)	(48.8)	(0.750)		
	-	2	16	53	89	4.43	มากที่สุด	1
	-	(1.2)	(10.0)	(33.2)	(55.6)	(0.724)		
5. ด้านการควบคุม						4.28	มากที่สุด	
ประธาน/คณะกรรมการ ควรมีการควบคุมดูแลกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายรับ-รายจ่ายของกลุ่มอย่างเป็นระบบและชัดเจน	-	2	11	78	69	4.34	มากที่สุด	2
	-	(1.2)	(6.9)	(48.8)	(43.1)	(0.662)		
คณะกรรมการควรมีการจดบันทึกการเงินและจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ทุกครั้ง	-	2	19	60	79	4.35	มากที่สุด	1
	-	(1.2)	(11.9)	(37.5)	(49.4)	(0.737)		
กลุ่มควรมีการควบคุมกระบวนการผลิตสินค้าทุกครั้งที่ทำการผลิต	-	2	23	70	65	4.24	มากที่สุด	7
	-	(1.2)	(14.4)	(43.8)	(40.6)	(0.740)		
กลุ่มควรมีการจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุ/อุปกรณ์การผลิต และวัตถุดิบ	-	8	22	63	67	4.18	มาก	8
	-	(5.0)	(13.8)	(39.4)	(41.8)	(0.853)		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

n = 160

ประเด็น	ระดับข้อเสนอแนะ					ค่าเฉลี่ย (SD)	แปรผล	ลำดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
กลุ่มควรมีการเก็บเอกสารหลักฐาน ต่างๆอย่างเป็นระบบ	-	6	16	68	70	4.26	มากที่สุด	4
	-	(3.8)	(10.0)	(42.4)	(43.8)	(0.789)		
กลุ่มควรมีการวางระบบการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบการ ดำเนินงานของกลุ่ม	-	4	13	73	70	4.31	มากที่สุด	3
	-	(2.5)	(8.1)	(45.6)	(43.8)	(0.727)		
คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ควรมีการ รายงานผลการปฏิบัติงานให้ ประธาน/สมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้	-	4	14	78	64	4.26	มากที่สุด	4
	-	(2.4)	(8.8)	(48.8)	(40.0)	(0.722)		
กลุ่มควรมีการทบทวนผลการ ดำเนินงานระหว่างคณะกรรมการ และสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่ม อย่างต่อเนื่อง	-	4	15	77	64	4.26	มากที่สุด	4
	-	(2.5)	(9.4)	(48.1)	(40.0)	(0.729)		

จากตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของ
วิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ทั้ง 5 ด้าน พบว่าทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่
ในระดับมากที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการวางแผน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับข้อเสนอแนะ
เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการวางแผนของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.25)
เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้าน
การวางแผนของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง
ภายในและภายนอกชุมชนที่จำเป็นต่อการทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มอย่างเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย
4.33) รองลงมา กลุ่มควรมีการวางแผนด้านการตลาดและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

(ค่าเฉลี่ย 4.31) กลุ่มควรมีการวางแผนการถ่ายทอดความรู้ ชี้แจงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกให้เข้าใจในทิศทางเดียวกัน (ค่าเฉลี่ย 4.31) กลุ่มควรมีการวางแผนพัฒนาผู้นำและสมาชิกให้ได้รับการพัฒนาถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนอย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 4.30) กลุ่มควรมีแนวทางการบริหารทุนทั้งภายในและภายนอกอย่างชัดเจนและเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย 4.28) กลุ่มควรมีการวางแผนด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.27) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการวางแผนของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มควรมีการวางแผนถ่ายทอดความรู้ และพัฒนาสมาชิกรุ่นใหม่ เพื่อสืบทอดงานสู่รุ่นต่อไป (ค่าเฉลี่ย 4.20) รองลงมา กลุ่มควรมีการประชุม และทำแผนร่วมกับระหว่างกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.19) กลุ่มควรมีการวางแผนพัฒนาการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือบริการใหม่ๆ (ค่าเฉลี่ย 4.19) และกลุ่มไม่มีการวางแผนการถ่ายทอดความรู้ ชี้แจงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกให้เข้าใจในทิศทางเดียวกัน (ค่าเฉลี่ย 4.16) ตามลำดับ

ด้านการจัดการองค์กร พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการจัดการองค์กรของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.28) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการจัดการองค์กรของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มควรมีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลอื่นๆให้สมาชิกทราบอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.35) รองลงมา กลุ่มควรมีการกำหนดเงื่อนไขการรับสมัครสมาชิก และมีการบันทึกประวัติไว้อย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.33) กลุ่มควรมีข้อกำหนดการจัดสรร รายได้/ผลประโยชน์ ให้แก่สมาชิกที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.31) กลุ่มควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกทุกระดับ (ค่าเฉลี่ย 4.26) กลุ่มควรมีโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.25) กลุ่มควรมีการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.21) ตามลำดับ

ด้านการบังคับบัญชา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบังคับบัญชาของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.33) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบังคับบัญชาของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกกลุ่มควรมีความรับผิดชอบ และปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (ค่าเฉลี่ย 4.38) รองลงมา แนว

ทางการดำเนินงานของกลุ่ม ควรเกิดจากการรับฟัง แลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการบริหารและสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 4.33) และกลุ่มควรมีการกำหนดสายบังคับบัญชาเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.28) ตามลำดับ

ด้านการประสานงาน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการประสานงานของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.36) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการประสานงานของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการและสมาชิกควรมีการประสานงานเพื่อร่วมกับแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.43) รองลงมา กลุ่มควรมีการประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบงานด้านต่างๆภายในกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.41) คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ควรมีการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้กับสมาชิกอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.41) กลุ่มควรมีการประชุมระหว่างประธาน คณะกรรมการ และสมาชิก ทุกเดือน (ค่าเฉลี่ย 4.34) กลุ่มควรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.33) กลุ่มควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้แก่สมาชิกและกลุ่มเครือข่าย (ค่าเฉลี่ย 4.33) และควรมีการได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสมาชิกในการนัดหมายกันมาปฏิบัติงานของกลุ่มทุกครั้ง (ค่าเฉลี่ย 4.30)

ด้านการควบคุม พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการควบคุมของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.28) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการควบคุมของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการควรมีการจัดบันทึกการเงินและจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายทุกครั้ง (ค่าเฉลี่ย 4.35) รองลงมา ประธาน/คณะกรรมการควรมีการควบคุมดูแลกิจกรรมที่ก่อให้เกิด รายรับ-รายจ่ายของกลุ่มอย่างเป็นระบบและชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.34) กลุ่มควรมีการวางระบบการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบ การดำเนินงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.31) กลุ่มควรมีการเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆอย่างเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย 4.26) คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ประธาน/สมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ (ค่าเฉลี่ย 4.26) กลุ่มควรมีการทบทวนผลการดำเนินงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.26) และกลุ่มควรมีการควบคุมกระบวนการผลิตสินค้าทุกครั้งที่ทำการผลิต (ค่าเฉลี่ย 4.24) ตามลำดับ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้าน

การควบคุมของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก1 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มควรมีการจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุ/อุปกรณ์การผลิตและวัตถุดิบ (ค่าเฉลี่ย 4.18)

ตารางที่ 4.14 สรุปความคิดเห็นต่อระดับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ข้อเสนอแนะ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
ด้านการวางแผน	4.25	0.791	มากที่สุด	5
ด้านการจัดการองค์กร	4.28	0.820	มากที่สุด	3
ด้านการบังคับบัญชา	4.33	0.802	มากที่สุด	2
ด้านการประสานงาน	4.36	0.749	มากที่สุด	1
ด้านการควบคุม	4.28	0.745	มากที่สุด	3
รวมเฉลี่ย	4.30	0.781	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.14 สรุปความคิดเห็นต่อระดับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

สรุปโดยภาพรวม สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นต่อระดับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.30) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นต่อระดับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมากที่สุดในการประสานงาน (ค่าเฉลี่ย 4.36) รองลงมา ด้านการบังคับบัญชา (ค่าเฉลี่ย 4.33) ด้านการจัดการองค์กร (ค่าเฉลี่ย 4.28) ด้านการควบคุม (ค่าเฉลี่ย 4.28) และด้านการวางแผน (ค่าเฉลี่ย 4.25) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ด้านปัจจัยการผลิต** สนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น วัสดุอุปกรณ์ วัตถุดิบตั้งต้นในการผลิต รวมถึงโรงเรือนผลิตสินค้า โดยให้หน่วยงานสนับสนุนทุนเพื่อจัดซื้อปัจจัยการผลิต หรือสนับสนุนเป็นปัจจัยการผลิตก็ได้
- ด้านการพัฒนาสินค้า** สนับสนุนการพัฒนาสินค้า เช่น บรรจุภัณฑ์ การสร้างตราสินค้า มาตรฐานสินค้า มาตรฐานการผลิต โดยให้หน่วยงานจัดโครงการอบรมให้แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน และมีการสนับสนุนบรรจุภัณฑ์และจัดทำคำขอมาตรฐานสินค้าให้แก่วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ

3. **ด้านแรงงาน** สนับสนุนการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และจัดโครงการศึกษาอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง
4. **ด้านทุน** สนับสนุนการจัดหาแหล่งเงินทุนสำหรับการลงทุน สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ รวมถึงความรู้เรื่องลดหย่อนภาษีสำหรับการลงทุนในการประกอบกิจการ
5. **ด้านการตลาด** สนับสนุนด้านการตลาด ได้แก่ การจัดกิจกรรมออกร้าน การจัดหาตลาดหรือพื้นที่การขายสินค้าที่ไม่เสียค่าวางจำหน่าย การประชาสัมพันธ์สินค้าของวิสาหกิจชุมชน และการเพิ่มช่องทางการขายสินค้า เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้เสนอประเด็นสำคัญ โดยจำแนกออกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก 2) สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก และ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก จำนวนรวมทั้งหมด 265 ราย จากวิสาหกิจชุมชนจำนวน 37 แห่ง ที่จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี พ.ศ. 2566 (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2566)

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ การกำหนดขนาดของตัวอย่าง คำนวณโดยสูตรทาร์โย ยามาเน ที่ค่าคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 160 ราย คิดเป็นร้อยละ

60.37 ของจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้การวิจัย เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ประกอบด้วยคำถามลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Closed - Ended Questions) และคำถามปลายเปิด (Opened - Ended Questions) แบบสัมภาษณ์สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำไปปรับปรุง เพื่อให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจ ชุมชน สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ปัญหาและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยเก็บรวบรวมข้อมูล เรียงเนื้อหา ตามวัตถุประสงค์ตั้งไว้

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) การจัดอันดับและใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ปัจจัยสภาพทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัด ตาก

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง ตาก จังหวัดตาก

1) สภาพทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 90.6 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 56.16 และ ร้อยละ 58.7 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

2) สถานภาพทางสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัด ตาก พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 64.4 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 64.4 มีตำแหน่งเป็นสมาชิกในวิสาหกิจชุมชน มีระยะเวลาเป็นสมาชิก เฉลี่ย 6.59 ปี และมีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 9.01 ครั้ง/ปี

3) สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 90.6 มีอาชีพเกษตรกรรม มีพื้นที่ทำการเกษตรของครัวเรือนเฉลี่ย 15.12 ไร่ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.78 คน มีรายได้ในครัวเรือนเฉลี่ย 157,200.00 บาท/ปี และมีรายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 2,526.71 บาท/ปี

1.3.2 สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

พบว่า ร้อยละ 42.5 เป็นประเภทแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ร้อยละ 67.5 เกิดจากการชักชวนของผู้นำ ร้อยละ 87.5 มีแหล่งเงินทุนจากการระดมทุนจากสมาชิก ร้อยละ 87.5 ไม่มีหนี้สิน ร้อยละ 82.5 จำหน่ายสินค้าภายในอำเภอ และร้อยละ 100.0 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานเกษตรจังหวัด

1.3.3 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก สรุปได้ว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบังคับบัญชา (ค่าเฉลี่ย 4.10) รองลงมา ด้านการประสานงาน (ค่าเฉลี่ย 3.94) ด้านการจัดการองค์กร (ค่าเฉลี่ย 3.72) ด้านการควบคุม (ค่าเฉลี่ย 3.51) ด้านการวางแผน (ค่าเฉลี่ย 3.50) ตามลำดับ

1.3.3.1 ปัจจัยที่ผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

1) การแสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลจากการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมด 5 ตัว มีตัวแปรอิสระที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีตัวแปรจำนวน 3 ตัวแปร คือ อายุมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก และรายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

2) ทดสอบสมมติฐานการวิจัย ปัจจัยด้านสังคมและปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ของครัวเรือน

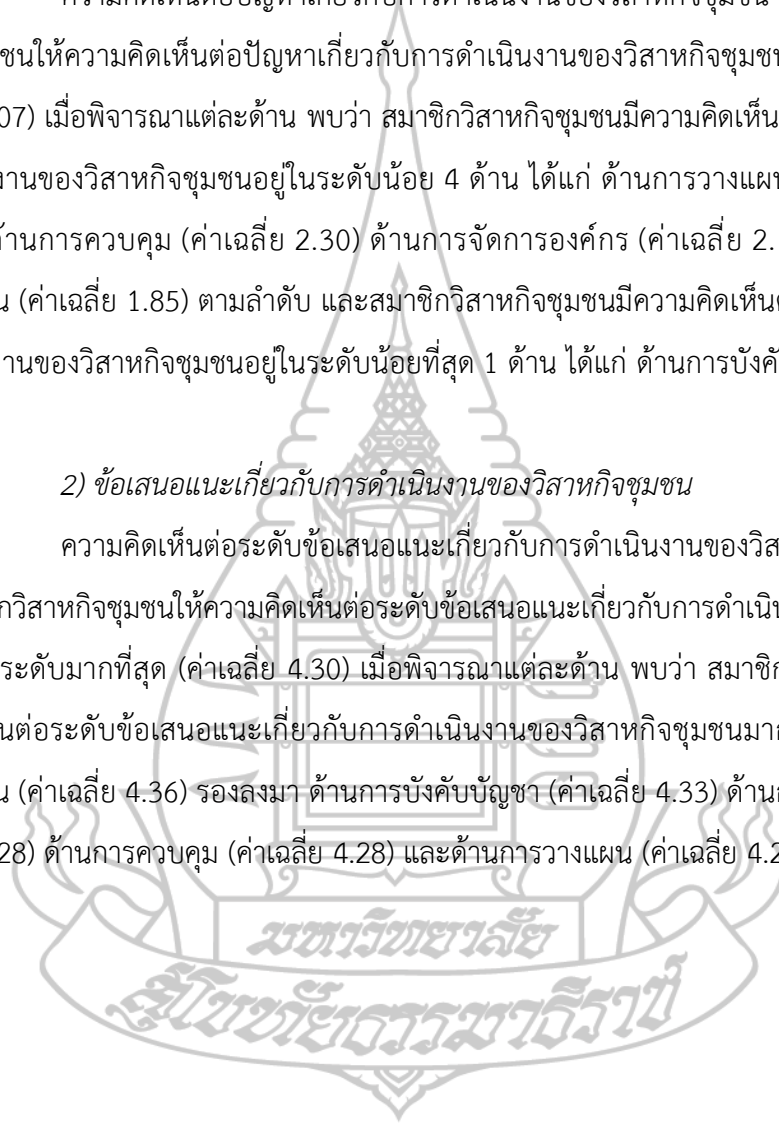
1.3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

1) ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ความคิดเห็นต่อปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน สรุปได้ว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นต่อปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.07) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นต่อปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับน้อย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน (ค่าเฉลี่ย 2.38) รองลงมา ด้านการควบคุม (ค่าเฉลี่ย 2.30) ด้านการจัดการองค์กร (ค่าเฉลี่ย 2.11) และด้านการประสานงาน (ค่าเฉลี่ย 1.85) ตามลำดับ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นต่อปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการบังคับบัญชา (ค่าเฉลี่ย 1.73)

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ความคิดเห็นต่อระดับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน สรุปได้ว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นต่อระดับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.30) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นต่อระดับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมากที่สุดในด้าน การประสานงาน (ค่าเฉลี่ย 4.36) รองลงมา ด้านการบังคับบัญชา (ค่าเฉลี่ย 4.33) ด้านการจัดการองค์กร (ค่าเฉลี่ย 4.28) ด้านการควบคุม (ค่าเฉลี่ย 4.28) และด้านการวางแผน (ค่าเฉลี่ย 4.25) ตามลำดับ

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

2.1.1 สภาพทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1) เพศ ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 90.6 เป็นเพศหญิง สอดคล้องกับการศึกษาของ นุสรรา คำมัน (2559, น.140) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สอดคล้องกับการศึกษาของ สударัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.130) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ไวน์ศรีชุมแสง ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรีพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.5 สอดคล้องกับการศึกษาของ ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.55) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตราด พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 65.6 และสอดคล้องกับการศึกษาของ ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.48) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 60.6 อภิปรายได้ว่า สมาชิกวิสาหกิจส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิง ซึ่งเป็นกลุ่มแม่บ้านและกลุ่มสตรี เนื่องจากเพศชายส่วนใหญ่จะทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน ประกอบอาชีพในด้านเกษตรกรรมหรืองานนอกบ้าน

2) อายุ ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุเฉลี่ย 56.16 ปี ซึ่งใกล้เคียงกับ สударัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.130) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุเฉลี่ย 52.50 ปี และ ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.48) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุเฉลี่ย 57.83 ปี แตกต่างกับการศึกษาของ นุสรรา คำมัน (2559, น.140) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุเฉลี่ย 48.18 ปี และ ณิชศิภา ชาวนาฟาง (2563, น.94) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมังคุดแปลงใหญ่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุเฉลี่ย 46.97 ปี อภิปรายได้ว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่จะมีอายุ 50 ปีขึ้นไป เนื่องจากบริบทของอำเภอเมืองตาก ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป เมื่ออายุมากขึ้นและ

เริ่มแก่ตัวลงจึงไม่สามารถออกไปทำงานด้านการเกษตรได้ จึงนิยมทำงานหรือรับจ้างทั่วไปอยู่ที่บ้าน และมีความสนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

3) *ระดับการศึกษา* ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 58.7 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับ ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.55) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 80.5 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และ ธัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.48) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 38.9 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา แตกต่างจาก ณิชศิภา ขาวนาฟาง (2563, น.94) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อภิปรายได้ว่า ภายในอำเภอเมืองตาก สถานศึกษาระดับตำบลส่วนใหญ่มีเพียงโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนถึงระดับประถมศึกษา ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป จึงไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาเท่าไรนัก เนื่องจากเมื่อลูกหลานจบจากโรงเรียนภายในชุมชนแล้ว มักจะให้ลูกหลานมาช่วยครอบครัวทำงานเลี้ยงชีพ

2.1.2 สถานภาพทางสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1) *การมีตำแหน่งทางสังคม* ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 64.4 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม สอดคล้องกับ ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.55) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 38.3 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ณิชศิภา ขาวนาฟาง (2563, น.94) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 86.3 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม และ ธัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.48) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 88.0 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม

2) *ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชน* ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 64.4 มีตำแหน่งเป็นสมาชิกในวิสาหกิจชุมชน อภิปรายได้ว่า เนื่องจากสัดส่วนของจำนวนผู้ที่เป็สมาชิกมีมากกว่าจำนวนของผู้ที่มีตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชน

3) *ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน* ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกเฉลี่ย 6.59 ปี ใกล้เคียงกับ ธัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.48) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีระยะเวลาในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกเฉลี่ย 6.63 ปี และ สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.130) พบว่า ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 8.27 ปี อภิปรายได้ว่า เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่มีอายุมากและทำงานอยู่ภายในบ้าน จึงเกิดการรวมตัวกันเพื่อประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน และมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนค่อนข้างนาน จึงทำให้เกิดการสะสมทักษะและประสบการณ์ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนได้อย่างยั่งยืน

4) *ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน* ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 9.01 ครั้ง/ปี อภิปรายได้ว่า เนื่องจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกิดจากการรวมตัวของผู้ที่อยู่ภายในชุมชนเดียวกัน และมีการทำกิจกรรมหรือประกอบกิจการเดียวกัน จึงทำให้มีโอกาสที่จะนัดพบปะหรือนัดประชุมกลุ่มวิสาหกิจด้วยกันค่อนข้างบ่อย ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะนัดพบปะหรือประชุมกลุ่มเดือนละ 1 ครั้ง

2.1.3 สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1) *การประกอบอาชีพ* ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 90.6 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม สอดคล้องกับ สุदारัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.130) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 57.9 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.57) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 64.8 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และ ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.48) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 96.6 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อภิปรายได้ว่า อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของประชาชนในประเทศไทย เป็นอาชีพที่สืบทอดกันมารุ่นสู่รุ่นอย่างยาวนาน ซึ่งวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่จะมีเกิดจากการรวมตัวกันของผู้ที่พื้นฐานมาจากอาชีพเกษตรกรรม

2) *พื้นที่ทำการเกษตรของครัวเรือน* ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 15.12 ไร่ อภิปรายได้ว่า เนื่องจากบริบทของอำเภอเมืองตาก ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และจะได้รับพื้นที่ทำการเกษตรมาจากบรรพบุรุษ และเมื่อได้กำไรหรือมีเงินเหลือจากการประกอบอาชีพ มักจะนิยมซื้อที่ดินเพื่อทำการเกษตร ส่งผลให้แต่ละครัวเรือนมีพื้นที่ทำการเกษตรค่อนข้างสูง

3) *จำนวนสมาชิกในครัวเรือน* ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.78 คน ใกล้เคียงกับ สุदारัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.57) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 44.5 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.40 คน

4) *รายได้ในครัวเรือน* ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีรายได้ในครัวเรือนเฉลี่ย 157,200.00 บาท/ปี ใกล้เคียงกับ สุदारัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.57) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 37.7 มีรายได้จากอาชีพหลัก เฉลี่ย 115,411.52 บาท/ปี และ ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.58) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 47.7 มีรายได้ในครัวเรือน เฉลี่ย 135,703.12 บาท/ปี แสดงให้เห็นว่า ครัวเรือนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพหลักไม่สูงมากนัก ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รายได้มักขึ้นอยู่กับราคาของ

ผลผลิตและสภาพอากาศที่ส่งผลต่อปริมาณผลผลิต ทำให้สมาชิกมีความสนใจเข้าร่วมวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับครัวเรือน อีกทั้งการรวมกลุ่มยังเพิ่มอำนาจต่อรองในการขายผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์แปรรูป และเมื่อรวมตัวกันขึ้นก็ปัจจัยการผลิตจะสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้

5) รายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีรายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 2,526.71 บาท/ปี แตกต่างจาก สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.57) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 37.7 มีรายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 76,706.63 บาท/ปี ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.58) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 53.9 มีรายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 21,511.71 บาท/ปี และ ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.52) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 41.7 มีรายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 16,842.86 บาท/ปี อภิปราย ได้ว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก โดยจะใช้เวลาว่างเว้นจากอาชีพหลักมาเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน และบางส่วนมีการขายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตด้วยตนเอง ไม่ได้ขายผ่านวิสาหกิจชุมชน อีกทั้งวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก ไม่ได้มีการเก็บเงินออมทรัพย์หรือปันผลหุ้น ส่งผลให้สมาชิกจะไม่ได้รับรายได้จากการร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนมากนัก แสดงให้เห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน ยังไม่ได้เป็นการสร้างรายได้ที่มากพอในการดำรงชีวิต เป็นเพียงกิจกรรมที่สร้างรายได้เสริมเพียงเท่านั้น สมาชิกยังคงต้องประกอบอาชีพหลักเพื่อสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน

2.2 สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

1) ประเภทกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินการ ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 42.5 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนประเภทแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร

2) การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน ผลการศึกษา พบว่า วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 67.5 เกิดจากการชักชวนของผู้นำ สอดคล้องกับ ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.55) พบว่า การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 58.9 เกิดจากการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างจาก นุสรรา คำมัน (2559, น.140) พบว่า การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เกิดจากการสนับสนุนของภาครัฐ และ สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.57) พบว่า การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ

97.9 เกิดจากการส่งเสริมของหน่วยงาน อภิปรายได้ว่า สมาชิกในชุมชนมีความผูกพันและมีวิถีชีวิตร่วมกัน และผู้นำชุมชนมีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาของชุมชน

3) แหล่งเงินทุน ผลการศึกษา พบว่า วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 87.5 มีแหล่งเงินทุนจากการระดมทุนจากสมาชิก สอดคล้องกับการศึกษาของ พุทธรักษ์ เบ็ญมอย (2560, น.79) ศึกษาการบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน อำเภอแม่สอด ภายใต้บริบทเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอแม่สอด เงินทุนในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 44.44 มีที่มาจาก การระดมทุนของสมาชิก รัชดา ภัคดียิ่ง (2563, น.180) พบว่า ที่มาของทุนในการประกอบกิจการ ร้อยละ 60.94 มาจากการระดมทุนของสมาชิก และ ธัญญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.55) พบว่า ที่มาของทุนในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 98.3 มาจากการระดมทุนของสมาชิก แตกต่างจาก นุสรรา คำมัน (2559, น.140) พบว่า แหล่งเงินทุนในการประกอบกิจการ ร้อยละ 59.00 มาจากสถาบันการเงินของภาครัฐและเอกชน และ สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.57) พบว่า แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 93.2 ใช้แหล่งทุนจากสถาบันการเงินของภาครัฐ/เอกชน อภิปรายได้ว่า วิสาหกิจชุมชนจะพึงพาตัวเองก่อนและดำเนินการตามกำลังและงบประมาณที่มีอยู่ โดยเริ่มจากทำกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์ที่หาปัจจัยการผลิตได้จากภายในชุมชน และจากการศึกษาพบว่าวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตากส่วนใหญ่ ไม่มีหนี้สิน

4) สภาพการเป็นหนี้สินของวิสาหกิจชุมชน ผลการศึกษา พบว่า วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 87.5 ไม่มีหนี้สิน แตกต่างจาก สุดารัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.57) พบว่า วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 93.2 เป็นหนี้สินกับสถาบันการเงินของภาครัฐ/เอกชน อภิปรายได้ว่า เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตากส่วนใหญ่ แหล่งเงินทุนจากการระดมทุนจากสมาชิก ดำเนินการโดยการพึ่งพาตัวเองก่อนและดำเนินการตามกำลังและงบประมาณที่มีอยู่ โดยเริ่มจากทำกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์ที่หาปัจจัยการผลิตได้จากภายในชุมชน จึงไม่เกิดการกู้ยืมเงินจากสถาบันทางการเงินต่างๆ

5) แหล่งจำหน่ายสินค้าของวิสาหกิจชุมชน ผลการศึกษา พบว่า วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 82.5 จำหน่ายสินค้าภายในอำเภอ เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตากส่วนใหญ่ เป็นวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์พื้นฐานที่มีความต้องการภายในชุมชนหรือภายในอำเภอ และเป็นอุตสาหกรรมภายในครัวเรือน ทำให้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์มีอายุการเก็บรักษาค่อนข้างสั้น จึงสามารถจำหน่ายได้ในพื้นที่ใกล้เคียงเท่านั้น

6) หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ผลการศึกษา พบว่า วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 100.0 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานเกษตรจังหวัด

สอดคล้องกับ สุदारัตน์ แซ่มเงิน (2560, น.57) พบว่า สมาชิกได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภอมากที่สุด ร้อยละ 100.0 และ ชาญญาณ โสภณพุทธพร (2565, น.55) พบว่า หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 98.3 ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร เนื่องจากงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เป็นภารกิจหนึ่งของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งสำนักงานเกษตรอำเภอเป็นสถานที่ที่รับจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน และมีเกษตรอำเภอหรือผู้รักษาราชการแทนเกษตรอำเภอ ทำหน้าที่เป็นนายทะเบียน (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2548)

2.3 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

2.3.1 ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

1) *ด้านการวางแผน* ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับการดำเนินงานด้านการวางแผนของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50) โดยเฉพาะประเด็น มีการวางแผนด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.83) สอดคล้องกับ ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.74) พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ชาญญาณ โสภณพุทธพร (2565, น.68) พบว่า สมาชิกฯ มีการดำเนินงานด้านการวางแผนของวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า การวางแผนการดำเนินงาน และการสื่อสารข้อมูลข่าวสารภายในองค์กร เป็นสิ่งที่วิสาหกิจชุมชนควรมีอย่างยิ่ง เพื่อให้กลุ่มทราบเป้าหมาย ทิศทาง และวิธีการดำเนินงาน ได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน เพื่อช่วยให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2) *ด้านการจัดการองค์กร* ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับการดำเนินงานด้านการจัดการองค์กรของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.72) โดยเฉพาะประเด็น มีโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.74) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินงาน ด้านการจัดการองค์กรอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในทุกกระดับ และสอดคล้องกับ ชาญญาณ โสภณพุทธพร (2565, น.68) พบว่า สมาชิกฯ มีการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ด้านการจัดโครงสร้างองค์กรอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนและเหมาะสม อภิปรายได้ว่า การกำหนดโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่ง

ฝ่ายหรือหน้าที่ตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน จะทำให้การดำเนินการขององค์กรสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

3) *ด้านการบังคับบัญชา* ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับการดำเนินงานด้านการบังคับบัญชาของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.10) โดยเฉพาะประเด็น สมาชิกมีความรับผิดชอบ และปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับ ทรงศักดิ์ สีหาค (2562, น.75) พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับการดำเนินงานด้านการบังคับบัญชาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็น กลุ่มมีการกำหนดสายบังคับบัญชาเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มอย่างชัดเจน และประเด็น สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย อภิปรายได้ว่า สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบต่องานหรือภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก ในด้านการบังคับบัญชา เมื่อกลุ่มมีโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน จะส่งผลให้สมาชิกมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง

4) *ด้านการประสานงาน* ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับการดำเนินงานด้านการประสานงานของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.94) โดยเฉพาะประเด็น มีการได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสมาชิก ในการนัดหมายกันมาปฏิบัติงานของกลุ่มทุกครั้ง และประเด็น มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ ทรงศักดิ์ สีหาค (2562, น.75) พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่าระดับการดำเนินงานด้านการประสานงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตราดโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็น กลุ่มมีการประชุมระหว่างประธาน/คณะกรรมการ/สมาชิกทุกเดือน และประเด็น กลุ่มได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสมาชิกในการปฏิบัติงานของกลุ่มทุกครั้ง และสอดคล้องกับ ธัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.68) พบว่า สมาชิกฯ มีการดำเนินงานด้านการประสานงานของวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็น การได้รับความร่วมมือจากสมาชิกในการดำเนินงาน อภิปรายได้ว่า ประสานงานและการแจ้งข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสัมพันธที่ดีในการทำงาน ทำให้เกิดความไว้วางใจในการทำงานและสมาชิกมีการให้ความร่วมมือที่ดีในการดำเนินงาน

5) *ด้านการควบคุม* ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับการดำเนินงานด้านการควบคุมของวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.51)

โดยเฉพาะประเด็น คณะกรรมการมีการจัดบันทึกการเงินและจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ทุกครั้ง และประเด็น ประธานและคณะกรรมการ มีการควบคุมดูแลกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายรับ-รายจ่ายของกลุ่ม อย่างเป็นระบบและชัดเจน สอดคล้องกับ ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.76) พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้ความเห็นว่า ระดับการดำเนินงานด้านการควบคุมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตราดโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็น ประธาน / คณะกรรมการ มีการดูแลควบคุมกิจกรรมที่ก่อให้เกิด รายรับ - รายจ่ายกลุ่มอย่างเป็นระบบและชัดเจน และสอดคล้องกับ ธัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.67) พบว่า สมาชิกฯ มีการดำเนินงานด้านการบริหารงบประมาณของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับ มากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ การจัดสรรรายได้ให้กับสมาชิกและการจัดทำบัญชีการเงินมีความโปร่งใสและจัดบันทึกอย่างถูกต้อง ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ อภิปรายได้ว่า เมื่อวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการแบบโปร่งใสและตรวจสอบได้ รวมถึงจัดบันทึกการเงินและจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ทุกครั้ง สมาชิกได้ทราบถึงเรื่องงบประมาณ รายรับ-รายจ่ายของกลุ่ม ซึ่งจะทำให้การดำเนินการของวิสาหกิจเป็นไปด้วยความราบรื่น

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

1) ปัจจัยด้านสังคม ผลการศึกษา พบว่า อายุ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ซึ่งอายุมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ซึ่งสอดคล้องกับ ธัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น. 79) พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อภิปรายได้ว่า เมื่อสมาชิกได้รับการศึกษาที่ดี จะสามารถส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนได้ ในส่วนอายุมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก อภิปรายได้ว่า เมื่อสมาชิกมีอายุเพิ่มมากขึ้น อาจมีอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งอาจเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาทักษะและความรู้ในด้านเทคโนโลยีในการผลิตของวิสาหกิจชุมชน

2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษา พบว่า รายได้ของครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) อภิปรายได้ว่า เมื่อสมาชิกมีรายได้ของครัวเรือนที่สูงเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ไม่ต้องใส่

ใจกับการประกอบอาชีพส่วนตัวมากนัก จะส่งผลให้มีเวลามาเข้าร่วมกิจกรรมหรือร่วมบริหารวิสาหกิจชุมชนได้ แสดงให้เห็นว่า สมาชิกควรมีการประกอบอาชีพของตนเองที่มั่นคงและมีรายได้หลักที่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ จะส่งผลดีต่อการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนที่สมาชิกนั้นเข้าร่วม

2.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

2.4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นต่อปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.07) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นต่อปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับน้อย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการควบคุม ด้านการจัดการองค์กร และด้านการประสานงาน ตามลำดับ ดังนี้

1) ด้านการวางแผน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่าระดับปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการวางแผนของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะประเด็น สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการวางแผนของวิสาหกิจ สอดคล้องกับ ธัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.79) พบว่า สมาชิกมีปัญหาด้านการวางแผนอยู่ในระดับน้อย ในประเด็น ไม่มีการวางแผนการตลาดการประชาสัมพันธ์และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ อภิปรายได้ว่า วิสาหกิจชุมชนยังคงมีการวางแผนการดำเนินงาน ซึ่งการวางแผนเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการ หากวิสาหกิจชุมชนขาดการวางแผนงานอาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานของกลุ่มได้ ดังนั้น การมีแผนงานที่ชัดเจนเปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางให้วิสาหกิจชุมชนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2) ด้านการควบคุม พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่าระดับปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการควบคุมของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะประเด็น กลุ่มไม่มีการจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุ/อุปกรณ์การผลิตและวัตถุดิบ และประเด็น กลุ่มไม่มีการเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับการศึกษาของ กลอยใจ เข็นรักษา (2564, น.75) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสีเกา จังหวัดตรัง พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีความคิดเห็น ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดการการผลิต ในประเด็นสมาชิกมีความคิดเห็นในประเด็นปัญหา วิสาหกิจชุมชนไม่มีกำลังการผลิต

สินค้า หรือบริการเพียงพอ และประเด็นวิสาหกิจชุมชนไม่มีระบบควบคุมคุณภาพด้านการผลิตสินค้า หรือบริการที่มีประสิทธิภาพ อภิปรายได้ว่า การจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุอุปกรณ์การผลิตและวัตถุดิบ ในการผลิต และการเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆอย่างเป็นระบบนั้น เป็นหัวใจสำคัญของวิสาหกิจชุมชน ที่มั่นคง วิสาหกิจชุมชนเปรียบเสมือนธุรกิจขนาดย่อมที่ขับเคลื่อนโดยพลังของสมาชิก การรวมกลุ่มกัน เพื่อประกอบกิจการ สร้างงาน สร้างรายได้ และพัฒนาชุมชน ล้วนต้องอาศัยการบริหารจัดการอย่างมี ประสิทธิภาพ หนึ่งในหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนให้ก้าวหน้า มั่นคง และยั่งยืน ก็คือ การจัดเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆ อย่างเป็นระบบ

3) ด้านการจัดการองค์กร พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการจัดการองค์กรของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะ ประเด็น กลุ่มไม่มีการกำหนดเงื่อนไขการรับสมัครสมาชิก และไม่มีการบันทึกประวัติไว้อย่างชัดเจน และประเด็น กลุ่มไม่มีข้อกำหนดการจัดสรรรายได้/ผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกที่ชัดเจน สอดคล้องกับ ธรรมนูญ โสภณพุทธร (2565, น.76) พบว่า สมาชิกมีปัญหาด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ใน ระดับน้อยที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ ไม่มีการจัดทำบัญชีการเงินที่โปร่งใสและจดบันทึกถูกต้องชัดเจน และไม่มีการจัดสรรให้แก่สมาชิกอย่างยุติธรรมและเหมาะสม อภิปรายได้ว่า การกำหนดเงื่อนไขการ รับสมัครสมาชิกและไม่มีการบันทึกประวัติไว้อย่างชัดเจน จะมีส่วนช่วยในการคัดกรองสมาชิกที่มี ความสามารถและมีความร่วมมือที่จะช่วยกันดำเนินการภายในกลุ่ม และการจัดการองค์กรและการ บริหารองค์กรอย่างโปร่งใสมีความสำคัญกับการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน ความโปร่งใสช่วยสร้าง ความไว้วางใจระหว่างสมาชิกและคณะผู้บริหาร ซึ่งการบริหารงานแบบโปร่งใสสามารถทำได้โดยให้มี การบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างถูกต้องและตรวจสอบได้ และรายงานผลการดำเนินงานต่อ สมาชิกเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

4) ด้านการประสานงาน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ระดับปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการประสานงานของวิสาหกิจ อยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะ ประเด็น กลุ่มไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้แก่สมาชิกและกลุ่มเครือข่าย และ ประเด็น คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ไม่มีการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้กับ สมาชิก สอดคล้องกับ ธรรมนูญ โสภณพุทธร (2565, น.83) พบว่า สมาชิกฯ มีปัญหา การดำเนินงานด้านการจัดการบุคคลอยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ การจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ และความรู้ให้กับผู้นำและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนไม่ทั่วถึง อภิปรายได้ว่า วิสาหกิจชุมชน มีการจัดอบรมให้ความรู้กับสมาชิกอยู่เสมอ โดยอาจจะเป็นการส่งตัวแทนเข้าร่วมการอบรม

จากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน และนำความรู้ที่ได้รับนั้นมาเผยแพร่และต่อยอดให้กับสมาชิกภายในกลุ่ม

2.4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความคิดเห็นต่อระดับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะด้านการประสานงาน ประเด็น คณะกรรมการและสมาชิกควรมีการประสานงานเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม สอดคล้องกับ ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.94) พบว่า ควรมีการประชุมร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนและนำปัญหาในการดำเนินงานมาร่วมกันแก้ไข

2) ข้อเสนอแนะด้านการบังคับบัญชา ประเด็น สมาชิกกลุ่มควรมีความรับผิดชอบ และปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับ วิมลสิริ อินเจริญ และ ปิยะพงศ์ พัดชา (2565, น. 193) พบว่า การมีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน และมีการแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน

3) ข้อเสนอแนะด้านการจัดการองค์กร ประเด็น กลุ่มควรมีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลอื่นๆให้สมาชิกทราบอยู่เสมอ สอดคล้องกับ จีรภา คุ่มสุวรรณ (2561, น.77) พบว่า ควรมีการแจ้งผลการรายงานให้สมาชิกทราบอย่างทั่วถึง

4) ข้อเสนอแนะด้านการควบคุม ประเด็น คณะกรรมการควรมีการจดบันทึกการเงินและจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายทุกครั้ง สอดคล้องกับ ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร (2565, น.95) พบว่า กลุ่มควรรายงานข้อมูลทางการเงินและบัญชีให้สมาชิกทราบทุกครั้งที่มีการประชุมเพื่อความโปร่งใส

5) ข้อเสนอแนะด้านการวางแผน ประเด็น กลุ่มควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภายในและภายนอกชุมชนที่จำเป็นต่อการทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มอย่างเป็นระบบ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีปัญหาในการดำเนินงาน ด้านการวางแผน ประเด็น กลุ่มไม่มีการวางแผนถ่ายทอดความรู้และพัฒนาสมาชิกรุ่นใหม่ เพื่อสืบทอดงานสู่รุ่นต่อไป ด้านการควบคุม ประเด็น กลุ่มไม่มีการจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุ/อุปกรณ์การผลิตและวัตถุดิบ ด้านการจัดการองค์การ ประเด็น กลุ่มไม่มีการกำหนดเงื่อนไขการรับสมัครสมาชิก และไม่มีการบันทึกประวัติไว้อย่างชัดเจน และด้านการประสานงาน ประเด็น กลุ่มไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้แก่สมาชิก และกลุ่มเครือข่าย และปัจจัยที่มีผลทางลบต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ได้แก่ อายุของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จึงมีข้อเสนอแนะต่อวิสาหกิจชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อวิสาหกิจชุมชน

- 1) ควรมีการวางแผนถ่ายทอดความรู้และพัฒนาสมาชิกรุ่นใหม่ เพื่อสืบทอดงานสู่รุ่นต่อไป
- 2) ควรมีการจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต รวมถึงจัดทำบัญชีควบคุมวัตถุดิบในการผลิต เพื่อควบคุมคุณภาพของการผลิตและผลิตภัณฑ์
- 3) ควรมีการกำหนดเงื่อนไขการรับสมัครสมาชิกใหม่ และบันทึกประวัติของสมาชิกไว้อย่างชัดเจน
- 4) วิสาหกิจชุมชนควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่สมาชิกและกลุ่มเครือข่าย อีกทั้งยังควรมีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกหลานหรือสมาชิกรุ่นใหม่ เพื่อให้มาช่วยพัฒนาและต่อยอดการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนโดยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 1) ควรส่งเสริมและพัฒนาความรู้ให้แก่วิสาหกิจชุมชนในเรื่องการวางแผนการดำเนินการ และการพัฒนาความรู้ของสมาชิก
- 2) ควรส่งเสริมและพัฒนาความรู้ในเรื่องการจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุ อุปกรณ์ และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต

3) ควรส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรหรือสมาชิกรุ่นใหม่ รวมถึงพัฒนาความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อต่อยอดการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนตามประเภทของการดำเนินงาน เช่น ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนการผลิตสินค้าเกษตร เป็นต้น
- 2) ควรศึกษาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จในอำเภอหรือจังหวัด เพื่อเป็นต้นแบบการพัฒนาหรือแนวทางการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน
- 3) ควรศึกษาความต้องการในการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน
- 4) ควรศึกษาแนวทางในการผลักดันเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อเข้ามาสืบทอดภูมิปัญญาและพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2566, 1 ตุลาคม). ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน.
<https://smcmanage.doae.go.th/login>.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2566). แนวทางการดำเนินงานกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี
 งบประมาณ พ.ศ. 2566. กรุงเทพมหานคร.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2557). เอกสารวิชาการที่ 4/2557 เรื่อง การประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน
 เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
 การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กรกนก ทิพรส. (2543). องค์การและการจัดการ. คณะการบัญชีและการจัดการมหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม.
- จันทิมา ชาญเจริญ. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัด
 พังงา (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 สวนดุสิต.
- จินตนา กาญจนวิสุทธ์. (2558). เส้นทางวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอาชีพและการพึ่งพาตนเอง.
 กรุงเทพฯ, มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- จุฑารัตน์ เนื่องผาสุข สินีนาถ กระจุกเมือง แสตนเสริม และเบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2558). ปัจจัยที่
 เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี.
 การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ครั้งที่
 12: รามรอยพระยุคลบาท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กำแพงแสน, นครปฐม.
- ชญาพร ไชยศรี. (2552). กลยุทธ์การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน แม่บ้านเกษตรกรบ้านผาซ้อง ตำบล
 ห้วยส้ม อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 ไม่ได้ตีพิมพ์] มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ชวโรจน์ ศรีทน. (2557). การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลกระทบจากเหล็กน้ำพี้ ในตำบลน้ำพี้
 อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิษฐ์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
 ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์.

- ณภัทร วิสวะกุล. (2560). การพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ
วิสาหกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิชาการ Veridian E –Journal 12, 2 (มี.ค.-
เม.ย. 2562), 1323-1345, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์
สังคมศาสตร์ และศิลปะ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2542). แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จ. กรุงเทพฯ, เอ็ดดิสัน
เพลส โปรดักส์.
- ณิชศิกา ชวานาฟาง. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมังคุด
แปลงใหญ่ จังหวัดจันทบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต].
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ณัฐนิชา ประสาทเขตวิทย์ รุจ ศิริลักษณ์ จุฑาทิพย์ เฉลิมพล และ มาโนช โปธาภรณ์. (2562). ปัจจัยที่
มีผลต่อความต่อเนื่องของวิสาหกิจชุมชนในตำบลห้วยสัก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.
วารสารแก่นเกษตร, ปีที่ 47 (ฉบับที่ Suppl 1. มกราคม 2565), น.441-446.
- ตุลา มหาพสุชานนท์. (2545). หลักการจัดการและหลักการบริหาร. กรุงเทพมหานคร, วัฒนาจำกัด.
- ทรงศักดิ์ สีหานาค. (2562). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตราด.
[วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ธนัญญาณ์ โสภณพุทธพร. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอบ้าน
ค่าย จังหวัดระยอง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). องค์การและการบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์ไทย
วัฒนาพานิชย์.
- ธัญญ์รวี ธนศิริพลภัทร์. (2555). การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
ในอำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ [วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- นที ขลิบทอง, และเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ. (2559). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร. ในประมวล
สาระชุดวิชาหลักการบริหารการส่งเสริมการเกษตร (หน่วยที่ 1).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- นภารัตน์ จิตรธร. (2553). *แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำดื่มตำบลปลายนยาว อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย* [รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- นุสรุ คำมัน. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี*. [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ และ युพา อินทราเวช. (2564). *ความหมาย ความสำคัญ และความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน*. การเรียนรู้ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร.
- ปิยนันท์ เพชรทองเกลี้ยง. (2563). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11, น.2451-2464.
- ปลื้มใจ ไพจิตร และ ชาญวิทย์ ทองโชติ. (2560). *กระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปและผลิตอาหาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วารสารวิทยาการจัดการ, ปีที่ 4 (ฉบับที่ 2), น.175-203.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2548, 8 มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 122 ตอนที่ 6 ก. หน้า 1-9.
- พุทธรักษ์ เป็งมอย. (2560). *การบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน อำเภอแม่สอด ภายใต้บริบทเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก*. [วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- รัชดา ภัคดียิ่ง. (2563). *การพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดขอนแก่น*. Journal Of Buddhist Education and Research : JBER, ปีที่ 6 (ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2563), น.175-188.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2550). *การบริหารการตลาดแนวใหม่*. กรุงเทพมหานคร, ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2540). *องค์การและการจัดการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- สุคาร์ตัน แซ่มเงิน ประเดิม ฉ่ำใจ และพัชราวดี ศรีบุญเรือง. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีห่มแสง ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี*. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า, ปีที่35 (ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม 2560), น.127-136.
- สุพรรณิ กันขัต. (2560). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุรัชญา สุขประเสริฐ. (2564). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอพรหมานิกม จังหวัดสกลนคร*. [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สมคิด บางโม. (2546). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมยศ นาวิการ. (2540). *การบริหารและพฤติกรรมองค์กร เรื่องการจูงใจ : จากแนวความคิดไปสู่การประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- เสรี พงศ์พิศ, วิจิต นันทสุวรรณ และ จานงค์ แรกพิณิจ. (2544). *วิสาหกิจชุมชน : แผนแม่บท แนวคิด แนวทางตัวอย่างร่างพระราชบัญญัติ*. สำนักพิมพ์เจริญวิทย์การพิมพ์, กรุงเทพฯ. 95 หน้า.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2548). *พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548*. กรมส่งเสริมการเกษตร. โรงพิมพ์วิญญูชน, กรุงเทพฯ. 48 หน้า.
- สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองตาก. (2566). *แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ อำเภอเมืองตาก ปี พ.ศ. 2566 – 2570*. กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- เสาวณี ตรีพุทธรัตน์. (2547). *ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพในการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ไปใช้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. [ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรรณา อ่อนมาก. (2553). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน: ธุรกิจผลิตภัณฑ์เสื่อกก ตำบลแพ่ง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม*. [วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อาทิตยา จันทิตย์. (2560). แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของ
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตร
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

This is Mendeley biography

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การตอบแบบสัมภาษณ์นี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อตามสภาพความเป็นจริง คำตอบของท่านผู้ศึกษาจะถือเป็นความลับ จะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด ซึ่งแบบสัมภาษณ์จะแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 3 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

คำแนะนำ ในการกรอกข้อมูลให้ผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย / ในช่องว่าง และเติมข้อความลงในช่องว่างตรงกับสภาพความเป็นจริงที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนตอบคำถาม

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1. สภาพทั่วไป

สภาพทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ.....ปี (หากเกิน 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี)

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

() 1. ไม่ได้รับการศึกษา () 2. ประถมศึกษา (ป.1 – ป.6)

() 3. มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) () 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) / ปวช.

() 5. อนุปริญญา / ปวส. () 6. ปริญญาตรี

() 7. สูงกว่าปริญญาตรี () 8. อื่นๆ (ระบุ).....

2. สถานภาพทางสังคม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ไม่มีตำแหน่งใดๆ
- () 2. กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน / สารวัตรกำนัน
- () 3. คณะกรรมการองค์การภาคประชาชนในพื้นที่ เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น
- () 4. ประธาน กรรมการ หรือสมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปต/เทศบาล/อบจ.)
- () 5. อาสาสมัครเกษตร (อกม.)
- () 6. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
- () 7. อื่นๆ (ระบุ).....
8. ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชน
- () 1. ประธาน () 2. รองประธาน
- () 3. เภรัญญิก () 4. เลขานุการ
- () 5. กรรมการ () 6. สมาชิก
9. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกปี (หากเกิน 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี)
10. ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน.....ครั้ง/ปี

3. สภาพทางเศรษฐกิจ

1. อาชีพของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. เกษตรกรรม () 2. รับจ้างทั่วไป
- () 3. รับราชการ () 4. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
- () 5. อื่นๆ (ระบุ).....
2. พื้นที่ทำการเกษตร จำนวน.....ไร่
3. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน
4. รายได้ในครัวเรือน.....บาท/ปี
5. รายได้จากเข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. ไม่มี
- () 2. ค่าแรง.....บาท/ปี
- () 3. เงินปันผล.....บาท/ปี
- () 4. รายได้อื่นๆ (ระบุ)..... จำนวน.....บาท

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

1. ประเภทกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินการ

- () 1. แปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร () 2. การผลิตสินค้าเกษตร (พืช)
 () 3. การผลิตสินค้าเกษตร (ปศุสัตว์) () 4. เครื่องดื่ม
 () 5. งานประดิษฐ์/ของชำร่วย/ของที่ระลึก () 6. การผลิตปัจจัยการผลิต
 () 7. ร้านค้าชุมชน () 8. อื่นๆ(ระบุ).....

2. การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. เกิดจากการจัดทำแผนพัฒนาแม่บท
 () 2. เกิดจากการชักชวนของผู้นำ
 () 3. เกิดจากการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของกลุ่ม
 () 4. เกิดจากการส่งเสริมของหน่วยงาน
 () 5. อื่นๆ(ระบุ).....

3. แหล่งเงินทุน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. การระดมทุนจากสมาชิก () 2. การสนับสนุนจากภาครัฐ
 () 3. การกู้ยืมเงิน () 4. อื่นๆ(ระบุ).....

4. สภาพการเป็นหนี้สินของวิสาหกิจชุมชน

- () 1. ไม่มีหนี้สิน
 () 2. มีหนี้สิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 () กองทุนหมู่บ้าน () สหกรณ์การเกษตร
 () ธนาคาร ธ.ก.ส. () อื่นๆ(ระบุ).....

5. แหล่งจำหน่ายสินค้าของวิสาหกิจชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ภายในชุมชน () 2. ภายในอำเภอ
 () 3. ภายในจังหวัด () 4. ต่างจังหวัด
 () 5. จำหน่ายออนไลน์ () 6. ศูนย์จำหน่ายสินค้าของหน่วยงาน
 () 7. อื่นๆ(ระบุ).....

6. หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด () 2. สำนักงานพัฒนาชุมชน
 () 3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น () 4. สถาบันการศึกษา
 () 5. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด () 6. อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 3 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องตาราง
 ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

- 5 = เห็นด้วยมากที่สุด 4 = เห็นด้วยมาก 3 = เห็นด้วยปานกลาง
 2 = เห็นด้วยน้อย 1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1. ด้านการวางแผน						
1.1	มีการประชุม และทำแผนร่วมกับระหว่างกรรมการและสมาชิก เพื่อ กำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่ม					
1.2	มีแนวทางการบริหารทุนทั้งภายในและภายนอกอย่างชัดเจนและเป็น ระบบ					
1.3	มีการวางแผนพัฒนาการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือบริการใหม่ๆ					
1.4	มีการวางแผนด้านการตลาดและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม					
1.5	มีการวางแผนด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม					
1.6	มีการวางแผนการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้าง ความเข้าใจแก่สมาชิกให้เข้าใจในทิศทางเดียวกัน					
1.7	มีการวางแผนพัฒนาผู้นำและสมาชิกให้ได้รับการพัฒนาถ่ายทอด ความรู้ การฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน อย่างทั่วถึง					
1.8	มีการวางแผนถ่ายทอดความรู้และพัฒนาสมาชิกรุ่นใหม่ เพื่อสืบทอดงานสู่รุ่นต่อไป					
1.9	มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภายในและภายนอกชุมชนที่จำเป็นต่อการ ทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน พร้อมใช้งานอยู่เสมอ					

ข้อ	การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1.10	มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้					
2. ด้านการจัดการองค์กร						
2.1	มีโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน					
2.2	มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกทุกระดับ					
2.3	มีการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน					
2.4	มีการกำหนดเงื่อนไขการรับสมัครสมาชิก และมีการบันทึกประวัติไว้อย่างชัดเจน					
2.5	มีข้อกำหนดการจัดสรร รายได้/ผลประโยชน์ ให้แก่สมาชิกที่ชัดเจน					
2.6	มีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลอื่นๆ ให้สมาชิกทราบอยู่เสมอ					
3. ด้านการบังคับบัญชา						
3.1	มีการกำหนดสายบังคับบัญชาเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มอย่างชัดเจน					
3.2	สมาชิกมีความรับผิดชอบ และปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
3.3	แนวทางการดำเนินงานของกลุ่ม เกิดจากการรับฟัง แลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการบริหาร และสมาชิก					
4. ด้านการประสานงาน						
4.1	มีการประชุมระหว่างประธาน คณะกรรมการ และสมาชิก ทุกเดือน					
4.2	มีการประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบงานด้านต่างๆภายในกลุ่ม					

ข้อ	การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
4.3	คณะกรรมการฝ่ายต่างๆมีการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้กับสมาชิกอยู่เสมอ					
4.4	มีการได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสมาชิก ในการนัดหมายกันมาปฏิบัติงานของกลุ่มทุกครั้ง					
4.5	มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ					
4.6	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้แก่สมาชิก และกลุ่มเครือข่าย					
4.7	คณะกรรมการและสมาชิกมีการประสานงานเพื่อร่วมกับแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม					
5. ด้านการควบคุม						
5.1	ประธาน/คณะกรรมการ มีการควบคุมดูแลกิจกรรมที่ก่อให้เกิด รายรับ-รายจ่ายของกลุ่มอย่างเป็นระบบและชัดเจน					
5.2	คณะกรรมการมีการจัดบันทึกการเงินและจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ทุกครั้ง					
5.3	มีการควบคุมกระบวนการผลิตสินค้าทุกครั้งที่ทำการผลิต					
5.4	มีการจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุ/อุปกรณ์การผลิต และวัตถุดิบ					
5.5	มีการเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆอย่างเป็นระบบ					
5.6	มีการวางระบบการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่ม					
5.7	คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ มีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ประธาน/สมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้					
5.8	มีการทบทวนผลการดำเนินงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง					

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

1. วิสาหกิจชุมชนของท่านประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในด้านใด

แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ข้อ	สภาพปัญหา/อุปสรรค	ระดับปัญหา				
		1	2	3	4	5
1. ด้านการวางแผน						
1.1	กลุ่มไม่มีการประชุม และทำแผนร่วมกับระหว่างกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่ม					
1.2	กลุ่มขาดแนวทางการบริหารทุนทั้งภายในและภายนอกอย่างชัดเจนและเป็นระบบ					
1.3	กลุ่มขาดการวางแผนพัฒนาการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือบริการใหม่ๆ					
1.4	กลุ่มไม่มีการวางแผนด้านการตลาดและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม					
1.5	กลุ่มขาดการวางแผนด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม					
1.6	กลุ่มไม่มีการวางแผนการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งแจกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกให้เข้าใจในทิศทางเดียวกัน					
1.7	กลุ่มไม่มีการวางแผนพัฒนาผู้นำและสมาชิกให้ได้รับการพัฒนาถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชนอย่างทั่วถึง					
1.8	กลุ่มไม่มีการวางแผนถ่ายทอดความรู้และพัฒนาสมาชิกรุ่นใหม่ เพื่อสืบทอดงานสู่รุ่นต่อไป					
1.9	กลุ่มไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภายในและภายนอกชุมชนที่จำเป็นต่อการทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน พร้อมใช้งานอยู่เสมอ					
1.10	กลุ่มไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้					

ข้อ	สภาพปัญหา/อุปสรรค	ระดับปัญหา				
		1	2	3	4	5
2. ด้านการจัดการองค์กร						
2.1	กลุ่มไม่มีโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน					
2.2	กลุ่มไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกทุกระดับ					
2.3	กลุ่มไม่มีการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อบังคับอย่างชัดเจน					
2.4	กลุ่มไม่มีการกำหนดเงื่อนไขการรับสมัครสมาชิก และไม่มี การบันทึกประวัติไว้อย่างชัดเจน					
2.5	กลุ่มไม่มีข้อกำหนดการจัดสรร รายได้/ผลประโยชน์ ให้แก่สมาชิกที่ชัดเจน					
2.6	กลุ่มขาดการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลอื่นๆ ให้สมาชิกทราบอยู่เสมอ					
3. ด้านการบังคับบัญชา						
3.1	กลุ่มไม่มีการกำหนดสายบังคับบัญชาเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มอย่างชัดเจน					
3.2	สมาชิกกลุ่มขาดความรับผิดชอบ และไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
3.3	แนวทางการดำเนินงานของกลุ่ม ไม่ได้เกิดจากการรับฟังแลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการบริหาร และสมาชิก					

ข้อ	สภาพปัญหา/อุปสรรค	ระดับปัญหา				
		1	2	3	1	5
4. ด้านการประสานงาน						
4.1	กลุ่มไม่มีการประชุมระหว่างประธาน คณะกรรมการ และสมาชิก ทุกเดือน					
4.2	กลุ่มไม่มีการประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบงานด้านต่างๆ ภายในกลุ่ม					
4.3	คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ไม่มีการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้กับสมาชิก					
4.4	ไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิก ในการนัดหมายกันมา ปฏิบัติงานของกลุ่ม					
4.5	กลุ่มไม่มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ					
4.6	กลุ่มไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้แก่สมาชิกและกลุ่มเครือข่าย					
4.7	คณะกรรมการและสมาชิก ไม่มีการประสานงานเพื่อร่วมกับ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม					
5. ด้านการควบคุม						
5.1	ประธาน/คณะกรรมการ ไม่มีการควบคุมดูแลกิจกรรมที่ก่อให้เกิด รายรับ-รายจ่ายของกลุ่มอย่างเป็นระบบและชัดเจน					
5.2	คณะกรรมการไม่มีการจัดบันทึกการเงินและจัดทำบัญชี รายรับ-รายจ่าย ทุกครั้ง					
5.3	กลุ่มไม่มีการควบคุมกระบวนการผลิตสินค้าทุกครั้งที่ทำ การผลิต					
5.4	กลุ่มไม่มีการจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุ/อุปกรณ์การผลิต และ วัสดุสิ้นเปลือง					
5.5	กลุ่มไม่มีการเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆอย่างเป็นระบบ					

ข้อ	สภาพปัญหา/อุปสรรค	ระดับปัญหา				
		1	2	3	4	5
5.6	กลุ่มไม่มีการวางระบบการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบ การดำเนินงานของกลุ่ม					
5.7	คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ไม่มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน ให้ประธาน/สมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้					
5.8	กลุ่มไม่มีการทบทวนผลการดำเนินงานระหว่าง คณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงและ พัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง					

2. ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ข้อ	ข้อเสนอแนะ	ระดับ				
		1	2	3	4	5
1. ด้านการวางแผน						
1.1	กลุ่มควรมีการประชุม และทำแผนร่วมกับระหว่างกรรมการ และสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่ม					
1.2	กลุ่มควรมีแนวทางการบริหารทุนทั้งภายในและภายนอก อย่างชัดเจนและเป็นระบบ					
1.3	กลุ่มควรมีการวางแผนพัฒนาการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือ บริการใหม่ๆ					
1.4	กลุ่มควรมีการวางแผนด้านการตลาดและการจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม					
1.5	กลุ่มควรมีการวางแผนด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารของกลุ่ม					

ข้อ	ข้อเสนอแนะ	ระดับ				
		1	2	3	4	5
1.6	กลุ่มควรมีการวางแผนการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งแจกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกให้เข้าใจในทิศทางเดียวกัน					
1.7	กลุ่มควรมีการวางแผนพัฒนาผู้นำและสมาชิกให้ได้รับการพัฒนาถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนอย่างทั่วถึง					
1.8	กลุ่มควรมีการวางแผนถ่ายทอดความรู้และพัฒนาสมาชิกรุ่นใหม่ เพื่อสืบทอดงานสู่รุ่นต่อไป					
1.9	กลุ่มควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภายในและภายนอกชุมชนที่จำเป็นต่อการทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน พร้อมใช้งานอยู่เสมอ					
1.10	กลุ่มควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้					
2. ด้านการจัดการองค์กร						
2.1	กลุ่มควรมีโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน					
2.2	กลุ่มควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกทุกระดับ					
2.3	กลุ่มควรมีการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน					
2.4	กลุ่มควรมีการกำหนดเงื่อนไขการรับสมัครสมาชิก และมีการบันทึกประวัติไว้อย่างชัดเจน					
2.5	กลุ่มควรมีข้อกำหนดการจัดสรร รายได้/ผลประโยชน์ ให้แก่สมาชิกที่ชัดเจน					
2.6	กลุ่มควรมีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลอื่นๆ ให้สมาชิกทราบอยู่เสมอ					

ข้อ	ข้อเสนอแนะ	ระดับ				
		1	2	3	4	5
3. ด้านการบังคับบัญชา						
3.1	กลุ่มควรมีการกำหนดสายบังคับบัญชาเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มอย่างชัดเจน					
3.2	สมาชิกกลุ่มควรมีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
3.3	แนวทางการดำเนินงานของกลุ่ม ควรเกิดจากการรับฟัง แลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการบริหาร และสมาชิก					
4. ด้านการประสานงาน						
4.1	กลุ่มควรมีการประชุมระหว่างประธาน คณะกรรมการ และสมาชิก ทุกเดือน					
4.2	กลุ่มควรมีการประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบงานด้านต่างๆภายในกลุ่ม					
4.3	คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ควรมีการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้กับสมาชิกอยู่เสมอ					
4.4	ควรมีการได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสมาชิก ในการนัดหมายกันมาปฏิบัติงานของกลุ่มทุกครั้ง					
4.5	กลุ่มควรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ					
4.6	กลุ่มควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้แก่สมาชิกและกลุ่มเครือข่าย					
4.7	คณะกรรมการและสมาชิกควรมีการประสานงานเพื่อร่วมกับแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม					

ข้อ	ข้อเสนอแนะ	ระดับ				
		1	2	3	4	5
5. ด้านการควบคุม						
5.1	ประธาน/คณะกรรมการ ควรมีการควบคุมดูแลกิจกรรมที่ก่อให้เกิด รายรับ-รายจ่ายของกลุ่มอย่างเป็นระบบและชัดเจน					
5.2	คณะกรรมการควรมีการจดบันทึกการเงินและจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ทุกครั้ง					
5.3	กลุ่มควรมีการควบคุมกระบวนการผลิตสินค้าทุกครั้งที่ทำการผลิต					
5.4	กลุ่มควรมีการจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุ/อุปกรณ์การผลิต และวัตถุดิบ					
5.5	กลุ่มควรมีการเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆอย่างเป็นระบบ					
5.6	กลุ่มควรมีการวางระบบการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่ม					
5.7	คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ประธาน/สมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้					
5.8	กลุ่มควรมีการทบทวนผลการดำเนินงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง					

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านได้เสียสละเวลาตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวจิตพิสุทธิ์ กิติมูล
วัน เดือน ปี เกิด	2 ตุลาคม 2535
สถานที่เกิด	อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2558
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

